

ห้ามจำหน่าย

▼
นานผู้อ่าน “วารสารไทย” ฉบับนี้ นับว่าโชคดีเป็นพิเศษ ที่ได้มีโอกาสรับทราบด้วยความชื่นชม และได้ร่วมใจกันถวายพระพรแด่ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ซึ่งได้เจริญพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาพระอิสริยยศขึ้นเป็น “กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” ท่ามกลางความชื่นชมโสมนัสของประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ

และเนื่องจากเป็นศุภวาระที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเจริญพระชนมายุครบปีที่ ๔๐ ด้วย คณะผู้จัดทำ “วารสารไทย” จึงมีโอกาสได้ร่วมถวายพระพรแด่พระองค์ในวาระสำคัญนี้ด้วย และได้จัดเรื่องราวที่ทรงคุณค่าเกี่ยวกับพระราชภารกิจของพระองค์ที่ได้ทรงปฏิบัติสนองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว งานที่สำคัญมากมายหลายประการมาเสนอให้ท่านผู้อ่าน “วารสารไทย” ได้ทราบไว้ในวาระนี้ด้วยเป็นพิเศษ

นอกจากนี้ ก็ยังได้เสนอบทความที่น่าสนใจอีกมากมายหลายเรื่องหลายรส อย่างเช่นเรื่อง “โหราศาสตร์กับชีวิตไทย” “ห้องสมุดกล้วยไม้” “ระพี สาคริก” (ตอนที่ ๒)” เรื่อง “แนะนำให้รู้จักกับตุลาการรัฐธรรมนูญ (ตอนที่ ๒)” “วัฒนธรรมไทยสอนอะไรเราบ้าง (๒)” “คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา (ตอนที่ ๑๒)” เรื่อง “การประหยัดในครัวเรือน” และเรื่อง “สมเกียรติ ชวดขัง คนกวาดถนนดีเด่น” เหล่านี้เป็นต้น ได้มีไว้สนองความต้องการของท่านผู้สนใจทั้งหลายให้ติดตามอ่านดูได้ตามที่ต้องการในวารสารไทยฉบับนี้ด้วยแล้วละครับ

สำหรับท่านผู้อ่านทุกท่านทั่วประเทศ หากมีความเห็นที่จะเสนอแนะต่อ “วารสารไทย” ประการใดเพิ่มเติมอีก ก็ขอเชิญเขียนจดหมายส่งมาได้เสมอ เราพร้อมที่น้อมรับความคิดเห็นจากทุกท่านไว้พิจารณา ด้วยความขอบคุณยิ่ง

ชาคริต จุลกะเสรี

จากบรรณาธิการ

สารบัญ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

๕

สมเด็จพระอุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย

๑๘

๒๘

“ทูลกระหม่อมอาจารย์” ของนักเรียนนายร้อย จปร.

๓๒

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับดนตรีไทย

๓๖

มูลนิธิชัยพัฒนา

๔๑

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๕๑

โหราศาสตร์กับชีวิตคนไทย

๕๗

ห้องสมุดกล้วยไม้ “ระพี สาคริก” (ตอนที่ ๒)

๖๙

แนะนำให้รู้จักกับตุลาการรัฐธรรมนูญ (ตอนที่ ๒)

๗๔

วัฒนธรรมไทยสอนอะไรเราบ้าง (๒)

๗๗

คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา (ตอนที่ ๑๒)

๘๗

การประหยัดในครัวเรือน (ตอนที่ ๒)

๙๒

“สมเกียรติ ชวดซัง” คนกวาดถนนดีเด่น

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ในอ้อมพระกรสมเด็จพระบรมชนกนาถราช-
ชนนี

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาเป็นพระธิดาพระองค์แรกในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดช-
วิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประสูติเมื่อ วันอาทิตย์ที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ขณะที่สมเด็จพระบรม-

ราชชนกเสด็จไปทรงเรียนวิชาแพทยอยู่ที่เอдинบะระในสกอตแลนด์ เมื่อทรงได้รับโทรเลขบอกข่าว ก็รีบเสด็จมาลอนดอน สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ มีชื่อในสูติบัตรอังกฤษว่า “เมย์” (May) ตามที่สมเด็จพระบรมราชชนกเสด็จไปทรงจดทะเบียนเกิด ต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราช-

ทานนามว่า “หม่อมเจ้ากัลยาณิวัฒนา” ทรงมีพระอนุชา ๒ พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

ในรัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาเป็นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณิวัฒนา เมื่อ พุทธศักราช ๒๔๗๐

และในรัชกาลที่ ๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทรงเฉลิมพระเกียรติยศเป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๘

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเริ่มการศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนราชินี กรุงเทพฯ

จัดพิมพ์ในวโรกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงมีพระชนมายุครบ ๘๔ พรรษา ๒๑ ตุลาคม ๒๕๒๗ กล่าวถึงการศึกษาของพระโอรสธิดาไว้ว่า

“สมเด็จพระบรมราชชนนีทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในการศึกษาของพระราชโอรสธิดามาก ทรงหาพระอาจารย์สอนพิเศษประจำที่พระตำหนัก ทรงจ้างหญิงชาวอังกฤษเป็นพระพี่เลี้ยงระหว่างโรงเรียนปิดภาคฤดูร้อน เพื่อฝึกฝนภาษาอังกฤษถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ฉายเมื่อวันที่ประสูติครบ ๒ พรรษาของพระอนุชาพระองค์ใหญ่ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๔๗๐

เสด็จสวนสาธารณะในลอนดอนกับสมเด็จพระบรมราชชนก

มหานคร ระดับมัธยมศึกษา ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ หนังสือ “สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี” ที่โครงการไทยศึกษาฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องการศึกษารัฐธรรมนูญและชนบทธรรมเนียมประเพณีไทยก็มีได้ทรงละเลย โปรดให้นายเป็รื่อง ศิริภัทร พระอาจารย์ถวายพระอักษรไทยที่ทางรัฐบาลส่งมา ถวายพระอักษรแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระอนุชาและสมเด็จพระเชษฐภคินี

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงมีพระปรีชาสามารถด้านการศึกษา ในการสอบเลื่อนชั้นแต่ละปีทรงทำคะแนนได้ผลงดงามมาก ใน พ.ศ. ๒๔๘๕ ทรงสอบผ่านชั้นสุดท้ายเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลายได้ดีเยี่ยม เป็นที่ ๑ ของโรงเรียน และที่ ๓ ของประเทศ สวิตเซอร์แลนด์ ในปีนั้นก็ทรงเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยโลซานน์ ทรงศึกษาวิชาเคมี ทั้ง ๆ ที่เดิมเคยตั้งพระทัยว่าจะเสด็จไปทรงเรียนวิชาสาธารณสุขศาสตร์ที่สหรัฐอเมริกา ตามรอยยุคลบาทสมเด็จพระบรมราชชนก”

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงได้รับ ปริญญาตรี Diplôme de Chimiste A จากมหาวิทยาลัยโลซานน์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑

ไปเฝ้าสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าที่วังสระปทุม กรุงเทพมหานคร

ในระหว่างที่ทรงศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยโลซานน์ ได้ทรงเข้าศึกษาเต็มตามหลักสูตรของ Diplôme de Sociales Pedagogiques อันประกอบด้วยวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาการศึกษา วรรณคดี ปรัชญา และจิตวิทยา พร้อมๆ กันด้วย และแม้เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็ยังคงศึกษาวิชาวรรณคดีและปรัชญาต่อไปอีก

พระกรณียกิจ ด้านการศึกษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเริ่มปฏิบัติงานเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยทรงเป็นอาจารย์พิเศษในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงสอนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส อารยธรรมฝรั่งเศส และการสนทนาภาษาฝรั่งเศส แก่นิสิตปีที่ ๒ ปีที่ ๓ และ ปีที่ ๔ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๑

ใน พ.ศ. ๒๕๑๒ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กราบทูลขอพระราชทานพระกรุณา จึงทรง

รับเป็นหัวหน้าสาขาภาษาต่างประเทศ อันประกอบด้วย ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน และญี่ปุ่น ต่อมาก็มีภาษาจีน และรัสเซียเพิ่มขึ้น นอกจากจะทรงสอนภาษาฝรั่งเศส วรรณคดีฝรั่งเศส แก่นักศึกษาชั้นปีต่างๆ แล้ว ยังต้องทรงดูแลหลักสูตร และการปฏิบัติงานของไทยและต่างประเทศของภาษาต่างๆ ดังกล่าวด้วย ทรงจัดสร้างหลักสูตรปริญญาตรีภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส

จนสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นหลักสูตรที่ผสมผสานความรู้ด้านภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงอุทิศเวลาให้แก่งานในหน้าที่ของพระองค์และงานสอนอย่างเต็มที่ ได้ทรงจัดระเบียบการปฏิบัติงานของอาจารย์สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสและภาษาต่างประเทศอื่นๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หลักเกณฑ์การวัดผลการศึกษา การประเมินผล การสอนของอาจารย์ ทรงศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ทั้งได้เสด็จดูงานและเข้าสัมมนาในต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ ได้ทรงนำจัดสัมมนาวิชาการทรงริเริ่มงานใหม่ๆ เช่น การจัดสร้างแบบทดสอบจัดระดับความรู้ภาษาฝรั่งเศส เพื่อจัดแบ่งนักศึกษาเข้ากลุ่มเรียนตามความสามารถของตน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรก ที่มีการทดสอบจัดระดับความรู้ภาษาฝรั่งเศสสำหรับนักศึกษา และยังได้พระราชทานแบบทดสอบ

มาตรฐานภาษาฝรั่งเศสนี้ให้กับอาจารย์มหาวิทยาลัยต่างๆ นำไปใช้ในสถาบันของตนอีกด้วย

ในฐานะที่ทรงเป็นหัวหน้าคณะอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส ทรงมีพระจริยวัตรอันงามเป็นที่ประทับใจแก่บรรดาอาจารย์ทรงพิจารณาปัญหาและเหตุการณ์ด้วยพระปรีชาสุเมธภูมิภาพ ทรงรับฟังความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้ร่วมงาน ทรงให้คำแนะนำในการแก้ปัญหา และปรับปรุงการสอน ทรงยึดถือหลักความจริงและความยุติธรรม จึงทรงเป็นผู้บังคับบัญชาที่ก่อปรด้วยคุณธรรมอันควรแก่การเทิดทูนสรรเสริญ

นอกจากจะทรงอุทิศพระองค์ให้แก่งานทางวิชาการแล้ว พระองค์ยังมีน้ำพระทัยอันเปี่ยมด้วยพระเมตตาที่ทรงเกื้อกูลแก่ศิษย์และเยาวชนที่ด้อยโอกาส

ได้พระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์เป็นทุน สำหรับจัดซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนการสอน และพระราชทานทุนการศึกษาระดับต่างๆ トラバจนถึงปัจจุบัน

ระหว่างที่ทรงปฏิบัติงานอาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้กราบทูลเชิญเป็น องค์บรรยายพิเศษ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ และเมื่อมีการก่อตั้งสมาคมฝรั่งเศสเชียงใหม่ พระองค์ท่านก็ได้ทรงพระกรุณาดำรงตำแหน่งนายกกิตติมศักดิ์ของสมาคม

ใน พ.ศ. ๒๕๑๙ ทรงลาออกจากตำแหน่งอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์ เนื่องจากพระภารกิจด้านอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังได้เสด็จเป็นองค์บรรยายพิเศษต่อไปอีก นอกจากนั้น ยังทรงรับเป็นองค์บรรยายพิเศษวิชาภาษาฝรั่งเศสของคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และยังเสด็จบรรยายวิชาการวรรณคดีฝรั่งเศสตามคำกราบทูลเชิญของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อ เช่นกัน

เมื่อคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กราบทูลให้ทรงทราบปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ เพราะเป็นมหาวิทยาลัย ที่อยู่ในจังหวัดห่างไกล และมีปัญหาเรื่องความปลอดภัย ก็ได้พระราชทานพระเมตตาเสด็จทรง

บรรยายวิชาภาษาฝรั่งเศส ณ วิทยาเขตปัตตานี

โดยที่ทรงตระหนักถึงปัญหาความต่อเนื่องในการศึกษาภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา จึงได้ทรงก่อตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๒๐ เพื่อเป็นศูนย์กลางการพบปะ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ และเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสทุกระดับ ทั้งที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนกลางและภูมิภาค ได้มีโอกาสพิจารณาปัญหาทางวิชาการร่วมกัน ศึกษาวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกัน ตลอดจนทั้งค้นคว้าวิธีการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้ต่อเนื่องกัน ทรงดำรงตำแหน่งนายกของสมาคมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๔ และทรงดำรงตำแหน่งนายกกิตติมศักดิ์ ของสมาคมมาจนถึงปัจจุบัน ทรงจัดให้มีการสัมมนาและประชุมทางวิชาการหลายครั้งในรอบปี ได้พระราชทานบทความตีพิมพ์ในวารสารของสมาคม ทรงเป็นวิทยากร

ในการอบรมครูสอนภาษาฝรั่งเศส ทรงติดต่อขอทุนการศึกษาและดูงานในต่างประเทศ ให้แก่ครูสอนภาษาฝรั่งเศสปีละหลายทุนทุกปี และทุกครั้งที่ได้กลับจากการเข้าร่วมประชุมสหพันธ์ครูภาษาฝรั่งเศสนานาชาติในต่างประเทศ พระองค์ท่านจะทรงเล่าเกี่ยวกับการประชุมนั้นๆ ให้สมาชิกสมาคมทราบ และจะทรงนิพนธ์เรื่องดังกล่าวลงในวารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย เพื่อให้สมาชิกครูที่อยู่ในต่างจังหวัดได้มีโอกาส ทราบด้วย

หลังจากที่ทรงปฏิบัติงานด้านการสอนมาจนถึงเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานตำแหน่งศาสตราจารย์ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

และด้วยพระกรณียกิจที่ได้ทรงปฏิบัติเพื่อความเจริญก้าวหน้าของการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและฝรั่งเศสศึกษา รัฐบาลฝรั่งเศสได้ตระหนักถึงพระปรีชาสามารถอันเป็นเลิศ และที่ได้ทรงบำเพ็ญพระองค์เป็นแบบอย่างอันดีงาม จึงได้ถวายเหรียญตราชั้นสูงสุดทางด้านศิลปะและอักษรศาสตร์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่าน เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เคยทรงเป็นกรรมการสอบนักเรียนชิงทุน ก.พ. ไปศึกษา ณ ต่างประเทศ กรรมการออกข้อสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย

ความสนพระทัยและพระปรีชาสามารถทางด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา มิได้จำกัดอยู่เฉพาะ ในแวดวงอุดมศึกษา

ทรงสาธิตสื่อการสอนแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

เท่านั้น ทรงตระหนักดีว่า การศึกษาระดับต้นมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ เมื่อมูลนิธิสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยจัดตั้งโครงการสอนการอ่านแก่เด็กเล็กในชั้นเตรียมความพร้อมทั่วประเทศ โดยที่ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ของสมาคมฯ ได้พระราชทานความช่วยเหลือ โดยทรงรับเป็นผู้ดำเนินการทดลองอุปกรณ์การเรียนที่มูลนิธิสมาคมฯ เป็นผู้คิดทำในระหว่างการทำตามเสด็จ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จเยี่ยมและสงเคราะห์ราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดารของจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ทรงประเมิณผลอุปกรณ์ วิเคราะห์และแนะนำข้อแก้ไขจนแล้วเสร็จตามโครงการ

อุปกรณ์การเรียนที่โครงการศิลปสื่อการสอน มูลนิธิสมาคมสตรีอุดมศึกษาจัดทำถวาย และได้ทรงนำไปทดลองสาธิตแก่กลุ่มครู และนักเรียนระดับประถม ปรากฏผลดีและโปรดมาก คือ

ชุดไปโรงเรียน เสริมทักษะวิชาภาษาไทย ทรงนำไปสาธิตและสอนตามโรงเรียนต่างๆ มาแล้วกว่า ๓๐ จังหวัด รับสั่งว่า “เกมส์นี้ดี ช้อเสียมีน้อย ถ้าไม่คิดไม่เสียเวลาที่ละ ๓ ชั่วโมง”

สำหรับเด็กเข้าใหม่ที่ไม่เคยเรียนอนุบาล ก็มีเกมส์ชุดต่อแต้ม ใช้อธิ์ต่ออักษร ในทุกจังหวัดที่ทรงทดลองได้พระราชทานคำแนะนำว่า

“เด็กในต่างจังหวัดไม่ได้เรียนชั้นอนุบาล เมื่อเข้า ป.๑ ใหม่ฯ หัดอ่านเสียเวลามาก ไม่เหมือนนักเรียนในกรุงเทพฯ แต่ปลายปีต้องจบเล่มเท่ากัน”

ชุดบันไดดู มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับอนามัย มีเบียดินไปตามช่องต่างๆ ถึงบันไดก็ขึ้นบันได เมื่อเดินถึงช่องใดต้องอ่านออกเสียงดัง เช่น ช่อง ๓ อ่านว่า กินผัก - แข็งแรง อ่านออกแล้วจึงจะขึ้นบันได ไปได้ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเคยกราบทูลว่า ได้ผลดีมาก เด็กจำได้ เด็กบางคนก่อนจะดื่มน้ำถามว่า “ดื่มหรือเปล่า”

เสด็จไปทรงเยี่ยมราษฎรบ้านโคก อำเภอยะผิงบุรีรัมย์ จังหวัดมหาสารคาม ทรงพบปะและสนทนากับกลุ่มครูในท้องถิ่น

ชุดเสริมทักษะคณิตศาสตร์ชั้น
ป.๑ เคยนำไปแจกโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดน และเผยแพร่ไปแล้ว
กว่า ๑,๐๐๐ โรงเรียน

ส่วนชุดอื่นๆ ก็มี ชุดไปตลาด
เกี่ยวกับอาหารหลัก ๕ หมู่ ชุดแผน
ที่ประเทศไทยสร้างเสริมประสพ-
การณ์ชีวิต ชุดเสริมสร้างประสพ-
การณ์ทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้
ยังมีหนังสือคู่มือสร้างสื่อการสอน และ
วิธีทำสื่อการสอน ซึ่งจะมีประโยชน์แก่
ครูและนักเรียนต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด

เนื่องจากได้เสด็จเยี่ยมประชาชน
และข้าราชการในชนบททั่วประเทศอย่าง
กว้างขวาง และทรงตระหนักในความ
ยากลำบากของนักเรียนที่ยากจนและ
ห่างไกล จึงพระราชทานทรัพย์ส่วน
พระองค์สร้างโรงเรียนกัลยาณิวัฒนา ๑
ที่จังหวัดพิษณุโลก และโรงเรียนกัลยา-
ณิวัฒนา ๒ ที่จังหวัดหนองคาย โรง
เรียนร่ววัฒนา ที่จังหวัดบุรีรัมย์ และ
โรงเรียนเฉลิมราษฎรบุรีจรัล ที่จังหวัด

เลย นับได้ว่าทรงมีพระกรุณาธิคุณแก่
ชาชนบทในด้านวัตถุ จิตใจ และสติ
ปัญญา ซึ่งสะท้อนให้ประจักษ์น้ำพระทัย
ของพระองค์อันทรงมีต่อชาวไทยอย่าง
หาที่เปรียบได้ยาก

ศาสตราจารย์ พันตรีหญิง
คุณหญิงหม่อม โปษะกฤษณะ ได้
เขียนไว้เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๖
ว่า

“สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
ทรงเป็นตัวอย่างของครูที่ดีอย่างหาที่
เปรียบมิได้ ทั้งในฐานะครูเด็กเล็กและ
ครูในมหาวิทยาลัย เคยรับสั่งว่าทรง
โปรดเด็กมาก และมีพระประสงค์จะ
สอนเด็กมากกว่า แต่อย่างไรไม่ทราบ
ถึงได้ไปสอนเด็กโตตามมหาวิทยาลัย
จนเป็นอาชีพในขณะนี้”

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเข็ม
เกียรติยศ ซึ่งเป็นเครื่องหมายเทิดทูน
เกียรติยศอาจารย์ ที่มีชื่อเสียงยอมรับกัน
ว่าเป็นผู้ทรงคุณธรรมและอุทิศตนเพื่อ

การศึกษาอย่างแท้จริง

เมื่อพระภารกิจด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยา-
ณิวัฒนาจึงทรงลดงานสอนในมหา-
วิทยาลัยต่างๆ แต่ก็ยังพระราชทาน
พระอนุเคราะห์แก่สถาบันการศึกษา
ต่างๆ ในกิจกรรม ที่เกี่ยวเนื่องกับงาน
วิชาการโดยสม่ำเสมอ ความสนพระทัย
ที่มีต่อวิทยาการแขนงต่างๆ มิได้ลด
ถอยลงแต่ประการใด

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า-
กัลยาณิวัฒนา ทรงเป็นนักวิชาการ
และทรงศึกษามาทางวิทยาศาสตร์ จึง
สนพระทัยโครงการ จัดส่งเยาวชนไทย
ไปเข้าร่วมแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ
มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ มาจนถึงปัจจุบัน
การแข่งขันนี้ทั้งคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์
เคมี คอมพิวเตอร์ และชีววิทยา ได้
พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์และ
เงินกองทุนสมเด็จพระยาเพื่อช่วยเหลือเมื่อ
โครงการต้องการความช่วยเหลือ ด้วย
ทรงทราบดีว่า เยาวชนผู้มีอัจฉริยะทาง
ปัญญาเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความ
สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ทรง
ติดตามการแข่งขัน พระราชทานกำลังใจ
และแสดงความยินดีด้วยทุกครั้ง
ที่เยาวชนไทยได้เหรียญทอง เหรียญเงิน
หรือแม้แต่เหรียญทองแดง และประกาศ
เกียรติคุณประกาศ พระราชทานโอกาส
ให้เยาวชนที่ไปแข่งขัน คณาจารย์และ
ผู้เกี่ยวข้องได้เฝ้าเป็นการส่วนพระองค์
พร้อมทั้งพระราชทานข้อคิดเห็น ข้อ
เสนอแนะที่เป็นประโยชน์มากมาย ทรง
สนับสนุนให้เยาวชนที่ผ่านเข้ารอบ ๑๐
คนสุดท้าย และผู้เข้าแข่งขันจัดตั้งชมรม
โอลิมปิกวิชาการ เพื่อนำความรู้มาใช้
เป็นการตอบแทนประเทศชาติ และ

พระราชทานเงินเป็นทุนไว้ใช้ในกิจการของชมรมด้วย

ในปีนี้ ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันชีววิทยาโอลิมปิก ระหว่างประเทศ ซึ่งจะมีการแข่งขันที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ ๒ - ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๘ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา จะเสด็จเป็นประธานในพิธีเปิด ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านสังคมสงเคราะห์และสาธารณสุข

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงสนพระทัยในสวัสดิภาพของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ได้โดยเสด็จสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเยี่ยมและสงเคราะห์ราษฎรผู้ยากไร้ในท้องถิ่นทุรกันดารตามจังหวัดต่างๆ ตลอดจนทรงเยี่ยมและพระราชทานกำลังใจแก่ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และพลเรือน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามชายแดนทางไกล ทรงศึกษาและสังเกตชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างใกล้ชิด ทรงดูแลทุกข์สุขของราษฎร ทรงแนะนำราษฎรให้รู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องเพื่อรักษาสุขภาพอนามัย อันเป็นการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บที่อาจเกิดขึ้นได้ ทรงมีพระประสงค์ที่จะให้เด็ก ๆ ที่ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจอย่างถูกต้องสมบูรณ์ตามควรแก่สภาพ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ไม่เพียงแต่สนพระทัยและสงเคราะห์ประชาชนในถิ่นทุรกันดาร

ผู้อำนวยการองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญ Victor Hugo เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ ณ กรุงปารีส

เท่านั้น แต่ยังทรงห่วงใยสวัสดิภาพเด็กและครอบครัวในชุมชนแออัดต่างๆ อีกด้วย ได้เสด็จเยี่ยมชุมชนแออัดหลายแห่งด้วยพระดำริของพระองค์เอง เช่น ชุมชนแออัดคลองเตย ชุมชนแออัดวัดพญาวัน ย่านเจริญผล ชุมชนแออัดย่านสวนลุมพินี เป็นต้น ทุกครั้งที่เสด็จไป ได้ทรงทักทายและซักถามถึงปัญหาความเดือดร้อนของชาวสลัม ทรงเล่นกับเด็กๆ ทรงมีน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตา ก่อให้เกิดพลังใจแก่ผู้เดือดร้อนทุกซอก และผู้ปฏิบัติหน้าที่การงาน ช่วยเหลือประชาชนในเขตนั้นๆ ในอันที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหของชุมชน ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและเป็นการเชิญชวนให้บุคคลทั่วไปสนใจในปัญหาความเดือดร้อนทุกข์ยากของเพื่อนร่วมสังคมและช่วยกันแก้ไขป้องกันปัญหาต่อไปด้วย

ในขณะที่เสด็จเยี่ยมราษฎรในชุมชนแออัดต่างๆ นั้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้ทอดพระเนตรกิจการของศูนย์เลี้ยงเด็กก่อน

และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนด้วยความสนพระทัยอย่างยิ่ง ทรงตระหนักในปัญหาและความต้องการของเด็กๆ ที่ด้อยโอกาสในสลัม จึงได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ หนังสือและของเล่นสำหรับเด็ก ซึ่งนำความปิติยินดีให้แก่ชาวสลัมเป็นล้นพ้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ

เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงรับมูลนิธิเด็กก่อนในสลัมเข้าอยู่ในพระอุปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นต้นมา พระองค์ทรงทราบความเป็นมาของมูลนิธิจากชาวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ก่อน จึงทรงพระเมตตาและสนพระทัยที่จะช่วยเหลือ โปรดให้เลขานุการในพระองค์ติดต่อกลับไปตามหมายเลขโทรศัพท์ที่แจ้งไว้ในข่าว จากนั้นคณะกรรมการของมูลนิธิเด็กก่อนในสลัมนำโดยคุณหญิงจันทน์ สันตะบุตร ได้เข้าเฝ้าถวายรายงาน และกราบทูลขอพระกรุณาให้ทรงรับมูลนิธิเข้าในพระอุปถัมภ์ ซึ่งก็ได้ทรงพระกรุณาตอบรับ

ทุกปี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ พร้อมกับทรัพย์จากกองทุนการกุศลของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี แก่มูลนิธิเด็กก่อนในสลัม ต่อมา คณะกรรมการมูลนิธิจึงได้จัดตั้งเป็นกองทุนขึ้น เรียกว่า กองทุนนมและอาหารเสริม เพื่อมิให้ทรัพย์ที่ได้รับพระราชทานนั้นหมดไป กล่าวได้ว่าโครงการนี้ซึ่งเริ่มขึ้นด้วยน้ำพระทัยเมตตาของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ นั้น ได้ทำให้เด็กผู้ยากไร้ในสลัมได้รับคุณค่าของสารอาหารโปรตีนเต็มที่ ทำให้มี

เสด็จศูนย์สำนักอนามัยคลองเตย

โอกาสเจริญเติบโตมีสุขภาพแข็งแรง
ด้วยมีพระดำริว่า

“การเริ่มต้นชีวิตที่ดีของเด็กนั้น
เป็นสิ่งสำคัญที่สุด การที่มูลนิธิมุ่ง
ช่วยเหลือเด็กอ่อนแบบนี้ ทำดีมาก”

เมื่อสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงพระกรุณา
รับมูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมไว้ในพระอุปถัมภ์
แล้ว ก็ได้เสด็จทอดพระเนตรชุมชน
คลองเตย ทรงดูงานของมูลนิธิดวง
ประทีป รวมทั้งมูลนิธิเด็กอ่อนด้วย
ความสนพระทัยอย่างยิ่ง ปัจจุบันมูลนิธิ
เด็กอ่อนในสลัมในพระอุปถัมภ์ของ
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยา-
ณิวัฒนา มีโครงการพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น
หลายโครงการนอกเหนือจากการให้
นมและอาหารเสริม ยังมีการฝึกอบรม
แม่ โครงการพัฒนาเด็กในชุมชน งาน
รณรงค์เผยแพร่และงานแพทย์ เช่น
โครงการสาธารณสุขมูลฐานสำหรับแม่
และเด็ก ที่ชุมชนกองขยะอ่อนนุช ซึ่ง
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยา-
ณิวัฒนาได้ทรงพระกรุณาเสด็จไปเปิด

เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ และ
ที่ชุมชนเพชรเกษม ๑๐๔ (กองขยะ
หนองแขม) เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม
๒๕๓๓ พระองค์ท่านรับสั่งกับคณะ
กรรมการของมูลนิธิฯ ในวันที่คณะ
กรรมการเข้าเฝ้ากราบทูลสัมภาษณ์ใน
โอกาสที่มูลนิธิฯ มีอายุครบ ๑๐ ปี ว่า

“ต้องไปถึงที่ จึงจะรู้ว่าชาวบ้าน
และเด็กเหล่านี้ลำบากแค่ไหน ก็ดีใจที่
มีโอกาสดูด้วยตนเองทั้งที่ คลองเตย
อ่อนนุช และ หนองแขม”

น้ำพระทัยเมตตาของพระองค์
จึงเปรียบเสมือนสายฝนที่แผ่กระจาย

ความชุ่มชื้นไปโดยทั่ว

ในฐานะองค์ที่ปรึกษา
ของมูลนิธิแพथยาสา
สมเด็จพระศรีนครินทราบ-
รมราชชนนี ทรงพระเมตตา
รับเป็นพระธุระในด้านการ
รักษาพยาบาลราษฎรผู้เจ็บ
ป่วยตกทุกข์ได้ยาก หากจำ
เป็นต้องส่งตัวเข้ารับการรักษา
ในโรงพยาบาลทั้งในส่วนภูมิ-
ภาคและในกรุงเทพมหานคร

เสด็จวางศิลาฤกษ์อาคาร “ร่วมพัฒนา” ซึ่งเป็นอาคารที่
มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม และมูลนิธิดวงประทีปใช้ร่วมกัน
ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ชาวสลัม

เสด็จเยี่ยมมูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมเป็นครั้งแรกที่อาคารกัลยาณิวัฒนาในวันที่ ๗ พฤศจิกายน
๒๕๓๒ หลังจากเสด็จเปิดอาคารอนุบาลดวงประทีป

ก็ทรงรับพระภาระรับไว้ในพระราชานุเคราะห์ และเอาพระทัยใส่ดูแล ผู้ป่วยเหล่านี้ ในท้องถิ่นใดมีปัญหาเกี่ยวกับการระบาดของโรคบางชนิด ก็พระราชทานคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นในชั้นมูลฐาน หรือทรงหาหรือเจ้าหน้าที่ทางราชการที่ประจำอยู่ในท้องถิ่นนั้นให้ดำเนินการแทน

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงดำรงตำแหน่ง ประธานมูลนิธิโรคไตแห่งประเทศไทย นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมา จนบังเกิดเป็นปีกแผ่นมั่นคงแก่มูลนิธิมาจนปัจจุบัน ซึ่งได้ทำประโยชน์ ทั้งในด้านวิชาการ

เสด็จวางศิลาฤกษ์อาคาร “กัลยาณิวัฒนา” คลองเตยลือค ๖

เสด็จเปิดอาคาร ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานสำหรับแม่และเด็กที่ชุมชนสามัคคีธรรมบริเวณกองขยะอ่อนนุช เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐

และด้านบริการแก่ผู้ป่วยโรคไตเป็นอเนกประการ นอกจากนี้ยังได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์จัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์แก่ห้องกัลยาณิวัฒนา ตึกมหิตลวรานุสรณ์ โรงพยาบาลศิริราช เพื่อฟอกเลือดผู้ป่วยโรคไตด้วยเครื่องไตเทียม

ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์สมาคม

พยาบาลสาธารณสุขไทย และองค์ที่ปรึกษาของทุนสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อพัฒนาการพยาบาลของโรงพยาบาลศิริราช ได้ส่งเสริมพัฒนาการพยาบาลทั้งด้านการวิจัยและการศึกษาดูงาน

ทรงรับเป็นองค์ประธานมูลนิธิหม่อมเจ้าบุญจิราธร (ทุมพล) จุฑาธุช

ซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาแพทย์ตามโครงการแพทย์ชนบท ให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาพยาบาลที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้ทุนการศึกษาสำหรับผู้ที่จะสมัครเป็นอาจารย์วิชาการพยาบาล นับได้ว่าทรงประกอบพระกรณียกิจที่เกี่ยวข้องทั้งทางการศึกษาการแพทย์และการสาธารณสุขนานัปการ

พระอัจฉริยะ

พระปรีชาสามารถทางวิชาการที่ปรากฏชัดอีกด้านหนึ่ง คือ การนิพนธ์หนังสือ พระนิพนธ์แต่ละเรื่องล้วนเป็นผลจากการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ความสนพระทัยด้านนี้มีมาเป็นเวลานานแล้ว เมื่อพระภารกิจทางการสอนลดลงจึงทรงมีเวลาให้แก่การเขียนมากขึ้น ผลงานพระนิพนธ์ที่พระองค์ได้ทรงรวบรวมค้นคว้าเกี่ยวกับพระบรมราชวงศ์มี

จุฬาลงกรณ์ราชสันตติวงศ์

หนังสือที่ทรงนิพนธ์

พระราชธิดาในรัชกาลที่ ๕
แม่เล่าให้ฟัง
เวลาเป็นของมีค่า
เจ้านายเล็ก ๆ - ยุวกษัตริย์
ไปรษณียบัตรเจ้าฟ้า
ตราแผ่นดิน ตราราชสกุล
และสกุล อักษรพระนาม
และนามย่อ
เจ้าฟ้าทหารเรือ
สำหรับงานพระนิพนธ์อีกส่วน
หนึ่งที่มีความสำคัญต่อวงวิชาการและ
ผู้รักการอ่านทั่วไป คือ งานพระนิพนธ์

อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่พระองค์
เสด็จไปเยือนต่างประเทศตามคำกราบ
ทูลเชิญของประเทศต่างๆ และเสด็จ
ทัศนศึกษาด้วยพระองค์เอง ได้แก่

๑ โหลในเมืองจีน
ยูนนาน
สายธารอารยธรรมจีน
จากโคริโอสู่โคเรีย
ภูฐาน เกาะเขียวบนแผ่นดิน
ตุรกี ดินแดนจักรพรรดิโรมัน
และสุลต่านออตโตมัน
ที่ไซบีเรียหนาวไหม

จีนเจียงและการชู
จินตะวันออก ขึ้นเขา ลง
ทะเลสาบ เข้าวัด

งานพระนิพนธ์ดังกล่าวล้วนแล้ว
แต่เป็นสิ่งที่ได้แสดงให้เห็นถึงความ
วิริยะอุตสาหะของสมเด็จพระเจ้าฟ้-
นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ในการ
รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ
อย่างละเอียด มาเรียบเรียง เป็นหนังสือ
ที่อนุชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน
การอ้างอิงได้เป็นอย่างดี

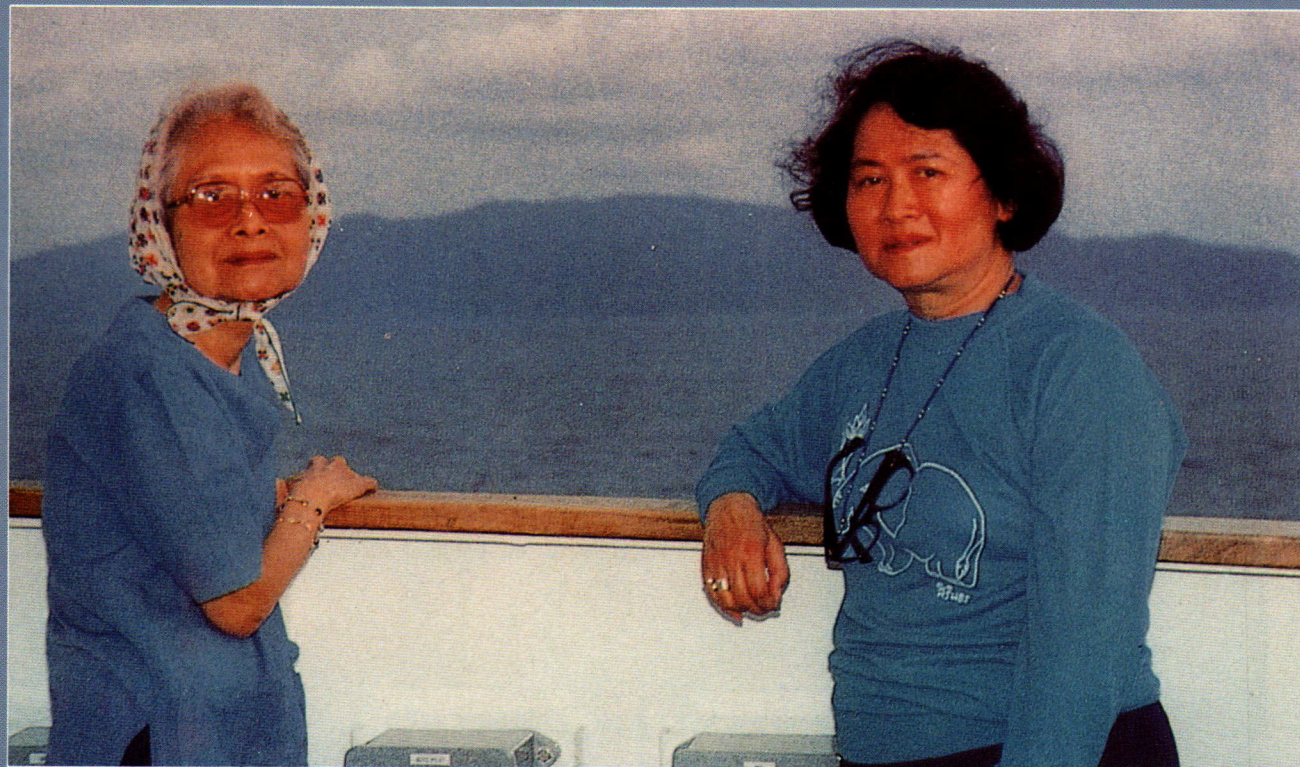
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เยี่ยมสมเด็จพระบรมราชชนนี ณ พระตำหนักคอยุดง

ฉาย ณ ประเทศสวีเดน

สมเด็จพระบรมราชชนนีและสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เสด็จฯ ขึ้นเขาที่สวิตเซอร์แลนด์ และทรงเก็บดอกไม้ภูเขาไปทำดอกไม้แห้ง

บนเรือจุฬารักษ์

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างใหญ่หลวง พระเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์เด่นชัด ด้วยเหตุนี้ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศและองค์การระหว่างประเทศบางแห่งจึงได้ถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในสาขาวิชาต่างๆ และเหรียญสดุดีพระเกียรติคุณ

ณ วันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนาสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ขึ้นเป็นสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในวาระที่ทรงมีพระชนมายุ ๗๒ พรรษา

คุณหญิงคณิดา เลขะกุล - เรียบเรียง

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานการประชุมกรรมการสภาการศึกษา ณ ตึกบริพัตร สภาการศึกษา

สมเด็จพระอุปนายก ผู้อำนวยการสภาการศึกษาไทย

ท. กล้วยไม้ ณ ออยุธยา

การดำเนินงานของสภาการศึกษาไทยนั้นย่อมขึ้นอยู่กับผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๓ ตำแหน่ง คือ สภานายกสภาการศึกษาไทยอุปนายกหรืออุปนายกผู้อำนวยการสภาการศึกษาและเลขาธิการสภาการศึกษา เพราะตำแหน่งทั้ง ๓ เปรียบประดุจจักรกลตัวใหญ่ที่เคลื่อนไหวก้าวหน้าให้จักรกลทุกตัวทำงานอย่างสอดคล้องกันจนประสบความสำเร็จที่ตั้งไว้ กล่าวเฉพาะตำแหน่งอุปนายกหรืออุปนายกผู้อำนวยการสภาการศึกษาไทยเป็นตำแหน่งประธานของผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริงนับว่าเป็นโชคดีของสภาการศึกษาไทยเป็นอย่างยิ่งที่ได้บุคคลสำคัญ

มาดำรงตำแหน่งนี้ นับตั้งแต่อุปนายกผู้อำนวยการสภาการศึกษาไทยพระองค์แรกคือ จอมพล สมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ ทรงดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารบก ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสภาการศึกษาไทยโดยตรงอยู่แล้ว ได้ทรงวางรากฐานการดำเนินงานของสภาการศึกษาไทยไว้เป็นพระองค์แรก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การก่อสร้างโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่สมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์นี้มีพระชนมายุสั้น จอมพล สมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์-

วรพินิต จึงทรงรับตำแหน่งอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษา-
ชาติไทยเป็นพระองค์ที่สอง และก็มีพระบารมียิ่งใหญ่ที่อำนวย
ให้กิจการของสภาภาษาชาติไทยเจริญก้าวหน้าไปตามกาลสมัย
ด้วยดี แต่มีเหตุเป็นที่น่าสนใจที่เกดการเปลี่ยนแปลงการ
ปกครอง สมเด็จพระอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาชาติไทยต้อง
เสด็จออกไปประทับยังเกาะชวาจากนั้นก็ให้มีอุปนายกผู้อำนวยการ
สภาภาษาชาติไทยสืบต่อมาอีก ๗ ท่าน คือ มหาอำมาตย์
เอกเจ้าพระยาพิชัยญาติ (ดั่น บุนนาค) พันเอก หลวงพรหม
โยธี (มังกร ผลโยธิน) พันเอกช่วง เชวงศักดิ์สงคราม
พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต เจ้าพระยา
ศรีธรรมมาธิเบศร (จิตร ณ สงขลา) พระธีรณสารวิศกรรม
และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุขุมานีนันท์ จากนั้น

ศาสตราจารย์ นายแพทย์หม่อมหลวงเกษตร สนิทวงศ์เลขา-
ธิการสภาภาษาชาติไทย ก็ต้องรักษาการในตำแหน่งอุปนายกผู้
ำนวยการสภาภาษาชาติไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๒๑ นับว่า
เป็นภาระอันหนักแก่ท่านเลขาธิการสภาภาษาชาติไทยเป็นอย่างยิ่ง

ความหนักใจของท่านเลขาธิการสภาภาษาชาติไทยได้
หมดสิ้นไป ท่านพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ของสภาภาษาชาติไทยทุก
คนมีความปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้สมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดำรงตำแหน่งอุป-
นายกผู้อำนวยการสภาภาษาชาติไทย ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม
๒๕๒๑ ดังประกาศดังต่อไปนี้

ประกาศ แต่งตั้งอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาชาติไทย

.....

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุยเดช พร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
ประกาศว่า

โดยที่ทรงมีพระราชดำริว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเป็นผู้ที่เหมาะสมไว้วาง
พระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาชาติไทย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสภาภาษาชาติไทย พระพุทธศักราช ๒๔๖๑
จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดจักรีสิรินธร
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ดำรงตำแหน่งอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาชาติไทย ตั้งแต่วันนี้เป็น
ต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นปีที่ ๓๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
นายกรัฐมนตรี

ความปลื้มปิติยินดีของท่านเลขาธิการสภาภาษาไทย และผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีเป็นอย่างใด ได้ปรากฏในคำกราบบังคมทูลของเลขาธิการสภาภาษาไทย แต่สมเด็จพระเทพ-

รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี อุปนายิกาผู้อำนวยการสภาภาษาไทย เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑ ดังนี้

ขอพระราชทานกราบ ทูลทรงทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า ในนามของคณะกรรมการสภาภาษาไทย กรรมการเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่สภาภาษาไทย ระดับชั้น มีความปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่งในการที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ใต้ฝ่าละอองพระบาทดำรงตำแหน่งอุปนายิกาผู้อำนวยการสภาภาษาไทย ทั้งนี้ นับว่าเป็นมิ่งมงคลและเป็นที่น่าชื่นชม โสมนัสแก่บรรดาข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายโดยถ้วนหน้า

ในกรณีที่สถานการณ์บ้านเมืองไม่เป็นปกติดังที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้ การเสด็จมาทรงดำรงตำแหน่งดังกล่าวของใต้ฝ่าละอองพระบาท จึงเป็นนิมิตหมายอันดีสำหรับสภาภาษาไทยอันเป็นองค์กรกุศลสาธารณะ พระราชกรณียกิจและพระราชจริยวัตรของใต้ฝ่าละอองพระบาทอันกอปรด้วยพระเมตตา พระกรุณา ดังเป็นที่ประจักษ์แล้ว จะเป็นเครื่องจูงใจให้ประชาชนผู้มีกุศลจิตได้ให้ความสนับสนุนกิจการของสภาภาษามากยิ่งขึ้นในอันที่จะช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ผู้ที่อยู่ในภาวะอันควรแก่การสงเคราะห์

ความสมควรแล้วแต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำรงตำแหน่งอุปนายิกาผู้อำนวยการสภาภาษาไทยแล้ว ได้ทรงสนพระราชหฤทัยและมีพระราชวิริยอุตสาหะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อสภาภาษาไทยอย่างเต็มพระสติกำลัง โดยเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการสภาภาษาไทยทุกครั้ง ทรงร่วมในการวางแผนงาน การอำนวยการ และการติดตามประเมินผลงานของสภาภาษาไทยอย่างใกล้ชิด ในการเสด็จพระราชดำเนินมาประชุมคณะกรรมการอำนวยการสภาภาษาไทยทุกครั้ง ก็ต้องมีพระราชภาระทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงกิจการสภาภาษาไทยเข้าเฝ้าเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเงินและต้องพระราชทานเหรียญกาชาด

สรเสรีบุญและของที่ระลึกแก่ผู้มีอุปการะคุณแก่สภาภาษาไทยเป็นจำนวนมาก เสด็จพระราชดำเนินในงานที่สภาภาษาไทยจัดขึ้นเพื่อหารายได้บำรุงสภาภาษาไทยแทบทุกครั้ง เช่น งานกาชาดประจำปี งานแสดงดนตรี ทรงสนพระราชหฤทัยสอดส่องถึงการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สภาภาษาไทยอย่างใกล้ชิด เช่นเมื่อเกิดสงครามภายในประเทศเขมรได้มีประชาชนชาวเขมรอพยพเข้ามาหลบภัยสงครามตามชายแดนไทยเป็นจำนวนมาก สภาภาษาไทยได้ส่งหน่วยบรรเทาทุกข์ออกไปปฏิบัติงานยังชายแดนหลายจุด อาทิตี่เขตอำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี ก็มีลายพระหัตถ์ถึงเจ้าหน้าที่สภาภาษาไทยทรงแสดงความห่วงใยดังนี้

๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๑

ถึงเจ้าหน้าที่กาชาดที่ปฏิบัติงานอยู่ที่อรัญประเทศ

ขณะนี้เหตุการณ์ในเขตที่ท่านรับผิดชอบเพิ่มความรุนแรง และทุกท่านได้ทำงานเสี่ยงอันตราย เป็นการเสียสละที่น่าชมเชย ขอให้หมั่นกำลังใจ กำลังใจ ในการทำงานเพื่อบ้านเมือง โดยยึดถืออุดมการณ์ของกาชาด คือการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ได้รับเคราะห์กรรม หากมีข้อขัดข้องหรือเห็นควรที่สภาภาษาไทยจะปฏิบัติกรอย่างไร ขอให้แจ้งข่าวมาให้ทราบเพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นประโยชน์ที่สุด

ด้วยความปรารถนาดี

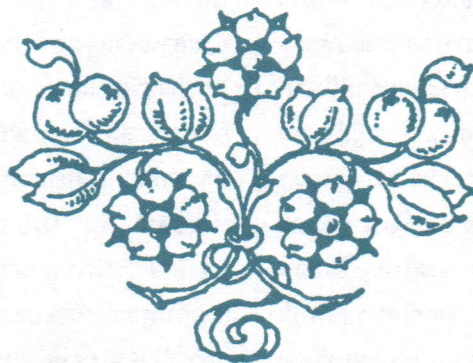
สิรินธร

พระมหากษัตริย์คุณครั้งสำคัญยิ่งแก่สภาอากาศไทยคือ พระราชภาระในการสร้างตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภาอากาศไทย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ได้ก่อตั้งและเปิดดำเนินการกิจการครบ ๓๒ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙ ให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยปีละกว่า ๕ แสนคน แต่เดิมมีตึกผู้ป่วยนอกเพียงหลังเดียวคือ ตึกจักรพงษ์ ต่อมาเมื่อผู้ป่วยนอกไปรับการรักษาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ตึกจักรพงษ์จึงคับแคบไม่เพียงพอที่จะให้บริการแก่ผู้ป่วย จึงแยกผู้ป่วยนอกฝ่ายสูติกรรม ฝ่ายกุมารเวชกรรม และฝ่ายจิตเวชและระบบประสาทออกไปต่างหาก ประกอบกับวิทยาการทางการแพทย์เจริญขึ้น จำเป็นต้องมีการตรวจพิเศษต่างๆ เพื่อวินิจฉัยโรคกระจายไปตามตึกต่างๆ ผู้ป่วยนอกจึงต้องเข้าไปรับบริการตรวจพิเศษตามตึกรักษาพยาบาล ทำให้เกิดความลำบากไม่สะดวกและเสียเวลา ในโอกาสที่ครบรอบ ๓๒ ปี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และปีต่อมาเป็นที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๖๐ สภาอากาศไทยจึงได้ดำริจัดสร้างถาวรวัตถุเป็นอนุสรณ์เฉลิมฉลองโอกาสดังกล่าวโดยสร้างเป็นตึกผู้ป่วยนอกเพื่อรวมผู้ป่วยนอกทุกแผนกและบริการที่จำเป็นมาไว้ในอาคารเดียวกัน ตึกนี้สูงถึง ๑๗ ชั้น และมีชั้นใต้ดินอีก ๑ ชั้น ค่าก่อสร้างประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท

โดยที่ค่าก่อสร้างตึกผู้ป่วยนอกมีราคาสูงถึง ๔๐๐ ล้านบาท การจัดหารายได้เพื่อกิจการนี้จึงเป็นภาระหนักยิ่ง สมเด็จพระอุปนายิกาผู้อำนวยการสภาอากาศไทย จึงได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขอให้ทรงรับเป็นพระบรมราชูปถัมภ์ ก็ทรงพระมหากรุณาธิคุณรับและพระราชทานชื่ออาคารนี้ว่า ตึก ภปร. สมเด็จพระอุปนายิกาทรงเป็นประธานกรรมการดำเนินการจัดสร้างด้วยพระองค์เอง และทรงกราบบารอณาสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช แต่ยังไม่ทรงสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะเป็นประธานกรรมการอุปการะฝ่ายบรรพชิต และมีกรรมการฝ่ายต่างๆ รวม ๖ ฝ่าย การจัดหาทุนได้ดำเนินการต่อเนื่องกันหลายรูปแบบหลายวาระ สมเด็จพระอุปนายิกาต้องทรงดำเนินการด้วยพระองค์เองแม้กระทั่งการขายสลากกินแบ่งกาชาด และด้วย

ความเมตตาของสมเด็จพระญาณสังวรจัดทำสิ่งมงคลสักการะเป็นเครื่องตอบแทนผู้บริจาคเงิน การจัดหาทุนจึงเป็นไปด้วยความเรียบร้อยจนสามารถสร้างตึกผู้ป่วยนอก ภปร. จนสำเร็จ

พระราชกรณียกิจที่น่าสนใจอีกประการคือ การจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภาอากาศไทย โดยที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นโรงพยาบาลใหญ่มีผู้มาคลอดบุตรปีละเกือบ ๒ หมื่นคน มารดาบางคนคลอดบุตรแล้วไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรต่อไปได้ก็ถือโอกาสทิ้งเด็กไว้ในโรงพยาบาล แม้จะแจ้งที่อยู่ไว้ก็ไม่สามารถติดตามตัวได้ เด็กบางคนถูกทิ้งไว้ข้างถนนมีผู้เก็บนำมาส่งให้โรงพยาบาล สภาอากาศไทยจึงต้องเลี้ยงเด็กกำพร้าเหล่านี้ไว้ที่ตึกวชิราลงกรณ์ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สมเด็จพระอุปนายิกาผู้อำนวยการสภาอากาศไทยจึงมีพระราชดำริให้สภาอากาศไทยจัดตั้งสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าขึ้นโดยจดทะเบียนเป็นมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภาอากาศไทย เพื่อเลี้ยงดูเด็กเหล่านี้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้จนพ้นวัยการศึกษาโดยได้รับการดูแลอย่างอบอุ่นปราศจากปมด้อยเพื่อเป็นกำลังของประเทศต่อไป ในระยะเริ่มแรกใช้ตึกวชิราลงกรณ์เป็นสถานที่เลี้ยงเด็กของมูลนิธิไปก่อน และจะได้ขยายไปยังสถานพักฟื้นสวางคินวาสของสภาอากาศไทยที่จังหวัดสมุทรปราการต่อไป มูลนิธิได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๒๔ โดยมีกรรมการบริหารแรกเริ่ม ๖ ท่าน และสมเด็จพระอุปนายิกาทรงเป็นประธานกรรมการมูลนิธิด้วยพระองค์เอง

เนื่องจากสภาอากาศไทยเป็นองค์การสาธารณกุศลระหว่างประเทศ จึงมีบุคคลสำคัญจากต่างประเทศเข้าเยี่ยมชมกิจการของสภาอากาศไทย และสภาอากาศไทยก็ต้องส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมสภาอากาศระหว่างประเทศอยู่บ่อยครั้ง กิจการเหล่านี้จึงเป็นพระราชภาระกิจที่สมเด็จพระอุปนายิกา ผู้อำนวยการสภาอากาศไทยต้องทรงปฏิบัติด้วยพระองค์เอง และทรงได้รับความสำเร็จนำชื่อเสียงเกียรติภูมิมาสู่สภาอากาศไทยอย่างงดงาม ดังเช่น นางโจ หลิน ภริยา ฯพณฯ นายเติ้ง เสี่ยว ผิง รองนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มาเยี่ยมชม

ชมกิจการสภาอากาศไทย เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงต้อนรับ และพระราชทานเหรียญกาชาดสรสรเสริญแก่ภริยา ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วย อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สภานายิกาสภาอากาศไทย และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนิน ทรงนำ ฯพณฯ นายชิน ติ สุวาน ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและภริยา เยี่ยมหน่วยบรรเทาทุกข์ของสภาอากาศไทย ซึ่งออกไปปฏิบัติการในพื้นที่อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานเหรียญกาชาดสรสรเสริญแก่ภริยา ฯพณฯ ประธานาธิบดีแห่ง

สาธารณรัฐเกาหลี ทุกอย่างเป็นที่เรียบร้อยและพระราชอาคันตุกะพอใจในกิจการของสภาอากาศไทยเป็นอย่างดี

บุคคลสำคัญในวงการกาชาดสากลที่ได้มาเยือนประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ คือ ฯพณฯ นาย เจ. เอ. อาดฟาราซิน ประธานศาลสูงแห่งประเทศไนจีเรีย ผู้เป็นประธานสันนิบาตสภาอากาศ และนายเฮนริก บาร์ เลขาธิการสันนิบาตสภาอากาศ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานเลี้ยงอาหารกลางวันเป็นเกียรติแก่บุคคลทั้งสอง เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๒๓ และได้มีพระราชดำรัสบรรยายสรุปภารกิจของสภาอากาศไทยและการช่วยเหลือชาวกัมพูชา ที่อพยพหนีภัยสงครามเข้ามายังประเทศไทยได้อย่างชัดเจน ดังมีคำแปลพระราชดำรัสดังนี้

คำแปล พระราชดำรัส

ของ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระอนุชาธิราชผู้อำนวยการสภาอากาศไทย

เนื่องในโอกาสพระราชทานเลี้ยงอาหารกลางวันเป็นเกียรติแก่ ฯพณฯ เจ.เอ. อเดฟาราซิน

ประธานศาลสูงแห่งประเทศไทยในจี้เรีย ผู้เป็นประธานสันนิบาตสภาอากาศ

เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๒๓

ท่านประธาน

ในนามของสภาอากาศไทย ข้าพเจ้าขอต้อนรับท่านและนายเฮนริก แบร์ เลขาธิการสันนิบาตสภาอากาศด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ในโอกาสที่ท่านทั้งสองได้มาเยือนประเทศไทย

ท่านประธาน การมาเยือนประเทศไทยของท่านในครั้งนี้ควรถือได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดที่ท่านจะได้พบได้เห็นภาพอันแท้จริงของกรณีที่น่าเศร้าสลดใจหลายต่อหลายกรณีที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ท่านจะได้พบเห็นความยากลำบากและความทุกข์ทรมานของชาวกัมพูชาที่พากันหลบหนีภัยข้ามชายแดนเข้ามาสู่ประเทศไทยเพื่อแสวงหาที่ที่พวกเขาจะพักพิงอาศัยอยู่ได้อย่างปลอดภัย

ในระยะแรกของการลี้ภัยเข้าสู่ประเทศไทยของชาวกัมพูชา แม้ว่าสภาอากาศไทยจะมีกำลังเงินและกำลังบุคลากรในจำนวนจำกัดเพียงใด สภาอากาศไทยก็ได้พยายามอย่างยิ่งยวดในการช่วยเหลือบริการผู้อพยพด้วยปัจจัยที่สำคัญแก่การครองชีพ ๔ ประการคือ การให้ที่พักพิงอาศัย เสื้อผ้าเครื่องนุ่มห่ม อาหาร และยา ซึ่งสภาอากาศไทยก็ช่วยรับภาระอันหนักได้เฉพาะในช่วงระยะเวลาที่ฉุกเฉินจริงๆ เท่านั้น จากนั้นคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ สันนิบาตสภาอากาศ สภาอากาศประจำชาติต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติและองค์การอาสาสมัคร รวมทั้งบรรดาผู้ที่มีกุศลจิต ต่างก็ได้ให้ความร่วมมือเข้าช่วยเหลือสภาอากาศไทยอย่างเต็มใจ เป็นการแสดงความมีมนุษยธรรมในอันที่จะช่วยบรรเทาทุกข์ภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำมือของมนุษย์ด้วยกัน

สภาอากาศไทยรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ประกอบกิจกรรมดังกล่าวภายใต้ร่มเงาแห่งสัญลักษณ์ของกาชาด เพราะเป็นการปฏิบัติเพื่อบรรเทาความทุกข์ทรมานจากสิ่งที่เขาเหล่านั้นมิได้ก่อขึ้น โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชังและด้วยความหวังว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการกอบกู้เกียรติภูมิของมนุษยชาติ

อาศัยพระราชบัญญัติกาชาดที่ได้ตราออกใช้เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๑ และแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ.๒๕๑๓ สภาอากาศไทยได้ถือปฏิบัติในเรื่องความรับผิดชอบในการบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชนชาวไทยของเรา ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่อยู่ภายใต้การบริหารของสภาอากาศไทย ๒ แห่ง คือ โรงพยาบาลหนึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นโรงพยาบาลขนาด ๑,๒๐๐ เตียง และอีกโรงพยาบาลหนึ่งอยู่ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด ๓๐๐ เตียง ส่วนใหญ่ของคนไข้ของสองโรงพยาบาลนี้เป็นคนไข้ที่ไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล สำหรับในส่วนภูมิภาคก็มีเหล่ากาชาดจังหวัดอยู่รวม ๗๑ จังหวัด คอยให้บริการขั้นมูลฐานเกี่ยวกับการบรรเทาทุกข์ และทำหน้าที่เป็นสาขาของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติและเหล่ากาชาดจังหวัดได้รับบริจาคโลหิตจากมวลชนทั่วไปตลอดทั้งปี เพื่อที่จะได้ปริมาณโลหิตพอเพียงสำหรับแจกจ่ายให้โรงพยาบาลต่างๆ ทั่วราชอาณาจักรโดยไม่คิดมูลค่า นอกเหนือจากนี้แล้ว

สภาอากาศไทยยังมีสถานีกาชาดอยู่ในจังหวัดต่างๆ รวม ๑๐ สถานี ทำหน้าที่ให้การรักษายาบาลเบื้องต้นแก่ประชาชนทั่วไปอีกด้วย

การอบรมวิชาอนามัยในบ้านก็เป็นกิจกรรมอีกแขนงหนึ่ง ซึ่งได้รับความนิยมมากอยู่ในขณะนี้ ส่วนกองวิทยาศาสตร์ของสภาอากาศไทยก็ได้รับมอบภารกิจในด้านการผลิตเซรัมและวัคซีน และให้ความร่วมมือกับองค์การอนามัยโลกในด้านการวิจัย ในสำนักงานกลางมีศูนย์ดวงตาทำหน้าที่รับดวงตาที่มีผู้แสดงความจำนงบริจาคไว้ และถึงแก่กรรมแล้ว เพื่อนำเยื่อตาตาไปเปลี่ยนให้ผู้อื่นที่เยื่อตาตาพิการให้สามารถมองเห็นได้ ซึ่งได้ทำการผ่าตัดเปลี่ยนไปแล้วมากมาย

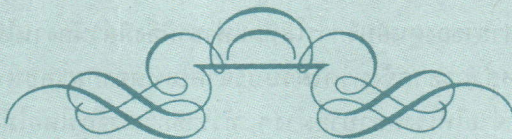
ในด้านแพทยศาสตร์ศึกษา สภาอากาศไทยได้ร่วมกับรัฐบาลจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถผลิตแพทย์ได้ในปีหนึ่งๆ กว่า ๑๐๐ คน นอกจากนี้ยังมีวิทยาลัยพยาบาลของสภาอากาศไทย ซึ่งในปีหนึ่งๆ สามารถผลิตพยาบาลได้กว่า ๑๕๐ คน จากจำนวนดังกล่าว สภาอากาศไทยยังมีแพทย์ฝึกหัดแพทย์ประจำบ้าน และคณาจารย์แพทย์ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นชุมกำลังสำคัญในด้านบุคลากร เพื่อช่วยปฏิบัติการบรรเทาทุกข์ในยามที่เกิดภัยพิบัติ ทั้งภัยที่เกิดจากธรรมชาติ และภัยที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์

ด้วยความสำนึกในความสำคัญและความเร่งด่วนของการวางแผนครอบครัวอันเป็นเรื่องเกี่ยวพันไปถึงฐานะทางเศรษฐกิจของชาติ สุขภาพพลานามัยของประชาชนและภาวะสังคม สภาอากาศไทยจึงได้ริเริ่มจัดตั้งหน่วยวิจัยในการวางแผนครอบครัวขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๐๘ เพื่อให้เป็นไปตามคำเรียกร้องของมวลชน เพราะสภาอากาศไทยถือว่ากิจกรรมเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเพื่อสุขภาพพลานามัยของประชาชน เป็นการริเริ่มดำเนินการก่อนที่รัฐบาลจะมีนโยบายในเรื่องนี้

กิจการยูวกาชาดของเราดำเนินรอยตามนโยบายของสันนิบาตสภาอากาศอย่างใกล้ชิด และเน้นหนักในความสำคัญของอนุสัญญาเจนีวาและหลักการกาชาด สำหรับกองอาสาชาคนั้น บรรดาสมาชิกล้วนแต่มีความชำนาญ ความสามารถ และความสนใจในกิจการต่างๆ ซึ่งได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การสงเคราะห์ การบันเทิง และการศึกษา แก่บรรดาพี่น้องชาวไทยที่ต้องประสบเคราะห์กรรมนานาประการ โดยเฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อมาตุภูมิ

การที่สภาอากาศไทยสามารถดำเนินกิจการต่างๆ ดังกล่าวมานี้ก็เนื่องจากผู้มีกุศลจิตได้บริจาคทรัพย์เงินทองตลอดจนที่ดิน และรัฐบาลก็ได้ยอมรับว่าสภาอากาศไทยได้ให้การช่วยเหลือประชาชนในการรักษายาบาล และในด้านการบรรเทาทุกข์เมื่อเกิดภัยพิบัติจึงได้ให้งบประมาณอุดหนุนเป็นประจำตลอดมา

โดยที่ทั่วโลกต้องประสบต่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การบริจาคเพื่อการกุศลให้แก่สภาอากาศไทยจึงลดน้อยลงบ้าง ถึงแม้ว่าสภาวะการณ์ในด้านเศรษฐกิจจะไม่อำนวยก็ตามแต่ผู้มีกุศลจิตก็ยังระลึกอยู่เสมอว่าสภาอากาศไทยเป็นองค์การที่มีภารกิจในด้านมนุษยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย จึงได้ให้ความสนับสนุนด้วยดีตลอดมา ดังจะเห็นได้จากงานกาชาดซึ่งเป็นงานประจำปีจัดขึ้นเมื่อต้นเดือนนี้ รายได้จากค่าผ่านประตูและจำนวนร้านจำหน่ายสินค้ายังมีจำนวนสูงกว่าปีที่แล้ว

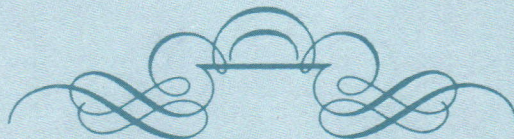
เมื่อกล่าวถึงภาวะการณ์ในประเทศไทยในระยะ ๓-๔ ปีที่ผ่านมา เราต้องอยู่ในฐานะที่อับโชคอยู่มาก เพราะความที่ต้องประสบกับภาวะน้ำท่วมและภาวะฝนแล้งสลับเปลี่ยนกันอยู่ตลอดเวลา อันเป็นภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติ แต่เป็นผลให้ผลิตผลของประชาชนลดลงต่ำ โดยเฉพาะพืชพันธุ์ธัญญาหาร ภาวะดังกล่าวกระทบกระเทือนต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยเป็นอย่างมาก รวมไปถึงปัญหาทางด้านสุขภาพพลานามัย มีหน้าซ้ายยังมีเหตุการณ์เกี่ยวกับกรณีขัดแย้งกันทางชายแดน และการคุกคามของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อย่างไม่จบสิ้น เป็นการซ้ำเติมให้ประชาชนชาวไทยของเรามีแต่ความทุกข์ระทมไม่หยุดหย่อน เพื่อแก้ปัญหาทุกข์ยากของประชาชน กองบรรเทาทุกข์ของสภาอากาศไทยร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัดต่างๆ ได้ร่วมมือร่วมใจกันในการออกทำการบรรเทาทุกข์อย่างสุดความสามารถ และทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ ตลอดจนทุนทรัพย์เท่าที่จะจัดหามาได้

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้อพยพหลบภัย ประเทศไทยซึ่งเป็นอิสระเสรี และเป็นประเทศเดียวที่จะให้การพักพิงอาศัยขั้นแรกแก่ผู้อพยพได้ ย่อมจะบอกปิดความรับผิดชอบในความหมายแห่งมนุษยธรรมให้พ้นไปไม่ได้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องแบกภาระส่วนหนึ่งไว้เท่าที่สามารถจะรับได้เพื่อมนุษยผู้มีได้ประกอบกรรมทำชั่วจากประเทศต่างๆ ในอินโดจีนต้องหนีภัยจากการสู้รบในบ้านเมืองของตน เป็นการหนีร้อนมาพึ่งเย็น เริ่มตั้งแต่เมื่อเกิดสงครามปลดแอกในปี พ.ศ.๒๔๙๓ ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ที่การเข้าออกทำได้โดยสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ เราได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพหลบภัยติดต่อกันตลอดมา เพราะความเวทนาสงสารที่ได้เห็นความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ ทั้งนี้เพราะพี่น้องชาวไทยถือว่าการช่วยเหลือให้เพื่อนมนุษย์ด้วยกันผ่านพ้นความทุกข์ยากเป็นอุดมการณ์อันล้ำเลิศ และความร่วมมือนี้นอกจากประชาชนดีต่างๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้อพยพหลบภัยสืบไป ตลอดจนการแก้ปัญหาและการจัดหาที่อยู่อาศัยอย่างถาวรให้แก่เพื่อนมนุษย์ที่ประสบเคราะห์กรรมอยู่ในปัจจุบันนี้

ในท้ายสุดนี้ ท่านประธานขอให้เราหวังว่าวันหนึ่งในกาลข้างหน้า โลกเราคงจะประสบสันติสุขและความเจริญรุ่งเรือง

ส่วนการประชุมระหว่างประเทศที่สำคัญๆ สภาอากาศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำสภาอากาศและสภาชกวงเดือนแดง กลุ่มประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๖-๘ พฤษภาคม ๒๕๒๔ ณ โรงแรมมณเฑียร กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการประชุมครั้งนี้ก็เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และข้อคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งจะได้ร่วมกันพิจารณาเรื่องการช่วยเหลือผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และเรื่องความร่วมมือในระหว่างภูมิภาคในกิจกรรมของสภาอากาศ รวมทั้งการให้บริการสาธารณสุขพื้นฐาน การบริการโลหิต และการบรรเทาทุกข์ การประชุมครั้งนี้ที่ประชุมได้เลือกสมเด็จอุปนายิกาผู้อำนวยการสภาอากาศไทย ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนสภาอากาศไทยเป็นประธานที่ประชุมและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดการประชุม การประชุมได้ดำเนินไปลุล่วงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ หัวหน้าคณะผู้แทนแต่ละประเทศได้กล่าวขอบคุณการต้อนรับและชมเชยในการที่สภาอากาศไทยจัดงานนี้ได้สำเร็จอย่างดียิ่งหาที่ติไม่ได้

อนึ่งเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินเยือนยุโรป ได้แก่ สหพันธ์สวิส สาธารณรัฐออสเตรีย และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ในระหว่างวันที่ ๒๔ พฤษภาคม - ๒๔ มิถุนายน

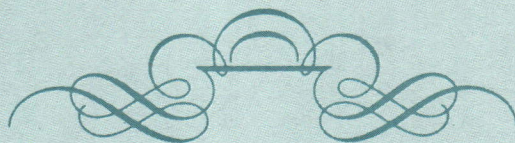
๒๕๒๕ นั้น เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงสมพันธ์สวิส ในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ได้ทรงเยี่ยมสำนักงานใหญ่องค์การกาชาดสากล ณ นครเจนีวา โดยมีนายริชาร์ด เฟสตาโลสซี อุปนายกองค์การกาชาดสากลเฝ้าทูลละอองพระบาททรงฟังคำบรรยายสรุปการดำเนินงานขององค์การในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้ประสบเคราะห์กรรมจากภัยสงคราม การให้การรักษายาบาลแก่ผู้เจ็บป่วย แจกอาหาร ยารักษาโรคและให้ความช่วยเหลือทางด้านอื่นๆ เพื่อมนุษยธรรมของมวลชนทั้งโลก ได้มีพระราชดำรัสถามรายละเอียดด้วยความสนพระราชหฤทัย และการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสำนักงานใหญ่องค์การกาชาดสากลครั้งนี้ ก็ทำให้เจ้าหน้าที่ขององค์การได้รู้จักสภากาชาดไทยดีขึ้นด้วย

หลังจากที่สภากาชาดไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำสภากาชาดและสภาชีกวงเดือนแดง กลุ่มประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๔ ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยไปแล้ว สภาชีกวงเดือนแดงมาเลเซียได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งที่ ๕ ขึ้น ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ ๗-๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนสภากาชาดไทย เสด็จพระราชดำเนินไปร่วมประชุมด้วยพระองค์เอง และทรงเป็นแขกรับเชิญของรัฐบาลประเทศนั้นด้วย

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายกได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังอาคารบันดารายา ศาลาว่าการเทศบาลกรุงกัวลาลัมเปอร์ เสด็จเข้าสู่ห้องประชุมใหญ่ในพิธีเปิดการประชุมผู้นำสภากาชาดและสภาชีกวงเดือนแดง กลุ่มประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕ ซึ่งคณะผู้แทนชาติอาเซียนทั้งหลายต่างชื่นชมที่ทรงนำคณะเข้าร่วมประชุมด้วยพระองค์เอง ในพิธีเปิดการประชุมนี้แม้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศมาเลเซียจะเป็นประธานในพิธี แต่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายกก็ทรงได้รับการถวายพระเกียรติทูลเชิญทรงเป็นประธานการประชุมชั่วคราว และในตอนบ่ายวันนั้นได้ประทานสัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวในกรุงกัวลาลัมเปอร์ ทรงตรัสว่าได้ทรงก้าวเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสภากาชาดไทยด้วยความสมัครพระราชหฤทัย ทรงมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานด้านนี้ให้ดีที่สุด จะทรงพยายามให้คนไทยมีความรู้ด้านการปฐมพยาบาล การรักษาสภาพและโภชนาการ ทั้งนี้เพราะในเมืองไทยยังมีผู้ถึงแก่ความตายด้วยโรคร้ายๆ ปีละมาก

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖ เสด็จไปร่วมประชุมสภากาชาดตั้งแต่เช้าจนถึงพิธีปิดประชุมอย่างเป็นทางการในตอนบ่าย ทรงนำข้อเสนอของประเทศไทยเรื่องการให้บริการชุมชนแสดงต่อที่ประชุมใหญ่ตามที่สภากาชาดไทยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เสนอ ทรงชี้ให้เห็นถึงแนวความคิดในการให้บริการชุมชนและการนำสู่การปฏิบัติอย่างได้ผล รวมทั้งการชักนำผู้นำสตรีในชุมชนทุกระดับเข้ามาร่วมบทบาท ทำให้งานสำคัญของชาติที่ต้องใช้ผู้คนจำนวนมากและมีค่าใช้จ่ายสูงกลายเป็นงานที่ไม่ยากและประหยัด

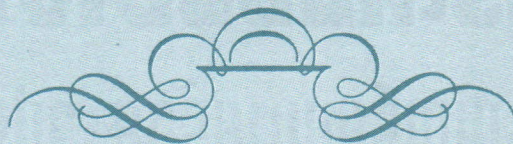
ศาสตราจารย์ นายแพทย์หม่อมหลวงเกษตร สนิทวงศ์ เลขาธิการสภากาชาดไทยได้พบกับหัวหน้าคณะผู้แทนคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศประจำประเทศไทย ได้รับการบอกเล่าว่าเขาพบกับผู้แทน ICRC ที่ไปร่วมประชุมนี้ ผู้แทน ICRC กล่าวกับเขาว่ารู้สึกชื่นชมพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายกเป็นอย่างยิ่ง การที่ทรงเสนอเรื่องการให้บริการชุมชนและความเห็นส่วนพระองค์ที่ได้รับสั่งสอนแทรกไปนั้น ชี้ให้เห็นถึงความเป็นอัจฉริยะของพระองค์ท่าน นอกจากนี้ยังได้ทรงอธิบายประกอบการฉายสไลด์

ถึงวิธีการปันโอน้ำตามโครงการน้ำสะอาดเพื่อราษฎรไทยด้วย เรื่องนี้เป็นที่น่าสนใจของที่ประชุมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเลขาธิการสันนิบาตสภาภาษาชาติได้ขอร้องให้สภาภาษาชาติไทยจัดส่งสไลด์ให้สันนิบาตสภาภาษาชาติเพื่อจะได้เผยแพร่เป็นตัวอย่างต่อไปด้วย

ต่อมาสมเด็จพระอนุภาณุอัยการสภาภาษาชาติไทยก็ได้ทรงเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนสภาภาษาชาติไทยไปร่วมประชุมผู้นำสภาภาษาชาติและสภาชีกวงเดือนแดง กลุ่มประเทศอาเซียนครั้งที่ ๖ ที่ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ และทรงเป็นแขกรับเชิญของประเทศนั้น ในระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๓๘ สารของการประชุมเป็นเรื่องนโยบายที่ประเทศอาเซียนจะต้องตกลงให้มีความคิดในทำนองเดียวกัน เพื่อที่จะรวมกลุ่มสนับสนุนกันในที่ประชุมระดับโลกที่เจนีวา ในการเสด็จพระราชดำเนินประเทศสิงคโปร์ครั้งนี้ คนงานไทยเกือบ ๒๐,๐๐๐ คนได้มาร่วมชุมนุมเฝ้าทูลละอองพระบาทสมเด็จพระอนุภาณุอัยการ ณ สนามกีฬาแห่งหนึ่งและทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลเกือบ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินจำนวนนี้ให้แก่สภาภาษาชาติไทย เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ตื่นเต้นใจคนสิงคโปร์เป็นอย่างมาก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระมหากรุณาธิคุณแก่สภาภาษาชาติไทยอย่างล้นเหลือที่จะพรรณนา พระบารมีของพระองค์ซึ่งได้แก่พระราชจริยวัตรอันงดงามไม่ถือพระองค์ และพระวิริยะอุตสาหะอันแรงกล้าที่ทรงบำเพ็ญให้แก่สภาภาษาชาติไทย ได้ยังความปราโมทย์ยินดีเป็นขวัญกำลังใจอย่างสูงแก่คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของสภาภาษาชาติไทยทุกระดับ และที่สำคัญยิ่งคือทรงสร้างศรัทธาของประชาชนในอันที่จะอุปการะช่วยเหลือกิจการของสภาภาษาชาติไทย ดังจะเห็นได้จากการบริจาคเงินร่วมสร้างตึกผู้ป่วยนอก ภาปร. ที่สำเร็จเรียบร้อยตามกำหนด ชาวภาษาชาติไทยทุกผู้ทุกนามจึงพร้อมใจกันขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยได้อภิบาลให้สมเด็จพระอนุภาณุอัยการสภาภาษาชาติไทยทรงพระเจริญเป็นมิ่งขวัญเป็นร่มโพธิ์ทองของสภาภาษาชาติไทยชั่วกาลนาน

ทรงพระราชดำเนินนำนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเข้าสู่ที่ตั้งใหม่ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เขาชะโงก จังหวัดนครนายก

“กุลกระหม่อมอาจารย์” ของนักเรียนนายร้อย ปร.

คุณหญิงดนิตา เลขกุล

ส มเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นอกจากจะทรงเป็น“เจ้าฟ้านัก-ปราชญ์” นักประวัติศาสตร์ และโบราณคดี นักเขียน และนักอนุรักษ์มรดกไทยสาขาต่างๆ จนมีการถวายพระสมัญญาว่า “เอกอัครรา-

ชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๑ แล้ว ยังทรงสนพระราชหฤทัยในงานวิชาการอีกมากมายหลายสาขา ทวีตามพระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญ ภาพของพระองค์ท่านในปัจจุบันจึงไม่ได้ทรงงานจำกัดเฉพาะในด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลป

วัฒนธรรมไทยเท่านั้น หากแต่ทรงศึกษาลึกซึ้งไปถึงโภชนาการ การเกษตร สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ การสำรวจ วิชาแผนที่ แม้กระทั่งเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูลสนเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยภาพถ่ายจากดาวเทียม

ทรงบรรยายเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการส่วนพระองค์ที่จัดตั้งขึ้นภายในสวนจิตรลดาแก่คณะคณาจารย์และนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในโอกาสเข้าเยี่ยมชม และทัศนศึกษาโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

ในฐานะนักวิชาการ ได้ทรงศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นว่าทรงสำเร็จการศึกษากฎศาสตร์บัณฑิตเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง พร้อมกับรางวัลเหรียญทองเรียนเยี่ยมตลอดหลักสูตร และทรงสำเร็จอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบาลี-สันสกฤต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาตะวันตก จากมหาวิทยาลัยศิลปากร และการศึกษาดุฎิบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๙

และด้วยน้ำพระราชหฤทัยของความเป็นนักวิชาการ ทรงมีความปรารถนาที่จะเป็น “ครู” ผู้ประสิทธิ์

ประสาทวิชาให้แก่เยาวชน จึงตกลงพระทัยเข้ารับราชการเป็นอาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๓ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของผู้บัญชาการโรงเรียน ทรงเล่าถึงเหตุผลที่ตกลงพระทัยทำงาน ณ สถาบันแห่งนี้ว่า

“-- ในขณะนั้นข้าพเจ้าเพิ่งสำเร็จการศึกษา มีความกระตือรือร้นที่จะทำอะไรที่สร้างสรรค์ ทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยิ่งกว่านั้นข้าพเจ้ายังมีใจรักที่จะเป็นครู จึงตกลงใจรับราชการที่นี่”

ปัจจุบัน ทรงดำรงพระยศพลโท

หญิง ตำแหน่งศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการกองวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งมีหน้าที่ให้ความรู้พื้นฐานวิชาประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์โลก และแขนงวิชาพิเศษ องค์ผู้อำนวยการกอง หรือ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ของนักเรียนนายร้อย ทรงจัดหลักสูตรการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ โดยทรงคำนึงถึงลักษณะวิชาและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับเป็นสำคัญ ทรงเข้าพระทัยดีว่าลูกศิษย์ไม่ได้เรียนเฉพาะวิชาการเท่านั้น แต่ต้องเรียนวิชาทหารด้วย ดังนั้นหลักสูตรและเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่ทรงกำหนด จะมีความสอดคล้องกับการศึกษาในส่วนอื่นๆ ของนักเรียนนายร้อยด้วย

ฉายพระรูปร่วมกับคณะนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในระหว่างเสด็จพระราชดำเนิน ทรงนำคณะนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ไปทัศนศึกษาโบราณสถาน ณ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์

แม้จะทรงมีพระราชภารกิจด้านอื่นๆ มากมาย แต่ทรงเอาพระทัยใส่ต่อการสอนอย่างจริงจัง รับสั่งเสมอว่า อาชีพของพระองค์ท่านคือ “ครูสอนประวัติศาสตร์” ในฐานะ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ทรงจัดเตรียมเนื้อหาสาระของวิชาที่สอน ทรงเตรียมการสอน เตรียมอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนด้วยพระองค์เอง เช่น สไลด์ วีดีโอ ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย และพระราชทานหนังสือวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่การค้นคว้าของนักเรียนและครูอาจารย์ นอกจากนั้น ยังทรงเชิญวิทยากรซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาบรรยายเพื่อเป็นการส่งเสริมเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ลูกศิษย์ได้มี

ทัศนคติและโลกทัศน์กว้างไกลยิ่งขึ้นด้วย ในขณะเดียวกันจะโปรดให้อาจารย์กองวิชาประวัติศาสตร์ที่ไม่ติดภารกิจใดๆ เข้าฟังการบรรยายของวิทยากรพิเศษเพื่อเสริมความรู้ และ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ก็ทรงปฏิบัติพระองค์เช่นเดียวกับอาจารย์อื่นๆ คือประทับฟังและจดคำบรรยายจากวิทยากรทุกท่าน ครั้นใดที่ติดพระราชภารกิจไม่สามารถเสด็จพระราชดำเนินมาทรงงานที่โรงเรียนนายร้อยได้ ก็จะมีโปรดให้อัดเทปไว้เพื่อทรงฟังภายหลังทุกครั้ง รับสั่งว่าเป็นการ “ทำการบ้าน” สำหรับ “ครู”

อุปกรณ์การสอนที่ทรงให้ความสำคัญและเอาพระทัยใส่คือ “การทัศนศึกษา” รับสั่งถึงเรื่องนี้ว่า

“--ถือเป็นอุปกรณ์การสอนอย่างหนึ่งเหมือนเช่น หนังสือ รูปถ่าย แผนภูมิ แผ่นใส สไลด์ แต่เอามาจัดเข้าห้องเรียนไม่ได้ การออกไปจะทำให้เห็นพื้นที่ที่แท้จริงว่าอะไรเกิดขึ้นตรงไหนจะชัดเจนกว่าการอ่านตัวอักษร แต่บางแห่งเราไม่อาจพาไปได้ เราต้องใช้สื่อสารการสอนอื่นๆ เช่น รูปภาพสไลด์หรือวีดีโอ--”

ดังนั้น ระหว่างการศึกษาแต่ละปี พลสนิกกรชาวไทยจึงมีโอกาสดำเนินตามเสด็จทูลกระหม่อมอาจารย์ทางโทรทัศน์ ขณะทรงนำศิษย์ไปทัศนศึกษาอีสานเหนืออีสานใต้ อู่อารยธรรมในภาคกลาง ชมอาณาจักรล้านนา ชมฝั่งทะเลตะวันตก ฯลฯ

สำหรับประเทศกัมพูชา ซึ่ง

ทรงนำคณาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ไปทัศนศึกษา ณ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อยู่ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ แต่ทูลกระหม่อมไม่สามารถพานักเรียนไปศึกษาได้ เมื่อมีโอกาสพระองค์ท่านก็เสด็จทอดพระเนตรและศึกษาโบราณสถานสำคัญ ในกัมพูชาด้วยพระองค์เองเป็นเวลา ๕ วัน ได้ทอดพระเนตรโบราณสถานทั้งสิ้นถึง ๒๔ แห่ง อาทิ นครวัด นครธม ปราสาทต่างๆ ฯลฯ

ก่อนการเดินทางไปทัศนศึกษา นักเรียนจะได้รับพระราชทานคำแนะนำในการเตรียมตัว เช่น การเตรียมเทปอัดคำบรรยายของวิทยากร การหาข้อมูลสถานที่เดินทางล่วงหน้า และในระหว่างเดินทางก็ให้ศึกษาสังเกตดูกิจกรรมต่างๆ สองข้างทางตลอดจนแบ่งกลุ่มทัศนศึกษา และเขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนด

สำหรับนักเรียนนายร้อย การตามเสด็จทูลกระหม่อมอาจารย์ไปทัศนศึกษา ทุกคนทราบดีว่าไม่ใช่

เป็นการไปเที่ยวสนุกเพียงอย่างเดียว แต่ความสำคัญอยู่ที่การหาความรู้นอกชั้นเรียนด้วยการไป “ดูสถานที่ซึ่งเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้น ดูศิลปะ หรือสิ่งก่อสร้างหรือวัฒนธรรมของชุมชน...” ซึ่งหมายความว่า จะต้องเก็บความรู้ ข้อมูลต่างๆ ให้ได้มากที่สุด เพราะเมื่อกลับจากทัศนศึกษาแต่ละครั้ง ทุกคนมีงานรออยู่ คือเขียนรายงานทูลเกล้าฯ ถวายทูลกระหม่อมอาจารย์ และต้องเสนอรายงานฉบับนั้นในชั้นเรียนด้วย ทูลกระหม่อมอาจารย์จะทรงตรวจรายงานแต่ละฉบับอย่างละเอียด เคยรับสั่งว่า

“นั่งอ่านทุกบรรทัด ทุกตัวเหมือนตรวจprüf”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทูลเทพระสติปัญญาและเอาพระทัยใส่ในการสอนศิษย์ของพระองค์ท่านอย่างสม่ำเสมอ

มีพระราชดำรัสว่า นักเรียนนายร้อยนั้น “...เป็นเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ เป็นผู้ที่ทำงานสร้างสรรค์ความเจริญเพื่อการก้าวไปข้างหน้าของประเทศไทย ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ร่วมกับเยาวชนของชาติที่ได้รับการอบรมอีกนับแสนนับล้านคนจากสถาบันอื่นๆ ข้าพเจ้าก็ได้มีส่วนเล็กๆ ที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้เท่าที่มีแก่เยาวชนส่วนหนึ่ง”

ของทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับดนตรีไทย

พัฒน์ พร้อมสมบัติ

ส

มเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารีทรง
มีพระราชปณิธานและทรง
สนพระทัยที่จะอนุรักษ์

ศิลปะด้านดนตรีและนาฏศิลป์ อันเป็น
วัฒนธรรมของไทยให้คงอยู่สืบทอด
ตลอดไป ทรงบันทึกผลงานของผู้
เชี่ยวชาญอาวุโสด้านนาฏศิลป์ดนตรี
ไทยทั้งหลายไว้เพื่อให้สูญหาย ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครูอาวุโส
ดนตรีไทยไปบันทึกเสียงวิธีการเล่น
ดนตรีโบราณ และเพลงขับร้องที่เกือบ
จะสูญไป ณ สวนจิตรลดา ทั้งยัง
พระราชทานพระเมตตาแก่บรรดาครู
อาวุโส ด้วยการ เสด็จพระราชดำเนิน
ทรงเยี่ยมเยียนซักถามความรู้ต่างๆ
ด้านดนตรีไทยที่ครูอาวุโสท่านนั้นม
ีความสามารถอยู่ สมเด็จพระเทพรัตน-
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรง
เป็นเลิศในทางดนตรีไทย ที่ทรงโปรด
มากก็เห็นจะเป็น ระนาดเอก ซอด้วง
ซอสามสาย มโหรีวงใหญ่ แม้แต่เครื่อง
ดนตรีสากลก็ทรงได้เป็นอย่างดี จาก
การที่ทรงได้รับการฝึกหัดจากพระ-
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จันทรงเป่า

ทรมเปิดเดี่ยวนางดุริยางค์สากลคอน-
เสิร์ตสายใจไทย และทรงระนาดฝรั่งได้
อย่างดีในวงดุริยางค์สากลคอนเสิร์ต
สายใจไทยเช่นกัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารีทรงเริ่มฝึกหัดดนตรี
ไทยเมื่อครั้งทรงศึกษาอยู่ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนจิตรลดา ทรง
เลือกเรียนซอด้วงซึ่งเป็นเครื่องดนตรี
ที่ค่อนข้างยากในการฝึกหัดและบรรเลง
ครูผู้ถวายการสอนคือ ครูนิภา อภัยวงศ์
และครูจินดา สิงห์รัตน์สืบจากที่ทรงสน
พระทัยในการดนตรีไทยเพราะทรงได้

และทรงเข้าร่วมในชมรมดนตรีไทย
ของมหาวิทยาลัยเมื่อมีกิจกรรม ทุก
ครั้งที่ทรงว่างจากภารกิจ ทรงยึดถือว่า
ดนตรีเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คนเรา
สื่อจิตใจถึงกันได้ สมเด็จพระเทพรัตน-
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรง
ศึกษาดนตรีไทยแทบจะทุกชนิดด้วย
ความสนพระทัย ทรงเรียนระนาดกับ
ครูสิริชัยชาญ พักจำรูญ อาจารย์ มนตรี-
ตราโมท ด้วยพระวิริยะ อุตสาหะ แม้จะ
ทรงมีภารกิจมากมาย ก็ทรงหมั่นฝึก
ซ้อมดนตรีตั้งแต่เช้าเป็นประจำ

แม้แต่ในเรื่องของการซ่อมสร้าง
เครื่องดนตรีที่ยุ่งยาก เช่น ซอสามสาย

รับการปลูกฝังที่ดีเยี่ยมจากอาจารย์
กำชัย ทองหล่อ อาจารย์ผู้ถวายการ
สอนวิชาภาษาไทยที่ได้สอดแทรกให้
ขับร้องเพลงไทยในบทเรียนด้วยเพลง
ที่ร้องง่ายๆ นอกจากซอด้วงแล้ว ทรง
เรียนร้องเพลงไทยกับคุณหญิงไพฑูรย์
กิตติวรรณ เมื่อเสด็จเข้าทรงศึกษาใน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทรงเรียน
ร้องเพลงกับครูเจริญใจ สุนทรวาทิน

ซึ่งใช้กระโหลกขอมที่มีลักษณะ
เป็นพูสามเส้า ปัจจุบันหา
กระโหลกมะพร้าวที่มีลักษณะ
เช่นดังกล่าวได้ยาก เมื่อ
ทรงทราบว่าได้มีการคิดค้น
การดัดกระโหลกขอมสาม
สายได้ ก็ทรงดีพระทัยที่การ
ดัดกะลานั้น ได้สูญหายไป
จากแผ่นดินไทย มานับร้อย

ปีแล้ว และได้เคยเสด็จไปเยี่ยมเยียน และทอดพระเนตรร้านจำหน่ายเครื่องดนตรี เช่น ที่ร้านดุริยบรรณ ซึ่งเป็นร้านของตระกูลพระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงส่งเสริมและเป็นที่กำลังใจให้เยาวชนไทยหันมาฝึกหัดดนตรีกันอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ เมื่อมีการบรรเลงดนตรีไทยก็จะทรงดนตรีร่วมกับนักเรียนในงานดนตรีไทยต่างๆ ทั้งระดับประถม มัธยม และ

อุดมศึกษา ในการเสด็จทอดพระเนตรการบรรเลงดนตรีไทยของนักเรียน ได้ทอดพระเนตรเห็นมีการประดับทางนกยูงที่เครื่องดนตรีวงอังกะลุง ก็ทรงเป็นห่วงที่จะต้องไปเบียดเบียนชีวิตของนกยูงเป็นจำนวนหลายร้อยหลายพันตัว จึงทรงขอร้องให้ใช้สิ่งอื่นแทนทางนกยูง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีเครื่องดนตรีอยู่มากมายหลายชิ้น ทรงได้มาจากที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายและที่เป็นสมบัติส่วนพระองค์ จัดทำหมวดหมู่และหมายเลข

ไว้เป็นสำคัญที่เครื่องดนตรีเหล่านั้น ทรงจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เครื่องดนตรีส่วนพระองค์ สำหรับเครื่องดนตรีนั้นก็มีผู้ทูลเกล้าถวายอยู่มากมาย ก็ได้ทรงพระราชทานให้โรงเรียนจิตรลดาและโรงเรียนอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกซ้อม นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันสูงส่ง ที่ทรงเป็นองค์อนุรักษมรดกวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่คู่ชาติไทยไปตลอดกาลนาน

ขอพระทรงพระเจริญเจริญโรจน์
ทรงเป็นขวัญอันมงคลของคนตรี
เหมือนดนตรีเป็นเพื่อนยามสบาย
เหมือนดนตรีเป็นมิตรนิจนิรันดร์

ทรงปราโมทย์ปลื้มเกษมศรี
ทรงเป็นศรีนาฏกรรมระบำบรรพ์
เหมือนดนตรีเป็นสหายยามโศกาลัย
เหมือนดนตรีเป็นขวัญอันงามเอย

(บทถวายพระพรของนายเสรีหวั่งในธรรม)

มูลนิธิชัยพัฒนา

ใน การดำเนินงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชนตามระบบราชการนั้น จำเป็นจะต้องดำเนินการตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้ แต่ในบางโครงการที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนเป็นอย่างมาก ควรดำเนินการโดยเร็ว เพื่อให้ทันกับกาลเวลานั้น อาจถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ หรืองบประมาณ ทำให้โครงการนั้นๆ ต้องชะงักล่าช้าไป และเสียประโยชน์ไปอย่างน่าเสียดาย

เจตนารมณ์...เน้นการพัฒนาเพื่อประชาชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “มูลนิธิชัยพัฒนา” ขึ้น เพื่อมุ่งช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบของการดำเนินการต่างๆ ในกรณีที่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของทางราชการ ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น หรือดำเนินการในลักษณะอื่นใดที่จะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง และ

รวดเร็ว มูลนิธิชัยพัฒนา ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นมูลนิธิและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๑ โดยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนายกิตติมศักดิ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธานกรรมการบริหาร ซึ่งทั้งสองพระองค์ทรงเป็นนักพัฒนาอันเชี่ยวชาญและทรงเข้าใจถึงปัญหาต่างๆ ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งยังเป็นศูนย์รวมความสามัคคีของชนทั้งชาติ การปฏิบัติงานของมูลนิธิชัยพัฒนา จึงได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ด้วยดีตลอดมา

จากโครงสร้างการบริหารงานทำให้มูลนิธิชัยพัฒนา สามารถแก้ไขปัญหาและทำการพัฒนาในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว ก่อนที่สภาพปัญหาจะเลวร้ายลงจนยากแก่การแก้ไข

การดำเนินงานของมูลนิธิชัยพัฒนา นี้ จะเน้นกิจกรรมการพัฒนาที่ไม่ซ้ำซ้อนกับโครงการของรัฐ แต่

ประการใด หากแต่จะพยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยความประสานสอดคล้องกัน ให้โครงการต่างๆ เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสามารถดำเนินไปอย่างรวดเร็วมากขึ้นโดยเฉพาะในกรณีที่โครงการของรัฐถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ อันเป็นเหตุให้โครงการที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนไม่สามารถดำเนินการได้หรือทำให้ต้องชะลอโครงการล่าช้าไป มูลนิธิชัยพัฒนาก็จะได้พิจารณา ให้การสนับสนุน ให้เกิดโครงการโดยทันที นับได้ว่าจะเป็นวิวัฒนาการใหม่ของแนวทางการพัฒนาประเทศที่มีมูลนิธิชัยพัฒนาในฐานะเป็นนิติบุคคลจะเข้ามาประสานงานร่วมมือสนับสนุนโครงการพัฒนาของรัฐอย่างสอดคล้อง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้โครงการที่มีปัญหานั้นๆ สามารถดำเนินการไปได้อย่างเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติอย่างไม่เคยมีมาก่อนในอดีต เป้าหมายสูงสุดของมูลนิธิชัยพัฒนา

“ชัยชนะแห่งการพัฒนา” คือ เป้าหมายสูงสุดซึ่งแฝงความหมายอันลึกซึ้งอันจะนำมาซึ่งการลดทอนปัญหาต่างๆ ลงไปได้มาก โดยเฉพาะปัญหาสังคมจากพื้นฐานชีวิตที่มีคุณภาพต่ำให้สูงขึ้น ผลก็คือจะผลักดันให้ประเทศชาติเติบโตขึ้นในทุกด้าน และวิวัฒนาการไปสู่ความสมดุลของชีวิตของคนในชาติ ฉะนั้นประการสำคัญในขณะนี้ คือ ทุกคนต้องมีความขยันขันแข็งต่อสู้กับความยากจน ยกระดับตนเองด้วยพลังกายพลังใจทั้งหมดที่มีอยู่ไปสู่ความสุขแห่งชีวิต ทำให้เกิดอิสรภาพซึ่งจะตามมาด้วยความเป็นประชาธิปไตย และนั่นคือชัยชนะที่ได้รับจากการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง

มูลนิธิชัยพัฒนา...เน้นคุณภาพสิ่งแวดล้อม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงสนพระราชหฤทัยปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องน้ำเนื่องจาก “น้ำ” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค นอกจากนั้นยังใช้ประโยชน์ในการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จลง ณ อาคารชัยพัฒนา พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คณะเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร) และเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท กราบบังคมทูลรายงานผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงงาน ณ ห้องทรงงานอาคารชัยพัฒนา

อุตสาหกรรม และการชลประทาน ดังนั้น นับตั้งแต่มูลนิธิชัยพัฒนาได้รับการจัดตั้งขึ้นมาการดำเนินงานจึงเน้น การส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันสภาพสิ่งแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไปจนเกิดวิกฤตการณ์น้ำที่รุนแรง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำหรือน้ำเน่าเสีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง

ระบบบำบัดน้ำกับ “กักหน้ำชัยพัฒนา”

พระบาทสมเด็จพระ-

กังหันน้ำชัยพัฒนา เป็นเครื่องกลอากาศที่ผิวน้ำแบบทุ่นลอยสามารถลอยขึ้นลงได้เองตามระดับน้ำ มีใบพัดที่ออกแบบเป็นช่องดักน้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู จำนวน ๖ ช่อง โดยใช้มอเตอร์ไฟฟ้าขนาด ๒ แรงม้าสำหรับขับเคลื่อนช่องน้ำ

คุณสมบัติที่พิเศษของกังหันน้ำชัยพัฒนา คือ เป็นเครื่องกลเติมอากาศ ที่ช่วยบำบัดน้ำเสียที่มีต้นทุนถูก และใช้งานได้สะดวก จากการทดสอบประสิทธิภาพปรากฏว่า สามารถถ่ายออกซิเจนได้เท่ากับ ๐.๔ กิโลกรัมของออกซิเจนต่อแรงแม้ต่อชั่วโมง

เจ้าอยู่หัวได้ทรงคิดค้นออกแบบเพื่อประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศ “กัณฑ์น้ำชัยพัฒนา” ขึ้น ซึ่งเน้นการทำงานให้สามารถบำบัดน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง และเกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย รวมทั้งสามารถสร้างขึ้นได้เองภายในประเทศ ในส่วนของหลักการทำงาน เป็นการช่วยเติมอากาศในน้ำ วิธีการดังกล่าวสามารถบำบัดความสกปรกที่เน่าเสียอย่างรุนแรงให้ลดต่ำลงได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้งของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๓๒ มูลนิธิชัยพัฒนาได้เริ่มงานติดตั้งแผงเติมออกซิเจนขึ้นและติดตั้งกัณฑ์น้ำชัยพัฒนา เพื่อใช้ในการบำบัดน้ำเสียขึ้นที่โรงบำบัดน้ำเสียในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ต่อจากนั้นได้ดำเนินการในพื้นที่โครงการแก้ไขน้ำเสียในวัดบวรนิเวศวิหารคลองรังษี หลังจากนั้นหน่วยงานอื่นๆ ได้นำวิธีการดังกล่าวไปดำเนินการจนเป็นที่ยอมรับอย่าง

กว้างขวาง และ กัณฑ์น้ำชัยพัฒนา ได้รับสิทธิบัตรในปรมาภิไธยแล้ว

ระบบบำบัดน้ำเสีย...โดยใช้สารเร่งตะกอน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระกระแสรับสั่งให้ มูลนิธิชัยพัฒนาร่วมกับวิศวกรของกรมชลประทานจัดสร้างเครื่องต้นแบบระบบบำบัดน้ำโดยใช้สารเร่งตะกอน ปัจจุบันได้มีการศึกษา วิจัยและพัฒนาสารที่ใช้เร่งการตกตะกอนที่มีชีวิตความสามารถสูง โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีอื่นๆ ร่วมด้วย สามารถใช้งานสะดวกและง่าย สารที่พัฒนาขึ้นใหม่นี้เรียกว่า “โพลี อลูมิเนียมคลอไรด์ (Poly Aluminum Chloride)” หรือเรียกกันว่า PAC สารดังกล่าวนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ประการใด ส่วนคุณภาพน้ำภายหลังการบำบัด อาจจะต้องผ่านกระบวนการเติมก๊าซออกซิเจนอีกครั้งหนึ่ง วิธีการดังกล่าวนี้เมื่อศึกษาวิจัยให้ผลดีแล้ว ก็จะได้เผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันต่อไป

แพร่ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันต่อไป

การจัดสร้างเครื่องบำบัดน้ำได้ดำเนินการเสร็จแล้ว และได้นำมาสาธิตเพื่อถวายทอดพระเนตรเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๗ ณ สนามช้างอารีนาชัยพัฒนาสวนจิตรลดา

โครงการศึกษา วิจัย “แหลมผักเบี้ย”

นอกจากปัญหาน้ำเสียจะเป็นปัญหาที่ควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษแล้ว ยังมีปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อาทิ ปัญหาขยะมูลฝอย น้ำเสีย และสภาพป่าชายเลนเสื่อมโทรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้หาวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ โดยไม่ต้องสูญเสียงบประมาณและพลังงานมากนัก และให้ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนร่วมกันระดมความคิดเพื่อมุ่งให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้บังเกิดผลอย่างแท้จริงต่อไป

มูลนิธิชัยพัฒนาได้ดำเนินการเลือกพื้นที่บริเวณแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เพื่อจัดทำโครงการศึกษา วิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม ซึ่งโครงการดังกล่าวมีการดำเนินการร่วมกับกรมชลประทานและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับในส่วนการดำเนินงานของโครงการศึกษาวิจัย และพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ได้แก่การจัดทำระบบรวมบำบัดน้ำเสีย ในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี สถานีสูบน้ำ ท่อส่ง ระบบบำบัดน้ำเสียและการวิจัยทดลองกำจัดขยะและทำปุ๋ยหมักจากขยะ เมื่อโครงการดำเนินการมาได้ระยะหนึ่งจะมีการเสนอผลการศึกษาวิจัยต่อที่ประชุม ซึ่งจัดขึ้นที่โรงแรมริเจนท์ ชะอำ จ.เพชรบุรี ในระหว่างวันที่ ๒-๓ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และผลจากการประชุมได้มีการนำไปปรับปรุง แก้ไขทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดผลดีที่สุด และสามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างในพื้นที่อื่นต่อไป

ปลูกป่าพระราชทาน ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

นอกเหนือจากการดำเนินงานของมูลนิธิฯเองแล้ว ยังได้ดำเนินงานร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในการปลูกป่าพระราชทานเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙

ในการปลูกป่าพระราชทานครั้งนี้ เป็นการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยเน้นให้เห็นถึงวิธีการปลูกป่าที่ถูกต้อง ส่วนของพื้นที่โครงการอยู่ติดกับดอยตุงมีการปลูกหญ้าแฝกเสริมกับการปลูกป่าและพื้นที่บริเวณด.ไรใหม่พัฒนา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี และ ต.หนองพล จ.ประจวบคีรีขันธ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์และป้องกันการชะล้างและพังทลายของพื้นผิวดิน นอกจากนี้ยังเป็นการคืนธรรมชาติสู่ความชุ่มชื้นเขียวจี และยังเป็นการรักษา

แหล่งต้นน้ำลำธาร

สำหรับการดำเนินงานได้มีการวางแผนโดยใช้ระยะเวลา ๓ ปี คือ ในช่วงปี ๒๕๓๗-๒๕๓๘ จะดำเนินการปลูกป่าให้เต็มพื้นที่พร้อมกับการปลูกหญ้าแฝก ส่วนในช่วงปี ๒๕๓๙ จะดำเนินการจัดทำสวนพฤกษศาสตร์ไม้พื้นเมืองและไม้หายากใกล้ศูนย์พันธุ์

ฟื้นฟูป่าชายเลน...สงขลาและปัตตานี

โครงการพัฒนาและฟื้นฟูป่าชายเลนเกิดขึ้นเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมองเห็นว่าชายฝั่งทะเลมีความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ยังควบคุมการไหลของน้ำป้องกันน้ำท่วม ช่วยดักตะกอนและในปัจจุบันสภาพป่าชายเลนของไทยได้เสื่อมโทรมลงไปมากจนเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศนิเวศวิทยา

งานศึกษาวิจัยสภาพป่าชายเลนในพื้นที่เขตจังหวัดสงขลาและปัตตานีเนื่องจากสภาพพื้นที่ป่าชายเลนของทั้ง ๒ จังหวัด

มีความแตกต่างกัน คือ จังหวัดปัตตานีมีสภาพป่าชายเลนที่ยังอุดมสมบูรณ์อยู่ในขณะที่จังหวัดสงขลาที่มีสภาพป่าชายเลนเสื่อมโทรมจึงได้มีการทำการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ตามความเหมาะสม โดยจะเริ่มดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่บริเวณทะเลสาบสงขลาเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีชุมชนเข้าไปบุกรุกทำให้ป่ามีสภาพเสื่อมโทรมงานฟื้นฟูจะมีการปลูกเสริมและฟื้นฟูป่าชายเลนบริเวณอำเภอนงอก จ.ปัตตานี ให้มีสภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนงานอนุรักษ์ จะดำเนินงานที่อำเภอยะหริ่ง จ.ปัตตานีให้เป็นศูนย์อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยกำหนดให้เป็นป่าอนุรักษ์เพื่อเป็นต้นแบบของการศึกษา

งบประมาณดำเนินการ ของมูลนิธิฯ

หลายท่านอาจจะสงสัยว่า มูลนิธิฯพัฒนาได้งบประมาณสนับสนุนใน

การดำเนินงานจากแหล่งที่ใด คำตอบในเรื่องนี้ก็คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เป็นเงินกองทุนเริ่มแรก จำนวน ๓ ล้านบาท ต่อมาพสกนิกรได้ร่วมทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงิน เพื่อใช้สำหรับการดำเนินงานในกิจกรรมของมูลนิธิฯ ตลอดมา

การดำเนินงานของมูลนิธิฯพัฒนาเกิดประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อพสกนิกรชาวไทย ซึ่งเป็นผลจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงห่วงใยพสกนิกร และทรงพระประสงค์ให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความสมบูรณ์ทั้งสุขภาพกาย และจิตใจ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

“ปลายรุ้ง”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้โดยเสด็จพระราชดำเนิพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในถิ่นทุรกันดาร ท่างไกลการคมนาคมทั่วทุกภาคของประเทศไทย ทรงพบเห็นปัญหาความยากจน ความทุกข์ยากลำบาก และชีวิต

ความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นของประชาชน ด้วยพระองค์เอง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมักจะมีสภาพยากจนขาดแคลนอาหารที่จะบริโภค ประกอบกับอนามัยสิ่งแวดล้อมไม่ดีจึงทำให้สุขภาพร่างกายอ่อนแอ เกิดกายเจ็บป่วยได้ง่ายเป็นโรคขาดอาหารและมีมาตรฐานทางการศึกษาดำ ทำให้ไม่สามารถศึกษาหาความรู้ เพื่อกลับไปพัฒนาชีวิตความ

ทรงสาธิตวิธีปรุงอาหารในระหว่างเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการอาหารกลางวันตามพระราชดำริ โรงเรียน ดชด. บ้านสำนักเอาะ ตำบลเขาแดง อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

เป็นอยู่ของครอบครัวและชุมชนให้ดีขึ้นได้

ด้วยน้ำพระทัยเมตตาที่จะช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนเหล่านั้นดังพระราชดำรัสว่า “อย่างเราๆนั้นมีโอกาสที่ดีมาก มีอาหารการกินที่ดีทุกอย่าง อยากได้อะไรก็ได้และยังมีโอกาสได้รับการศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งนักเรียนเหล่านั้นจะได้รับการศึกษาคงจะไปไม่ถึงระดับที่เราได้ ส่วนที่เราได้รับก็เป็นการศึกษาพิเศษแล้ว เพราะฉะนั้น เมื่อเราเป็นบุคคลพิเศษได้โอกาสดีกว่าคนอื่นก็เท่ากับประชาชนทั้งชาติสนับสนุนมาก ให้ทุนมาให้ศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ก็จะต้องมีหน้าที่ที่จะต้องทำอะไรตอบแทน เพื่อให้เพื่อนร่วมชาติที่สนับสนุนเราได้มีโอกาสที่ดีขึ้นกว่านี้.....”^(๑)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักว่าเด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ เพราะจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต จึงทรงมีพระเมตตาที่จะช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส ให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะสร้างเสริมสติปัญญา เพื่อการศึกษาและการพัฒนาตนเองให้เป็นประโยชน์แก่สังคมต่อไป

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๓ ทรงมีพระราชดำริที่จะเริ่มทดลองทำโครงการด้านการพัฒนาขึ้น โดยเริ่มงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารห่างไกลคมนาคม

“ในระยะแรก เริ่มขึ้นด้วยความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องวิธีการที่จะ

พัฒนาบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร เมื่อแรกเริ่มคือประมาณพฤษภาคม ๒๕๒๒ ถึง ๒๕๒๓ ประมาณนั้น ได้มีความสนใจในเรื่องนี้ แต่อย่างไม่ได้มีความรู้ในหลักการและวิธีการที่จะปฏิบัติมากนัก จึงหาโอกาสที่จะศึกษาโดยการขออาศัยโรงเรียนในสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนเป็นแหล่งที่ศึกษา เพราะเห็นว่าเป็นโรงเรียนในเขตท้องถิ่นที่ห่างไกลการคมนาคม และมีภาวะที่ยากลำบากต่างๆในตอนเริ่มต้นก็มุ่งไปในแง่ที่ว่า ทำอย่างไรเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนอย่างนั้นจะมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะสร้างเสริมสติปัญญา เพื่อการศึกษาและพัฒนาตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อภูมิสำเนาและสังคมสืบต่อไป”^(๒)

“การใช้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ก็มีหน้าที่คืออยู่ที่ว่าจำนวน

(๑) พระราโชวาท เนื่องในโอกาสทรงเปิดการประชุมสัมมนาผู้ประสานงานโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ดชด. ณ ตึกชัยพัฒนา สวนจิตรลดา วันศุกร์ ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๓๑

(๒) พระราชทานบรรยายพิเศษ เนื่องในการประชุมทางวิชาการ “วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๐

ทรงสาธิตวิธีการปรุงอาหารในระหว่างเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแม่ฮ่องสอน อำเภอบพพะ จังหวัดตาก

ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นั้นไม่มากนัก และอีกประการหนึ่งหลักสูตรที่วางไว้ก็ไม่ตายตัว สามารถที่จะปรับได้ตามสภาพของท้องถิ่นและสภาพของนักเรียน ผู้ปกครอง.....”(๓)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินงาน “โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร” ขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในชนบทด้านการโภชนาการ สุขภาพอนามัย การศึกษา อาชีพ ความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อม โดยการแบ่งการดำเนินงานออกเป็นโครงการใหญ่ ๗ โครงการ คือ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

เสด็จไปทอดพระเนตรโครงการ เกษตรเพื่ออาหารกลางวันและทรงเยี่ยมโรงเรียนยาสูบ บ้านสะปอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระราชดำริให้ทดลองทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน ๓ โรงเรียน เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๓ ด้วยจุดมุ่งหมายคือ “เราต้องการช่วยให้นักเรียนในโรงเรียนมีสุขภาพอนามัยบริบูรณ์ แข็งแรงรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และถูกตามส่วนประกอบที่จะบำรุงร่างกาย”(๔)

“อยากให้ เป็นพืชผักหรืออุปกรณ์ แล้วให้นักเรียนมาทำการเกษตร ซึ่งเป็นวิธีที่อ้อมและยากขึ้นมามากทางหนึ่ง อาหารที่จะให้รับประทานนั้นเป็นอาหารที่ได้มาจากผลผลิตของนักเรียน รับประทานเองซึ่งอาจจะได้ผลล่าช้า แต่ก็ เป็นวิธีหนึ่งซึ่งจะได้รับอาหาร และคิดว่าจะได้รับประโยชน์เป็นผลพลอยได้ที่สำคัญคือ ความรู้ทางด้านการเกษตรและด้านโภชนาการซึ่งจะเป็นวิชา

(๓) พระราชดำรัส พระราชทานในการประชุมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา วันพฤหัสบดี ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๗

(๔) พระราชดำรัส เปิดการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วราชอาณาจักร เรื่อง โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา และทรงบรรยาย เรื่อง พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ณ ดิگสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๓๐

ติดตัวไปจนนักเรียนเหล่านั้นเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ และได้ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม วิชาการใหม่ๆ เหล่านั้น อาจจะช่วยในการครองชีพได้มากที่สุดทีเดียว...”^(๕)

“โดยที่ถือว่าโรงเรียนนี้เป็นศูนย์กลางของชุมชนแห่งหนึ่ง ถ้าเราสามารถทำให้คนรุ่นใหม่ในสังคม คือ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน และพวกเขาปกครองที่จะมาดูแล มาช่วย มาเห็น มีความรู้ทางด้านเทคนิคทางการเกษตรอย่างใหม่ที่ทางราชการตั้งใจจะส่งเสริม แต่ก็ส่งเสริมตั้งแต่ในเด็กวัยเรียนเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่เขาจะได้มีการได้รับการฝึกหัดให้ทำตามแบบแผนอย่าง

ใหม่ ซึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เคยทำมา หรือว่าจะได้มีความคุ้นเคยในการติดต่อกับทางราชการ เมื่อมีข้อขัดข้องอะไรก็จะรู้ได้แน่ใจว่าจะมีที่ที่จะหาหาได้ ได้แก่ที่โรงเรียน ซึ่งครูจะได้เป็นส่วนที่จะช่วยเหลือได้มาก....”^(๖)

เมื่อมีโครงการทดลองดำเนินการจนเป็นผลแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินโครงการดังกล่าวในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ ตั้งแต่ ๒๕๒๔ เป็นต้นมา

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันนับเป็นโครงการแรกที่เกิดขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนมีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการบริโภคตลอด

ช่วงการศึกษา โดยใช้ผลผลิตทางการเกษตร ที่ผลิตขึ้นเองในโรงเรียนมาประกอบอาหาร มุ่งเน้นให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนร่วมกันทำการเกษตรในโรงเรียน แล้วนำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานเงินทุนสิ่งของ พันธุ์พืช สัตว์ และอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งอุปกรณ์การประกอบอาหารให้แก่โรงเรียน ซึ่งโครงการนี้นอกจากจะทำให้เด็กนักเรียนมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการรับประทานแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่ซึ่งผู้ปกครองทำอาชีพเกษตรกรรม ยังได้ความรู้ทาง

(๕) พระราชดำรัส ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปในการอบรมครูโรงเรียนในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ณ กองบังคับการ กองร้อยที่ ๕ ดตช. ตำบลสุไหงปาดี อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส วันเสาร์ ที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๔

(๖) พระราชดำรัส พระราชทานในการสัมมนาโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ณ ค่ายลูกเสือสกลนคร บ้านนาอ้อย อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร วันเสาร์ ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

ด้านการเกษตรแผนใหม่ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไปได้โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรสำหรับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพิ่มการผลิตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการประเภทเนื้อสัตว์ ผัก ถั่วต่างๆ และผลไม้ ให้เพียงพอความต้องการของนักเรียน ให้อาหารเสริม เช่น นมถั่วเหลือง ประกอบการเลี้ยงอาหารกลางวัน รวมทั้งจัดฝึกอบรมในเรื่องการเกษตร โภชนาการ การแปรรูปอาหาร และการถนอมอาหาร และยังมีภาระประเมินภาวะโภชนาการ และตรวจสุขภาพของเด็กนักเรียนทุก ๆ ๓ เดือน

ซึ่งในการดำเนินงานนั้น ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อาทิ กรมส่งเสริมการเกษตร วิทยาลัยเกษตรกรรมได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปให้คำแนะนำด้านวิชาการเกษตรต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนด้านการกิจกรรมการเกษตรของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรให้แก่หมู่บ้านอีกแห่งหนึ่งด้วย

การดำเนินในรอบปีที่ผ่านมา ทำให้นักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ๑๘,๘๑๗ คน มีอาหารกลางวันรับประทานฟรี ๓ มื้อต่อสัปดาห์ โดยโรงเรียนทั้งหมด ๑๖๙ โรงเรียน ประกอบอาหารรวมกัน ๒๒,๕๕๕ มื้อ (โดยเฉลี่ยนักเรียนแต่ละคนจะได้รับประทานอาหารกลางวัน ๑๓๔ วัน จากวันเรียน ๑๘๐ วัน) ทั้งนี้ ยังมีการ

ประกอบอาหารเสริม เช่น นม นมถั่วเหลือง อีก ๓ ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งทำให้ลดจำนวนนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐานลงจาก ๔,๖๔๗ คน เหลือ ๓,๓๐๙ คน

โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

ต่อมาทรงเห็นว่าในการพัฒนาคุณภาพของชีวิตของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ นอกจากจะพัฒนาด้านอาหาร โภชนาการ และสุขภาพอนามัยแล้ว ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาด้านอื่นควบคู่กันไปด้วยได้แก่ การพัฒนาด้านความรู้ การศึกษา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการส่งเสริมคุณภาพ การศึกษาขึ้น เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๖

“เป็นด้วยดำริริเริ่มในส่วนหนึ่งของกรมการฝึกหัดครู ที่เข้าร่วมในตอนแรกนั้น เนื่องจากโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน....

ต่อมาเห็นว่ากรมการฝึกหัดครูนั้น มีความชำนาญที่จะสามารถช่วยเหลือพัฒนาบุคคลที่เราต้องการจะพัฒนาได้...”^(๗)

โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา จัดตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ให้มีมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น มีสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยมีวิทยาลัยครูต่างๆ ทั่วประเทศ

ที่ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียน จะเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำด้านการสอนการผลิตการใช้สื่อต่างๆ แก่ครูที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน และยังส่งนักศึกษาเข้าไปฝึกสอนตามโรงเรียน ทำให้ครูโรงเรียนได้รับประสบการณ์และเทคนิคการสอนใหม่ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครูให้ดียิ่งขึ้น

โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ

๑. วางแผนระยะยาวและปฏิบัติการในทุกโรงเรียน

๒. พัฒนาบุคคลากร คือ ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอย่างต่อเนื่อง

๓. สนับสนุน และช่วยเหลือ ให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จัดกิจกรรมร่วมหลักสูตร โดยเน้นกิจกรรมการเกษตร การอาชีพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการปลูก

ฝังความจงรักภักดีต่อชาติ

ศาสนา พระมหากษัตริย์

๕. สนับสนุนการจัดสำนักงาน อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่ดี

๖. จัดกิจกรรมสัมพันธ์

ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๗. นิเทศและติดตามงาน

๘. จัดชั้นอนุบาลในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ผลการสอบ โดยดูจากคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มวิชาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปรากฏว่า ผลการเรียนของนักเรียน

(๗) พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสทรงเป็นประธานเปิดการประชุมสัมมนาครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรลดา วันศุกร์ ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๓๓

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนดีขึ้น ไม่มีการตกชั้น มีผู้สำเร็จการศึกษา ชั้นประถมปีที่ ๖ จำนวน ๒,๐๕๓ คน

โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์

“เมื่อกาลเวลามานาน ๑๐ ปี ความเปลี่ยนแปลงของประเทศมีมากขึ้น ถึงแม้ว่าแหล่งปฏิบัติงานของเราย่อยใกล้ แต่หลักเสียงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบ ... จึงเป็นเหตุให้คิดว่าจะมีอะไรเพิ่มเติมในส่วนของเราได้กับบุคคลในความอารักขาดูแลของเรา คือ ด้านของความรู้ ความสามารถ การศึกษา... เป็นสาเหตุให้อยากจะลองตั้งโครงการอีก ๒ โครงการหลัง ได้แก่ การพยายามที่จะให้นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนของเราได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับประถมศึกษา ซึ่งเราคิดกันมาแต่ก่อนว่าเป็นระดับที่พอสมควรและเบ็ดเสร็จในตัว ในเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปแค่นี้จะพอหรือไม่ อันนี้เป็นเรื่องที่ควรจะต้องคิดอย่างน้อยส่วนหนึ่งที่พอทำได้ในทรัพยากรที่มีอยู่ หมายความว่า เท่าที่พอจะมีเงินมีทองมีทุนอยู่ก็จะช่วยให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตามกำลังความสามารถ ส่วนนักเรียนอีกส่วนหนึ่งนั้น เราที่ทำงานอยู่ก็คงจะรู้จักเด็ก และเห็นได้ชัดว่า บุคคลหรือเด็กเหล่านี้จะเป็นด้วยสติปัญญา และการเตรียมพร้อมตั้งแต่เล็กมาก็ตาม ฐานะทางเศรษฐกิจ

หรือว่าฐานะทางการเงินและสังคม ไม่เปิดโอกาสแนว ให้เขาได้ไปศึกษาต่อในระดับมัธยม หรืออย่างน้อยในช่วงนี้ไม่ทันการ ก็อยากจะให้อะไรกับเขาเป็นส่วนเพิ่มเติมขึ้นมา แม้อาจจะเล็กน้อย แต่ก็ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ คือ เรื่องของการฝึกฝนให้กระทำอาชีพได้ เป็นเรื่องปัจจุบันทันด่วน... จึงทำให้นึกถึงว่าอยากจะได้โครงการฝึกอาชีพต่างๆ ให้นักเรียนหรือศิษย์เก่าของโรงเรียนดชด. เลือกให้ทำอะไรที่จะมีตลาดจะขายได้ ทำได้หรือว่ามีคนจ้างให้ทำ เพื่อที่จะเอาวิชานั้นมาเลี้ยงชีพต่อไป...”^(๔)

จากพระราชดำรัสข้างต้น จึงมีโครงการเกิดขึ้น ๒ โครงการ คือโครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ และโครงการฝึกอาชีพ

จากการที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเปิดทำการสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ประกอบกับนักเรียนมีฐานะยากจน และตามชายแดนมักไม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับสูง ทำให้เด็กนักเรียนเมื่อจบจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแล้ว ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปได้ จึงทรงมีพระราชดำริที่จะพระราชทานพระราชานุเคราะห์แก่เด็กเหล่านั้น โดยทรงตั้งโครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ โดยจะคัดเลือกนักเรียนที่จบจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนหรือ โรงเรียนในถิ่นทุรกันดารห่างไกล ที่มีผลการเรียนดีสามารถเข้าเรียนในระดับสูงต่อไปได้

ไปได้ และประสงค์จะศึกษาต่อ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้เป็นนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ โดยจะพระราชทานทุนค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ในระหว่างการเรียน ไปจนกว่านักเรียนเหล่านั้นจบการศึกษาสูงสุด ตามกำลังความสามารถของแต่ละคน ปัจจุบันมีนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ จำนวน ๓๖๗ คน ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ๙๙ แห่งทั่วประเทศ

โครงการฝึกอาชีพ

เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปีการศึกษา ๒๕๓๑ เพื่อฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่นให้แก่เยาวชนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ โดยเริ่มจากการเตรียมทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียน และจัดอบรมวิชาชีพแก่เยาวชนที่จบการศึกษาแล้ว โดยเน้นวิชาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยเฉพาะวิชาชีพด้านการเกษตร ในระยะเริ่มแรกให้จัดทำในโรงเรียนทดลองก่อนภาคละ ๑ โรงเรียน โดยมีกรมอาชีวศึกษารับผิดชอบดำเนินงาน

กลุ่มอาชีพที่ฝึกมีหลายอาชีพ เช่น การเกษตร ช่างก่อสร้าง ไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์ ช่างยนต์ ช่างโลหะ ศิลปประดิษฐ์ ช่างเสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้า ด้านอาหาร บัญชี และอัญมณี ผู้ที่เข้ารับการฝึกมีนักเรียน และประชาชนทั่วไป รวมทั้งศิษย์เก่าด้วย โดยโครงการได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า ให้มีการฝึกอาชีพหลักที่เหมาะสมกับท้องถิ่นอย่างน้อย ๑ อาชีพ ในทุกพื้นที่ที่มีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่

(๔) พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสทรงเป็นประธานปิดการประชุมสัมมนาครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา วันศุกร์ ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๓๓

เรียนตำรวจตระเวนชายแดนบำรุงที่ ๑๐๗ บ้านห้วยจะค่าน ตำบลปึงโค้ง อำเภอยางตลาด จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ ได้มีพระราชบัญชาให้ดำเนินการปลูกฝังการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่เด็กนักเรียน และให้โรงเรียนปลูกสะเดา ซึ่งนอกจากจะสามารถนำมาประกอบเป็นอาหาร อาศัยเป็นร่มเงาแล้ว เมล็ดสะเดายังใช้ในการป้องกันกำจัดแมลง ในผักได้ด้วย ซึ่งไม่มีพิษตกค้างและทำลายสภาพแวดล้อมเหมือนสารเคมีทั่วไป จากพระราชดำริดังกล่าว โครง-

โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ในระยะเวลาต่อมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการอื่นๆ ขึ้นอีก เช่น โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดังพระราชดำรัสว่า “ต่อไปในอนาคตอาจจะมีอะไรที่สำคัญยิ่งขึ้นก็ได้ เช่นที่เราคิดถึงในเรื่องที่ว่าให้นักเรียนในบางโรงเรียน ๒-๓ โรงเรียนให้มีการดูแลสมบัติของส่วนรวม เช่น เรื่องของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น... ยิ่งทำงานไปก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาอะไรขึ้นไปได้อีก ไม่ใช่จะมี ๓-๔ โครงการ อาจจะเพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ ...มีข้อหนึ่งที่น่าจะติดตาม คือ นักเรียนที่จบไปจากเราไปแล้วนั้น น่าจะติดตามต่อไปว่าเขาได้ไปทำอะไรบ้าง ในแง่ที่ว่า เป็นศิษย์เก่าของเรา ถ้ามีปัญหาเดือดร้อน เราก็อาจจะช่วยเหลือได้ หรือเขาไปทำอะไร ส่วนใหญ่เรียนต่อไปแล้วปฏิบัติหน้าที่อะไร ปฏิบัติอาชีพ

อะไร กระทำตัวอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการทำงานของเราต่อไป^(๔)

โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสืบเนื่องมาจากเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินโรง-

การนี้จึงได้ขยายออกไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอื่นๆ ด้วย เช่น การส่งเสริมให้มีการปลูกหญ้าแฝก เป็นต้น

โครงการนี้จึงเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้เด็กเยาวชนรวมทั้งประชาชนในพื้นที่มีจิตสำนึกในการ

(๔) พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสทรงเป็นประธานการปิดการประชุมสัมมนาครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรลดา วันศุกร์ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๓๓

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยเน้นกิจกรรมที่รณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปลูกป่า การบำรุงรักษาป่า การปล่อยสัตว์ป่า การเพาะซากกล้าไม้ การปลูกหญ้าแฝก เป็นต้น โดยจัดให้มีการสอนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สอดแทรกเข้าไปในหลักสูตรของโรงเรียน และจัดอบรมการอนุรักษ์ธรรมชาติแก่ประชาชนในพื้นที่ด้วย

โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักถึงปัญหาการระบาดของโรคคอพอก เนื่องมาจากการขาดสารไอโอดีน ทั้งจากรายงานของกระทรวงสาธารณสุข และจากการที่ทรงพบเห็นด้วยพระองค์เองระหว่างเสด็จ เยี่ยมนักเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงทรงมีพระราชดำริที่จะดำเนินการเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหานี้ โดยเสริมการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข ในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเข้าไปไม่ถึงยาก อันได้แก่พื้นที่ตามแนวชายแดนที่มีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่ โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๓๓ โดยคาดหวังว่า หากมีการดำเนินการควบคุมดูแลและป้องกันโรคขาดสาร

อาหารไอโอดีนในพื้นที่ดังกล่าว อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องแล้ว ก็จะเป็นการช่วยแก้ปัญหาของสาธารณสุขของประเทศโดยรวมได้ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สามารถลดจำนวนนักเรียนที่เป็นโรคคอพอก เนื่องจากการขาดสารไอโอดีน จาก ๓,๖๔๗ คน ลดลงเหลือ ๓,๓๗๔ คน

โครงการส่งเสริมสหกรณ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นว่าการปลูกฝังหลักการสหกรณ์แก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มจากโรงเรียนเป็นอันดับแรก จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในกลุ่มของเด็กนักเรียน ตลอดจนครูและประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรวมกลุ่มกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น จึงทรงมีพระราชกระแสแก่อธิบดีกรมตำรวจ ณ โรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน บ้านภูต่าง อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ให้ดำเนินการสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และทรงมีพระราชกระแสแก่อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๓๔ ให้ส่งเสริมวิธีการสหกรณ์เสริมให้แพร่หลายไปยังเด็ก

นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยปูพื้นฐานด้วยการจัดวิชาสหกรณ์เสริมในหลักสูตรของโรงเรียน ส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน โดยมุ่งเน้นการสร้างพฤติกรรมสหกรณ์ให้เกิดขึ้นไม่ใช่มุ่งทำธุรกิจการค้าเพื่อผลกำไร กรมตำรวจและกรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้เริ่มดำเนินโครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ๖ แห่ง เป็นโครงการนำร่องในปี ๒๕๓๔ และต่อมาได้ขยายผลไปตามโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทุกโรงเรียน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีนักเรียนดำเนินการเปิดสหกรณ์ร้านค้าภายในโรงเรียนครบทั้ง ๑๖๔ โรงเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถดำเนินการได้ด้วยตัวเอง โดยมีครูเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำ มีการประชุมผู้ถือหุ้น การจัดซื้อของเข้าร้าน การทำบัญชีโดยนักเรียนที่เป็นกรรมการ

นอกจากจะมีโครงการตามพระราชดำริในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแล้ว ต่อมาโครงการตามพระราชดำริยังได้ขยายไปในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และหมู่บ้านในชนบททางไกลอีกด้วย อาทิ เช่น

โครงการพัฒนาพื้นที่ทุรกันดารอำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านโคกสูง คือ อาจารย์ทองสุข มีดวงค์ ได้กราบบังคมทูลเพื่อขอพระราชทานทุนทรัพย์สมทบโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน ในการจัดบริการอาหารกลางวันแก่นักเรียน ซึ่งไม่มีอาหาร

กลางวันบริโภค เพราะเด็กเหล่านี้มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีความห่วงใยในสุขภาพอนามัยและชีวิตความเป็นอยู่ เหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง ในชั้นแรกจึงทรงพระราชทานแปรงฟันเพื่อส่งเสริมให้เด็กทำเป็นนมถั่วเหลือง และเสื้อผ้าแก่เด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสูงนั้นนอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อาจารย์ไพวรรณ วรางกูร ที่ปรึกษาโครงการตามพระราชดำริ ดำเนินการประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสูง รวมทั้งการขยายการช่วยเหลือไปยังราษฎรในหมู่บ้านรอบโรงเรียนนี้ด้วย โดยทรงมีพระราชประสงค์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรเหล่านั้นให้ดีขึ้น

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการทั้งส่วนกลาง และจากจังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งคณะจากสำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทุรกันดารในอำเภอกระสังขึ้น โดยแบ่งเป็นการพัฒนาโรงเรียนบ้านโคกสูง มุ่งเน้นการปรับปรุงภาวะโภชนาการของเด็ก

นักเรียน โดยดำเนินการโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ซึ่งมีกิจกรรมการเกษตรต่างๆ เช่น การปลูกผักสวนครัว การเพาะเห็ด การเลี้ยงไก่ เป็นต้น เพื่อนำมาผลิตมาใช้ประกอบเป็นอาหารกลางวันให้นักเรียน การพัฒนาบ้านโคกสูง และบ้านกำเปร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในหมู่บ้านให้ดีขึ้น โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำในหมู่บ้าน การส่งเสริมให้ทำสวนไม้ผลหลังบ้าน ตั้งธนาคารโคกระบือเพื่อการเกษตร จัดตั้งสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

โครงการพัฒนา ๓ หมู่บ้านชายแดนไทย - ลาว เขตจังหวัดอุบลราชธานี จากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรใน

หมู่บ้านดงนา ตำบลหนองแก่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ และหมู่บ้านปากลา ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอโขงเจียม ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ติดชายแดนประเทศส-

ธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หมู่บ้านทั้งสองตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชนอื่นๆ มากและไม่มี

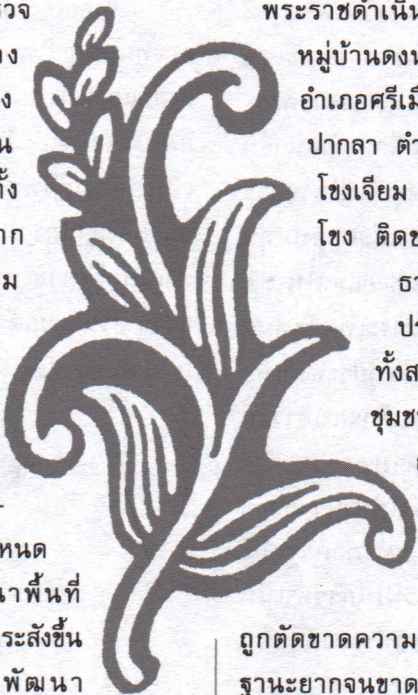
ถนนเข้าถึง การคมนาคมติดต่อกับภายนอกเป็นไปด้วยความยากลำบาก จึง

ถูกตัดขาดความเจริญ ประชาชนมีฐานะยากจนขาดแคลนอาหารบริโภค โดยเฉพาะข้าว และทรงทราบว่าหมู่บ้านโง้งขาม ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบล

หนองแก่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน จึงมีพระราชบัญชาให้ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเรื่องข้าว โดยการจัดตั้งธนาคารข้าว การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันของนักเรียน การให้ความช่วยเหลือ ด้าน สุขภาพอนามัย ความสะดวก เรื่องน้ำใช้และไฟฟ้า การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งรักษาสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน

โครงการพัฒนาการเกษตรและโภชนาการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น และอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตามรายงานการศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่ อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น และอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจัดทำโดยศูนย์วิจัยและพัฒนาภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) โดยมีเป้าหมายเพื่อวางแผนการจัดการพัฒนาพื้นที่ในเขตชนบทยากจนที่มีเขตจำกัด และอุปสรรคทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประชากร สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดการ จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตแห้งแล้งมาก ประชากรขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูกและอุปโภคบริโภคดินอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถให้ผลได้อย่างเต็มที่ในการทำเกษตรกรรม เนื่องจากการชะล้างพังทลายง่ายรวมทั้งมีความเค็มค่อนข้างสูง

ผลการศึกษาจึงเป็นแนวทางในการพัฒนา เพื่อยกระดับการครองชีพของประชากรในพื้นที่ให้ได้ผลสูงสุด

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทราบถึงปัญหาในพื้นที่ดังกล่าว จึงทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สำนักงานโครงการส่วนพระองค์ ร่วมกับราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการหาแนวทางพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว โดยขั้นแรกจะดำเนินการที่บ้านกุดหว้า หมู่ที่ ๙ ตำบลดอนตู อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น และบ้านโนนตะกร้อ หมู่ที่ ๑๒ และบ้านโนนสะอาด หมู่ที่ ๑๓ ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ทดลองโครงการนำร่อง แล้วจึงจะขยายผลไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ต่อไป

โครงการการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

พื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีปัญหาการขาดสารอาหารในกลุ่มเด็กวัยเรียน ซึ่งมักเกิดจากการบริโภคอาหารที่ด้อยคุณค่าทางโภชนาการและไม่เพียงพอ กับความต้องการ เนื่องมาจากผลิตอาหารยังไม่เพียงพอ กับการบริโภคในท้องถิ่น และในชนบทยังมีพฤติกรรมการบริโภคไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการและสุขภาพ ซึ่งปรากฏว่านักเรียนในอำเภอกุสุมาลย์มีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน ๓๑% จากการที่ทรง

เสด็จ เยี่ยมโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาในอำเภอกุสุมาลย์ และทรงทราบปัญหาเหล่านี้จึงทรงให้จัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริขึ้น ในโรงเรียนดังกล่าว ด้วยวิธีส่งเสริมให้นักเรียนทำการเกษตรภายในโรงเรียน แล้วนำผลผลิตมาประกอบอาหารกลางวัน ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ถูกต้องทั้งด้านการเกษตรและโภชนาการ มีพฤติกรรม การบริโภคที่ถูกต้องและเหมาะสม

จากการดำเนินการโครงการตามพระราชดำริ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ ด้วยการทดลองทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันเพียง ๑ โครงการในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ๓ โรงเรียน โครงการพระราชดำริก็ได้ขยายและมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ จนถึงปัจจุบันมีโครงการทั้งสิ้น ๗ โครงการและครอบคลุมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนใน ๓๕ จังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศทั้งหมด ๑๖๙ โรงเรียน ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้โครงการตามพระราชดำริต่างๆ ยังมีส่วนชักนำให้ส่วนราชการ และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็น

การก่อให้เกิดรูปแบบการประสานงานที่ดี ระหว่างหน่วยงานต่างๆ การดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการต่างๆ โดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และเงินที่องค์กรและเอกชน ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศล

เนื่องจากงานพัฒนาดังกล่าว เป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้น คณะผู้ร่วมดำเนินงานโครงการฯ ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงดำริจัดตั้ง “กองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร(กพด.)” เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๓ รอบ

จึงขอเชิญทุกท่านร่วมกันสมทบกองทุนถวายเป็นพระราชกุศล เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมเยาวชนที่ด้อยโอกาสอีกเป็นจำนวน ให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่สมดังพระราชประสงค์ได้ที่ กองคลังสำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล หรือที่สำนักงานโครงการฯ สวนจิตรลดา กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๒๕๒๖๕๑๑ ^(๑๐)

(๑๐) ข้อมูลจากสำนักงานโครงการส่วนพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักพระราชวัง

โหราศาสตร์กับชีวิตไทย

กานพุกนิยงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา

๖

บทความเรื่อง “โหราศาสตร์กับชีวิต” นี้ ข้าพเจ้าผู้เขียนได้เคยสนทนากับอาจารย์อรุณ ลำเพ็ญ เมื่อ ๑๐ กว่าปีมาแล้ว

แต่ครั้งที่ท่านมีชีวิตอยู่ ท่านเป็นอุปนายกฝ่ายบริหารของสมาคมโหราแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ข้าพเจ้าขอใช้ข้อความที่สนทนากับอาจารย์อรุณ ซึ่งเป็นบทสนทนาโต้ตอบ อาจารย์อรุณ ลำเพ็ญ ทรงความรู้สูงมากในวิชาโหราศาสตร์ทั้งแบบไทยทั่วไปและแบบมาตรฐานซึ่งใช้หลักดาราศาสตร์ตลอดจนแบบยูเรเนียน เป็นอาจารย์สอนอยู่ในสมาคมโหราแห่งประเทศไทย เป็นนักพยากรณ์ที่ไทยและชาวต่างชาตินับถือ ส่งคำถามมาให้ท่านนายทางหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ยุติลงเมื่อท่านถึงแก่กรรม เมื่อ ๔-๕ ปีมาแล้ว บทสนทนาโต้ตอบ โดยข้าพเจ้าเป็นตัวแทนของท่านผู้อ่านมีดังต่อไปนี้

ถาม - อาจารย์คะ ดิฉันขออนุญาต ถามถึงงานเขียนของอาจารย์บ้างนะคะ

ตอบ - เชิญเถิดครับ ผมก็ไม่ได้เขียนอะไรไว้มากดอกรับ

ถาม - มากซิคะ ทั้งสารคดี บันเทิงคดีที่เป็นสาระอ่านสนุก ทั้งบทความก็มาก โดยเฉพาะงานเขียนสำคัญเกี่ยวกับคอลัมน์พยากรณ์ชาตาชีวิตบุคคลลงในหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ ชื่อคอลัมน์ว่า “What the Stars foretell” แปลง่าย ๆ ก็มีดวงดาวบอกล่วงหน้าว่าอย่างไร ผู้อ่านทั้งไทยทั้งฝรั่งติดตามคอลัมน์นี้มากทีเดียวคะ ดิฉันเห็นปัญหาที่พวกฝรั่งถามมาเรื่อย เพราะใช้ชื่อภาษาฝรั่ง และเขาถามข้ามประเทศมาถึงอาจารย์ทางหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ใช่ไหมคะ

ตอบ - ครับ มีทั้งในและนอกประเทศ ปีหนึ่งก็หลายพันฉบับครับ หนังสือไทยก็มีคอลัมน์อย่างนี้ด้วย

เดี๋ยวนี้ดูคนเรายิ่งอยากรู้อนาคตของตนมากขึ้น นักธุรกิจฝรั่งเช่นคนอังกฤษต้องมีโหราประจำตัว ฮิตเลอร์ก็มีประจำกองทัพทีเดียวละครับ

ถาม - ใช่ค่ะ ก็ข้าวของมันแพง ชีวิตออกจะไม่สบายไปตามเศรษฐกิจของโลกนี่คะ แล้วอาจารย์พยากรณ์ดวงชาตา

ของ “แฟน” ต่างชาติ ด้วยวิธีของโหราศาสตร์

ไทยใช่ไหมคะ แล้วใช้เข้ากันได้ดีหรือคะ

ตอบ - ใช่ครับ ใช้ได้ดีทีเดียว เพียงปรับเวลาเกิดของเขา เพื่อรู้การโคจรของดาวเคราะห์และตำแหน่งสถิตของดวงดาวเหล่านั้น ลงแผนที่ชาตากำเนิด หากจุดอุทัยลัคนาให้ถูก รู้ดาวจรเวลาพยากรณ์ เพราะมันต่างทิศต่างถิ่นกับเมืองไทย ก็เท่านั้นแหละครับ

ถาม - ข้อนี้แหละค่ะ ที่ดิฉันว่าสำคัญ เพราะวิชาโหราศาสตร์ซึ่งไทยเราใช้มาเป็นพันกว่าปี ที่ทำให้เรามาพูดกันในหัวข้อว่า “โหรากับชีวิตไทย” วันนี้ดูไม่ใช่เฉพาะชีวิตไทยแล้วทุกวันนี้ ชีวิตชาวต่างชาติก็พึ่งพาวิชาโหรากันไปหมดจะทั้งโลกกระมังคะ

ตอบ - คนต่างประเทศในยุโรปและอเมริกา สนใจมากขึ้นครับในปัจจุบันนี้ คงได้ยินข่าวกันเสมอๆ ว่า นักธุรกิจใหญ่ๆ นักการเมืองคนสำคัญล้วนมีโหราประจำกันมานานแล้ว นักการเมืองของเขารู้วิชาโหราที่มี หรืออย่างฮิตเลอร์ของเยอรมันนั่น มีโหราใหญ่ไปในกองทัพนาซีด้วยนะครับ ปรัชญาพุทธวิธีกับโหราตลอดเวลา มีหนังสือเขียนไว้มากทีเดียวในเรื่องนี้

ถาม - แต่แล้วในที่สุด ฮิตเลอร์ก็แพ้และตายจนได้ บางคนเขาถึงกล่าวว่า เชื่อกันผิดเป็นเรื่องมโนมายบ้าง บางคนก็ว่าชีวิตแล้วแต่ดวงบ้าง ดวงดาวมีอิทธิพล

เหนือชีวิตบ้าง

ตอบ - ผมว่าก็ไม่ตรงนักนะครับที่พูดกันอย่างนั้น โหราศาสตร์เป็นเครื่องชี้กรรมของบุคคลหรือของชีวิตต่างๆ มากกว่า เมื่อดวงชี้กรรมให้เรารู้ เราก็มีทางแก้ไขผ่อนหนักเป็นเบาได้หากว่าเป็นกรรมร้ายหรือถ้าชี้กรรมดี ก็อย่ามัวรอคอยโชคดียิ่งเปเล่าง มัวฝันหวาน มีทางใดจะส่งเสริมให้อีกดียิ่งงามในทางดี ก็ควรปฏิบัติ คำพยากรณ์ก็จะจริงจิงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผมหมายถึงว่า ผู้พยากรณ์ทำคำพยากรณ์ได้แม่นยำ เพราะเรียนรู้วิชาโหราศาสตร์มาอย่างซ้ำของจริง ๆ และบอกเล่าให้ผู้รับคำพยากรณ์รู้ถึงกรรมที่ดาวชี้ให้ โหรก็ต้องมีศีลธรรม เมตตาธรรมนะครับ ครูโหรไทยสอนนักศึกษา ในเรื่องนี้ว่าโหรต้องมีธรรมเมตตาแนะนำให้แก่ไข หรือช่วยส่งเสริมคนที่มารับคำพยากรณ์ ในทางที่ถูกต้องกับศีลธรรม ไม่ใช่เห็นแก่อำลิสินจ้าง จนลืมนะคะ

ถาม - แล้วโหรมีวิธีอย่างไรเล่าคะ ที่จะช่วยแก้ไขกรรมร้ายของผู้มีทุกข์ ธรรมดาคนเรานั้นอดไม่ได้ที่จะอยากรู้อนาคตของตน อยากพ้นทุกข์ อยากร่ำรวย อายุยืนไม่มีโรคภัย กันทั้งนั้นทุกข์หนักๆ เข้าก็มักวิ่งไปหาหมอดู หาโหร

อยากร่ำรวยก็หาโหร เป็นอย่างนี้ทุกชาติ ทุกภาษา ดิฉันหมายถึงคนเราส่วนใหญ่จะคะ ไม่ใช่ทั้งหมด

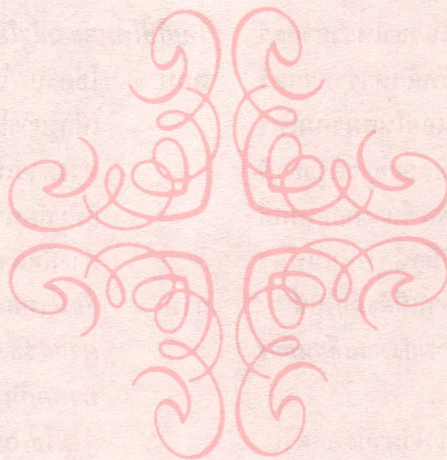
ตอบ - ผมว่าถ้าดวงดาวชี้กรรมร้ายเล็กๆ น้อยๆ รำคาญใจประเดี๋ยวเดียว เหมือนคนเป็นหวัดนิดหน่อยแล้วมันก็หายไปเองได้ อาจไม่ต้องกินยาก็ได้ ถ้าดาวชี้กรรมแรง หนอย่ว่าอาจต้องเจ็บไข้ล้มหมอนนอนเสื่อ เราเป็นหวัดอยู่ก็ระมัดระวังตัว อย่าอาบน้ำเย็นจัด หรือนั่งตากลม เพราะโรคปอดบวมจะถามหา แต่ถ้าอาการไม่เข้าที่ก็รีบหาหมอรักษาเสีย อาการปอดบวมก็หายได้ แต่ถ้าถึงไวก็ตายได้ อีกประการหนึ่งก็คือ ถ้าดาวชี้กรรมหนักที่สุดใช้ก็ตาย

ไม่ใช่ก็ตาย เดี๋ยวอยู่ดีๆ บบาทาวิถี รถยนต์เบรคแตกวิ่งพุ่งข้ามถนนขึ้นมาใส่คนเดินคนนั้นตมเดียวลาโลก อย่างนี้ไม่ใช่อิทธิพลอย่างเดียวแล้ว เป็นเรื่องของกฎแห่งสังสารวัฏ มีเกิดก็ต้องมีดับครับ ใครจะอยู่ค่าฟ้าได้ กรรมหนักที่สุดอย่างนี้ ผู้พยากรณ์ถึงจะรู้ ก็ไม่น่าบอก ถ้าอยากจะช่วยเพราะเมตตาเขา เผื่อจะผ่อนหนักเป็นเบาให้คนรับพยากรณ์สบายใจบ้างก็บอกแต่ว่ามีเคราะห์ให้ระวังตัว แนะนำให้ทำบุญ ทำทานในทางกุศลเป็นการสะเดาะเคราะห์ก็เรียกว่าผู้พยากรณ์ช่วยแก้ทุกข์ทางจิตใจให้บรรเทาลงได้บ้าง ผมถึงว่ากรรมนั้นดาวชี้ให้รู้ แต่ก็พอจะแก้ไขได้ และก็ไม่ควรเชื่อจนมกมาย ควรเชื่อด้วยไตร่ตรองเหตุผลให้ถี่เสียก่อน

ถาม - นั้นฮึคะ พระพุทธองค์ก็ทรงสอนให้เชื่อด้วยเหตุผลทำอะไรให้มีมัจฉิมาคือ ความพอดี ไม่มากเกินไป น้อยเกินไป คนไทยเก่าๆ ท่านมีคติธรรมอย่างนี้ เราถึงอดทนต่อทุกข์ภัยอยู่กันมาได้ถึง ๘๐๐ ปีในแหลมทอง วิชาโหราศาสตร์ไทย ยืนยงอยู่มาตลอด ก็ถ้าเป็นเรื่องมกมาย บรรพบุรุษของเราคงไม่นับถือแล้วนำไปใช้ประโยชน์แก่ชีวิตของคนของบ้านเมืองไทย บัดนี้ ก็ใช้กันนิยมกันไปทั่วโลกก็ว่าได้ เราพูดถึงเรื่องความเชื่อโหราศาสตร์มาพอแล้ว ขอ

หันมาเรียนถามอาจารย์ว่า วิชาโหราศาสตร์ของไทยมีมานานแล้ว หลักฐานมีแต่ครั้งกรุงสุโขทัย พญาลิไทท่านกล่าวถึงดาวนพเคราะห์ที่ไว้ในเทศนาเรื่องไตรภูมิพระร่วง ๘๐๐ ปีมาแล้ว แต่ไทยเรามีวิชานี้ของเราเอง หรือว่ารับถ่ายทอดมาจากไหนคะ อาจารย์กรุณาตอบย่อๆ พอทำความเข้าใจเท่านั้นแหละคะ

ตอบ - ครบวิชาโหรกับคนไทยนั้นผมว่า อาจใช้มาแล้ว ก่อนตั้งสุโขทัยเป็นราชธานีด้วยซ้ำไป เพราะคนไทยก็มีที่อยู่และขยายลงมาอยู่ด้วยกันในดินแดนปัจจุบันก่อนหน้านั้นพันๆ ปีแล้วก็ได้ เราอาจเรียนรู้กันมาก่อนชาติยุโรปใหญ่ๆ ตั้งบ้านเมืองเป็นหลัก

แหล่งเสียด้วยซ้ำไป ผมอ่านคำแปลศิลาจารึกภาษาสันสกฤตพบที่วัดเสมาเมืองนครศรีธรรมราช ดร. เซเดส์แปลไว้มีตอนหนึ่งว่า “(มหาศักราช) ๖๙๗ ขึ้น ๑ ค่ำ มาธาวมาส เดือน ๖ เมื่อลัคนาและดาวพระศุกร์ อุทัยในราศีกรกฎ...” อายุหลัก ๑๒๑๘ ปีมาแล้วครับ คือในจารึกบอกศักราชไว้นี้ตรงกับ พ.ศ. ๑๓๑๙ โหราศาสตร์มีแล้วในเขตประเทศไทย

ถาม - ครั้งนั้นนครศรีธรรมราช คงยังเรียกว่าตามพรลิงค์สมัยอาณาจักรศรีวิชัย

น่าสนใจมากทีเดียวค่ะ
จีนเรียกตัวหว่าลิ่ง

ตอบ - ที่ถามว่าไทยเราคิดโหราศาสตร์ขึ้นเป็นของเราเองหรือ ถ่ายทอดมาแต่ไหนก็ขอตอบว่าก็คงรับมาหลายครุ แต่มาปรับปรุงรวบรวมค้นคว้าใหม่เป็นของเรา คงจะรับจากตะวันออกใกล้อินเดียก็มี พม่ามอญ ก็มีพวกพราหมณ์ โหราจารย์จากนครศรีธรรมราช และจากอินเดียก็มี จากผู้ที่มาอาศัยอยู่ในกลุ่มเจ้าพระยาก่อนเราลงมาก็มี เช่น มอญ ขอม เป็นต้น วิชาโหราของไทยเรา ครูโบราณของไทยวางหลักไว้กว้างขวางมากครับ รวมไปถึงหลายคัมภีร์ แต่หลักของท่านๆ พุดสั้นๆ ให้ผู้เรียนจดจำแล้วหาประสบการณ์ด้วยตัวเองให้กว้างขวางมากที่สุด

ถาม - เจ้าของเดิมต้นเค้าวิชานี้ล่ะคะ อาจารย์กรุณาบอก

สักเล็กน้อยค่ะ

ตอบ - ก็เฝ้าโบราณตะวันออกในแถบเอเชียไมเนอร์ เมื่อหลายพันปีมานั้นครับได้แก่ พวกแคลเดีย บาบิโลเนีย สุเมเรียน เป็นต้น อียิปต์ด้วยครับเขาไปมาถึงกัน พวกนี้เขาบูชาดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ เป็นศาสนาดั้งเดิมอยู่แล้ว เพราะเขาว่าเป็นผู้ดลบันดาลสิ่งต่างๆ แก่โลก เขาก็สังเกตท้องฟ้าดูการเคลื่อนไหวโคจรของดาวเคราะห์ ซึ่งเห็นถนัดด้วยตาอยู่เรื่อยๆ เกิดน้ำท่วม ฝนแล้ง พืชพันธุ์

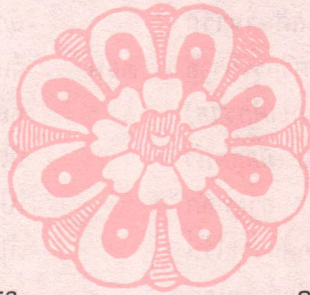
ตาย คนอดยาก เกิดโรคระบาด เป็นต้น เขาก็ดูว่าขณะนั้นท้องฟ้าและดาวต่างๆ มีลักษณะการอย่างไร ก็เห็นว่าฟ้าดินเกี่ยวข้องกันทุกที่เวลาเกิดวิกฤตต่างๆ ก็จดจำไว้เป็นร้อยๆ พันๆ ปี ลงคัมภีร์เป็นสถิติการโคจรของดวงดาวสัมพันธ์กับชีวิตในโลก จนออกคำพยากรณ์ได้

ถาม - แล้ววิชานี้ก็แผ่ขยายออกไป พวกดูดาวนี่ก็เป็นหัวหน้าศาสนาของเผ่าโซโหมคะ

ตอบ - ใช่ครับ ขาดิใกล้เคียงมักเกี่ยวข้องกัน พวกกรีกอยู่ใกล้ก็รับ

เอาไป เขาเป็นนักเดินเรือดูดาวเก่งอยู่แล้ว ก็ไปเป็นต้นเค้าของวิชาโหราทางยุโรป ทางตะวันออก ก็แผ่มาทางเปอร์เซีย อินเดีย มาได้ทั้งทางบกทางเรือ ก็มาถึงแหลมสุวรรณภูมิที่เราอยู่นี้ละครับ แต่ไทยนั้นรับมาหลายทางหลายสาขา มาปรับปรุง

“
อย่างเวลานักดาราศาสตร์
เห็นจุดระเบิดในดวงอาทิตย์
โหราพยากรณ์ว่า
ภัยธรรมชาติเกิดใหญ่แน่
เช่น ภูเขาไฟระเบิด น้ำท่วม
แห้งแล้ง หรือนักดาราศาสตร์
คำนวณว่าจะเกิดคราส
โหราคำนวณได้
คราสสุริย์จันทรทั่วมิด
เต็มดวงก็ได้อ...
โหราพยากรณ์ว่า
เมืองก็เห็นสรรพเคราะห์ชัดเจน
เร่ร่อนภัยจะเกิดฉุนวายุ

รวบรวม เป็นของเรามาแล้ว
อย่างที่ผมเล่าไว้ วิชานี้อายุตั้ง ๔-
๕ พันปีมาแล้วครับ

ถาม - โหราศาสตร์กับดาราศาสตร์
เกี่ยวข้องกันมากนะคะ โหรา-
ศาสตร์ก็น่าจะเป็นวิทยาศาสตร์
ทางสถิติพยากรณ์ได้ ในเมื่อดารา-
ศาสตร์เขาเป็นวิทยาศาสตร์ทางฟิสิกส์

ตอบ - เป็นทั้งวิทยาศาสตร์และเป็นศิลปศาสตร์ละครับ
เพราะเมื่อศึกษาหลักต่างๆ แล้ว คำนวณแผนที่
ชาตาแล้ว การออกคำพยากรณ์ดวงชาตาก็ต้องเข้า
ใจวิธีพูดวิธีเขียนให้ดี ต้องตีความตามหลักเกณฑ์
ในตำราให้ถูกต้อง ดูสิ่งแวดล้อมให้ดี จึงค่อยตัด
สินใจ ดาราศาสตร์นั้น เขาถือเป็นการศึกษา
เทหวัตถุในท้องฟ้า แต่โหราศาสตร์ศึกษาทางการ
สัมพันธ์ของดาวเคราะห์ที่มีต่อสรรพชีวิตในโลกครับ
เป็นเครื่องชี้กรรมอย่างผมว่า

ถาม - อ้อ อย่างดวงอาทิตย์กับจันทร์นี่เห็นถนัดว่าเป็น
ผู้หล่อเลี้ยงชีวิตฯ ขาดแสงแดด ขาดความอบอุ่น
ไม่ได้ ขาดน้ำก็ไม่ได้ต้องดับสูญไปแน่ฯ

ตอบ - ครับ ดวงจันทร์นั้นก็มิอิพลต่อของเหลว เช่น
ทำให้เกิดน้ำขึ้นลง เป็นต้น

ถาม - อย่างเวลานักดาราศาสตร์เห็นจุดระเบิดในดวง
อาทิตย์ โหระก็พยากรณ์ว่าภัยธรรมชาติเกิดใหญ่
แน่ เช่น ภูเขาไฟระเบิด น้ำท่วม แห้งแล้ง หรือ
นักดาราศาสตร์ คำนวณว่าจะเกิดคราส โหระก็
คำนวณได้นะคะ คราสสุริย์จันทร์ถ้ามีเต็มดวง
ที่ใด ดิฉันก็ได้ทราบว่า โหระพยากรณ์ว่าเมืองที่
เห็นสรรพคราสชัดเจนแรงระมัดระวังจะเกิดวุ่นวาย
บ้านใกล้เรือนเคียงอยู่ Longitude เดียวกันก็
ระวังจะพลอยฟ้าพลอยฝนด้วย อย่างสุริยคราส
คราวนี้ ยู่อยู่แถบยุโรปตะวันออก แถวๆ รัสเซีย
ไปแลนด์ ไซไหมคะ

ตอบ - ครับ พูดถึงการคำนวณคราสแล้ว ผมว่า พระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าฯ พระอาจารย์ยิ่งใหญ๋ของ
โหราไทยท่านทรงเชี่ยวชาญดาราศาสตร์ โหรา-
ศาสตร์อย่างยิ่ง เล่นเอาฝรั่งอายละครับ ทรง

คำนวณสุริยคราสเต็มดวง เห็นได้ที่หัวากอนัน
ก่อนฝรั่งเกือบ ๑ ปีเที่ยวครับ พวกฝรั่งแท้กัน
มาดู จับตรงเวลาเผง คราสออกก็ตรงเผง
ตามที่ทรงพยากรณ์ พงศาวดารเล่าว่า โห
หลวงของเราเองยังต้องอ้าปากค้าง นี่สมัย
๑๖๐ กว่าปีมาแล้วนะครับ เครื่องไม้เครื่องมือ

ดูดาวก็ยังโบราณ ท่านคำนวณเลขแท้ๆ เทียว

ถาม - ค่ะ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก-
มหาราช ทรงคำนวณดวงชาตากรุงเทพฯ แล้ว
ทรงพยากรณ์ล่วงหน้าเป็นร้อยปี อาจารย์โห
ระต่างๆ สดุดีเหลือเกิน เพราะคำพยากรณ์ของท่าน
ออกมาตรงเห็นกันทุกวันนี้ ดิฉันอ่านหนังสือที่
โหระเขียนเรื่องนี้ น่าสนใจมากค่ะ

ตอบ - อ้อ พระมหากษัตริย์ไทยท่านทรงศึกษาโหรา-
ศาสตร์แทบทุกพระองค์ โดยเฉพาะ ๒ พระองค์นี้
ท่านยอดเยี่ยมมากครับ เห็นได้ว่าวิชาโหราไทยนี้
มีของดีฯ มาก ที่ยังไม่ได้แพร่หลายออกไปให้
ต่างชาติรู้ คนไทยโบราณท่านรอบคอบ สุขุม รั
อะไรจริง แต่ไม่ชอบโอ้อวดคนก็หาว่าทวงวิชา ก็
เพราะท่านกลัวว่า คนไม่รู้จริงหรือไม่รอบคอบได้
ไปก็จะเอาไป บุกสลาย ผิดผลาด เสียชื่อครุหมด
กลเม็ดเด็ดพรายจึงเป็นของหวง

ถาม - ดิฉันอ่านรวมเกียรติรัชกาลที่ ๑ ของพระบาท-
สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ นะคะ ท่านทรงพระปรีชา
โหราศาสตร์มาก อย่างตอนพระรามเดินดงครั้งที่
สอง ท่านบอกลักษณะดวงดาวในชาตาพระรามว่า
“ราหูนั้นจรมาทับลัคน์ ต้องมาผูกอินทาสบาท-
จันทร์ ทั้งอัฐเคราะห์ก็มาผูกหนัก มันอยู่ในเมือง
จะร้ายนัก” อาจารย์ว่าอย่างไรคะ กลอนของท่าน

ตอบ - โอ้ย ดาวต้องมาผูกดวง ลัคนาราหูทับหนักอึ้ง
นั้นนะตามกฎเกณฑ์ของโหราศาสตร์ไทยว่า
เคราะห์ร้ายอย่างหนัก อาจถึงฆาตตายได้ การ
จากสถานที่เพื่อให้ลำบากทุกซอกก็เป็นการรับ
โทษรับเคราะห์ เพื่อบรรเทาเคราะห์ขึ้นร้ายแรง
ให้ผ่อนเพลาลง

ถาม - เราจะเห็นว่า กวีไทยแต่ละคนล้วนมีความรู้ทาง
โหราศาสตร์ รู้ดวง รู้ฤกษ์ยามกันดีมาก แล้ว

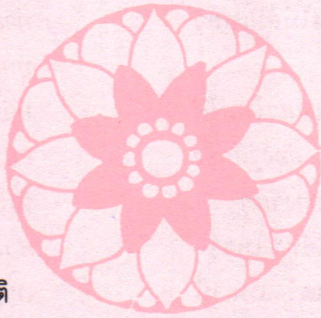

ท่านก็อดจะแสดงไว้ในเนื้อเรื่อง
วรรณคดีไม่ได้

ตอบ - สุนทรภู์ท่านเก่งมากครับ ผม
อ่านนิราศของท่านๆ พุดถึงดาว
รายทับลั่นแล้วยังส่งเสริมรับกัน
ในดวง จนต้องร่อนเร่จากที่นาคา
ที่อยู่หนังสือกลอนกล บทลิลีวิบูลกิติ
ของหลวงศรีปริษา (เซ่ง) ปลายสมัย
อยุธยา นั้น เป็นตำราโทรเท่ากับเรื่องอ่านเล่นฟัง
กลอนเพราะๆ ละครับ

ถาม - เรามีโทรหลวงประจำราชสำนัก ใช้ในวงบริหารมา
แต่สุโขทัยตลอดมาจนรัตนโกสินทร์ท่านทำหน้าที่
อะไบ้างคะ เสียดยว่าเลิกไปเสีย ราว ๔๐-๕๐
ปีนี่เอง

ตอบ - กรมโทรหลวงนั้น หัวหน้าเป็นตำแหน่งพระยา
โทรอธิบดี ยังมีตำแหน่งรองลงมาอีกมากคนครับ
สมัยรัตนโกสินทร์นี้ มีพระญาณเวท หลวงโลกทีป
เป็นต้น คงเคยได้ยินเรื่องในพงศาวดารว่า พระ
โทราทายหนูในรัชกาลพระเจ้าปราสาททองนะครับ
นั้นรำลือเหลือเกินทีเดียว โทรหลวงมีเชื้อสาย
พราหมณ์มาเป็นส่วนใหญ่ ทำหน้าที่ทั้งในยามสงบ
และยามสงครามไม่ใช่แต่เฉพาะพยากรณ์ชีวิตหรือ
เหตุอาเพศต่างๆ เท่านั้น ต้องบันทึกเรื่องราวแต่
ละครกาลบ้านเมือง ที่เรียกว่า ปุ่มโทรนะครับ
ทำปฏิทินประจำปี พยากรณ์ดินฟ้าอากาศ ชาติ
บ้านเมือง ทำบัญชี น้ำฝน น้ำท่า ความอุดม
มัยของพืชพันธุ์ข้าวปลาให้ชาวไร่ารู้ล่วงหน้า
คำนวณคราสสุริยคราสจันทร ฤกษ์ยามต่างๆ
สำหรับพิธีแผ่นดิน ถ้ามีสงครามก็ไปกับกองทัพ
ประจำพระองค์จอมทัพ ต้องรู้คัมภีร์พิชัยสงคราม
ทะลุปรุโปร่งทีเดียว พยากรณ์ผิดพลาด อาจถูก
ประคำพวงใหญ่ แขนงคอ หรือขัดพื้นหินวัดใหญ่ๆ
ผมเคยทราบมาครับ เพราะพระมหากษัตริย์

แม้ทัพนายกองแต่โบราณเป็นวิชาโทรกันเป็น
ส่วนใหญ่ โทรต้องเรียนรู้ลึกซึ้งมาก

ถาม - โบราณท่านถือว่า วิชาโทรเป็นวิชา
ของคนมีปัญหากันนะคะ ดิฉันอ่านพระนิพนธ์
ของสมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมต-
อมรพันธุ์ ทรงไว้ ๔๐-๑๐๐ ปีมาแล้ว ท่าน
ทรงเล่าถึงหลักสูตรการเรียนเมื่อ ๑๐๐-๑๕๐ ปี
มานั้น ว่าเรียนกันที่วัด นักเรียนชั้นสูงต้องเรียน
วิชาโหราศาสตร์ หรือไม่ก็เลือกเรียนวิชาเสมียน
เป็นการเรียนวิชาชีพ เข้ารับราชการก็ได้ หากิน
เองก็ได้ คงอย่างนี้เองวิชาโทรถึงต้องอยู่กับคนไทย
ในชีวิตประจำวันตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นปลูกบ้าน ขึ้น
บ้านใหม่ แต่งงาน โกนจุก ปลูกต้นไม้ แม้จน
ทุกวันนี้ที่รู้เจียบๆ ไม่พูดก็มี

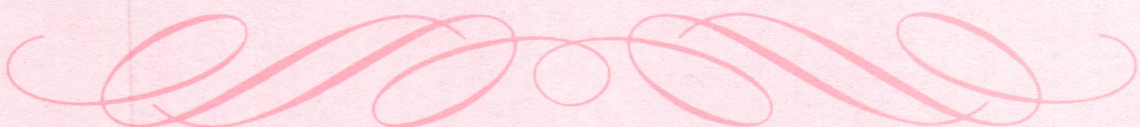
ตอบ - คนเก่าๆ จะเลี้ยงลูกหลาน หรือใครเขามาฝากเด็ก
ท่านต้องผูกดวงดูเสียก่อนว่านิสัยใจคอ สติปัญญา
จะไปทางดีทางร้ายอย่างไร จะได้แก้ไขหรือส่งเสริม
ให้มีวิชาความรู้ถูกกับลักษณะพื้นดวง ก็เพื่อความ
ปลอดภัย สุขกาย สุขใจของผู้คนแหละครับ
ขุนนางใหญ่ๆ ท่านต้องเลี้ยงคนหลายๆ เพราะบ้าน
เราอุดมสมบูรณ์ครั้งโน้น

ถาม - คนโบราณท่านรอบคอบมากนะคะ อันที่จริงการ
ปฏิบัติชีวิตตามหลักเกณฑ์ของโทรนั้นดิฉันเห็นว่า
บางข้อเป็นสุขวิทยา อนามัย มารยาทสังคมที่
ปัจจุบันเรามาเรียนกันเป็นวิชาใหญ่ๆ ละคะ เช่น
วันพระก็ให้ถือศีลห้า ศีลแปดเสีย เพราะเป็นวัน
พระจันทร์ดับ อารมณ์คนก็มีดีมีชั่วไปด้วย

ตอบ - ครับ ถึงเดี๋ยวนี้ผมก็ได้รับวันเดือนปีเป็นปีกๆ จาก
แผนกบุคคลของบริษัทใหญ่ๆ ส่งมาให้คำนวณดวง
ชาติ ออกคำพยากรณ์ให้คราวละ ๑๐-๒๐ คน
ไม่บอกชื่อมาด้วยกลัวผมจะรู้ว่าเป็นใครบ้าง

ถาม - เขาเอาไปทำไมคะ

ตอบ - เอาไปเลือกจัดงานให้ถูกตามนิสัย สติปัญญาแต่

ละคนครับ งานของเขาจะได้รับรีนไม่ล้มเหลว เพราะใช้คนผิดหน้าทำงาน

ถาม - แล้วจะว่าวิชาโหราศาสตร์เป็นเรื่องเหลวไหลได้อย่างไร กลับต้องศึกษากันตลอดชีวิต ต้องรู้สึกซึ่งถึงจะพยากรณ์ได้ดี ไม่ใช่เสี่ยงเซียมซีเองง่าย ๆ

ตอบ - พวกวิธีพยากรณ์ที่เป็นศาสตร์สถิติ เช่น โหราศาสตร์ หัตถศาสตร์ นรลักษณ์ศาสตร์ เหล่านี้ต้องศึกษา จดจำ ใช้ประสบการณ์จนชัดเจน จึงจะต้องอดทนครับ ไม่งั้นก็พยากรณ์ไม่ได้ แล้วก็ไม่ใช่เดาเอาเองได้เสียด้วย ต้องอาศัยหลัก เกณฑ์มาก

ถาม - หญิงชายที่รักกันบางคู่ พ่อแม่ก็ยังไม่ยอมให้โหราดูสมพงษ์ ถ้าดวงไม่ต่อกันก็ไม่ควรแต่งงานกันหรือคะ แหม! ออกจะใจร้ายไปหน่อย ดิฉันหมายถึงพ่อแม่

ตอบ - ผมว่า ถ้าโหรเตือนทั้งคู่ให้รู้จักบกพร่องของกันเสียก่อน ถ้ามีจริงอยู่ในดวงชาตารักกันจริงก็ต้องถนอมน้ำใจกัน รู้ตัวไว้อย่างนี้ก็แต่งงานได้ครับ ผมเคยดูดวงสามิภรรยาคู่หนึ่งทะเลาะกันเรื่อย จะหย่ากันให้ได้ ผมดูดวงแล้วก็บอกข้อบกพร่องของทั้งคู่ แนะนำให้หลีกเลี่ยงการวิวาทไว้ ผลัดกันเป็นหน้าดับไฟ เขาก็ลองปฏิบัติตามเลยไม่ต้องหย่ากันจนทุกวันนี้ครับ โหรต้องมีเมตตาธรรมอย่างผมว่าไว้เมื่อสักครู่นี้แหละครับ

ถาม - ชีวิตคนไทยแต่ก่อนท่านยังไม่ต้องสุกเอาเผากินเหมือนคนทุกวันนี้ ท่านก็มีเวลาศึกษา คำนึงแล้วก็สอนลูกหลานให้เป็นคนรอบคอบ เชื้ออะไร

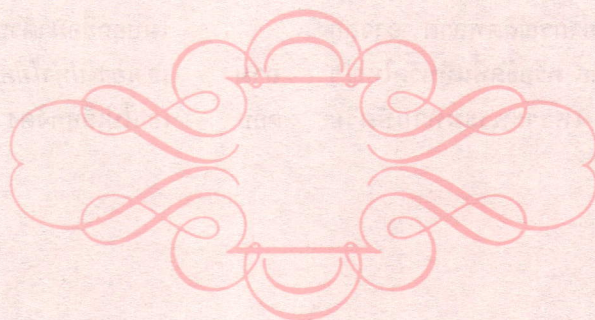
ทำอะไรให้มีเหตุผลมีความพอดี ชาดไทยถึงอดทนทุกข์ยาก ต่อสู้อุปสรรคมาได้ก็ด้วยธรรมะ ๒ ข้อที่บ้านเมืองถึงไม่พังทลาย พวกเราชั้นหลังจะทำอย่างโบราณกันได้เพียงไหนก็น่าจะคำนึงไว้เวลานี้เรียกว่ามีทุกข์กันทั้งโลก ถ้าจะลองใช้วิชาโหราศาสตร์ให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตด้วยวิธีเชื่อถือด้วยเหตุผล ก็คงจะระมัดระวังอดทนกันได้ ให้ชาติของเราอยู่ต่อไปด้วยดี เหมือนไทยเก่า ๆ ท่านปฏิบัติมา

ตอบ - โหรก็เป็นแต่ผู้รับระบายความทุกข์ ช่วยจิตแพทย์ได้อีกทางหนึ่งก็ด้วยธรรมของโหรเหมือนกัน ถึงจะประกอบกันได้เป็นประโยชน์ดีทั้งโหรและผู้รับคำทำนาย

ถาม - ในขณะเดียวกัน โหรไทยก็ต้องเรียนรู้ค้นคว้าต่อไปเพื่อช่วยคน และเพื่อวิชาการนะคะ จะได้แพร่หลายให้โลกรู้ว่าโหรไทยก็ไม่น้อยหน้าใคร เวลานี้โลกรู้จักเราน้อยไปในด้านนี้ คำทำนายโลกของนอสตราดามุส โลกยังนำมาวิจารณ์กันอยู่ทุกวันนี้

ตอบ - ครับ “ตราบใดที่ฟ้ายังมีดวงดาว การเรียนโหราศาสตร์ก็ไม่มีสิ้นสุด” ก็เหมือนนักดาราศาสตร์ทุกวันนี้ละครับ เขาก็ค้นคว้ากันอยู่เรื่อยไม่ได้หยุดเลย

ถาม - เสียตายจริง ๆ เรื่องพูดยังมีอีกมากมาย ขอคุณอาจารย์นะคะ

ห้องสมุด กล้วยไม้ “ระพี สาคริก”

ตอนที่ ๒

ระพี สาคริก

ก

ว่าจะมาเป็น
ห้องสมุดที่
เห็นอยู่ใน
ขณะนี้

แม้ชีวิตจะย้อนกลับไปเริ่มต้นจากอดีตอีกไม่ได้ แต่ถ้าทวนไปพิจารณาเพื่อทบทวนถึงสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ในพื้นฐานตัวเอง คงต้องยอมรับความจริงว่า **ผมเป็นคนที่มีความรักและมีใจจดใจจ่ออยู่กับสิ่งซึ่งตัวเองสนใจอย่างจริงจัง กับมุ่งปฏิบัติบนพื้นฐานดังกล่าวอย่างอิสระ** โดยที่ในความรู้สึกเล็กๆ ไม่วันไหนจนถึงกับตกเป็นทาสอิทธิพลจากสิ่งภายนอก ซึ่งลักษณะดังกล่าว ปรากฏเด่นชัดมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็กๆ กับอีกด้านหนึ่งก็มีความสนใจ

เก็บสะสมสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวัน เป็นธรรมชาติของนิสัย โดยที่ในขณะที่พิจารณาเก็บสิ่งใดก็ตาม จะมีจินตนาการที่เกิดขึ้นเป็นภาพอะไรสักอย่างหนึ่ง ซึ่งตัวเองฝันว่าจะต้องเอาไปประกอบทำเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ในอนาคต

จากรากฐานความรัก ความสนใจที่มีต่อทุกสิ่งทุกอย่าง ดังกล่าวแล้ว เมื่อชีวิตผ่านพ้นมาด้วยประสบการณ์บนพื้นฐานจิตใจที่อิสระ แต่ได้รับการฝึกอบรมให้อยู่ภายในกรอบจำกัดของด้านวัตถุ ยืงนานมากก็ยิ่งทำให้มองเห็นภาพได้ชัดเจนว่า **แท้จริงแล้ว ความรักในคุณค่าของเพื่อนมนุษย์** น่าจะถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญ

ที่สุดของห้องสมุดนี้ การปรากฏออกมาจากพฤติกรรมของชีวิตตัวเอง เป็นเรื่องกล้วยไม้ น่าจะเกิดจากเหตุที่ว่า ได้พบเข้ากับภาพของความไม่ชอบมาพากลของกลุ่มบุคคลผู้เล่นกล้วยไม้ ในยุคนั้น โดยที่นำเอากล้วยไม้มาเป็นเครื่องมือแบ่งพรรคแบ่งพวก และดูถูกเหยียดหยามคนอื่น

ทวนกลับไปสู่ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๖๕ อันเป็นวันที่ผมเกิดมาสู่โลก ซึ่งถือเป็นสังขารที่ธรรมชาติได้เริ่มต้นชีวิตกับการศึกษาไว้ให้ เพื่อเป็นโอกาสให้ตนเองสานการเรียนรู้ต่อไปและยังรู้ได้ถึงสังขารที่สามารถสานถึงกันได้ทุกๆ เรื่อง กับ

คำกล่าวภายใต้หลักธรรมที่ว่า **ทุกสิ่งทุกอย่างที่เห็นได้สัมผัสได้ ต่างก็มีรากฐานอยู่ที่ตนเองโดยแท้** หากแต่แต่ละคนจะเริ่มต้นกระแสนี้ซึ่งมุ่งสู่สิ่งที่ควรจะเป็น ด้วยการปฏิบัติอย่างจริงจังและมั่นคงอยู่กับสิ่งนั้น อันมีรากฐานจริงอยู่ในจิตวิญญาณย่อมมีโอกาสรู้และเข้าถึงความจริงได้เสมอไม่ว่าเร็วหรือช้า

ในช่วงที่ผมเกิด ยังมีตำแหน่งโทรหลวง และพ่อผมเองก็สนิทชิดชอบกับพระญาณะเวส ซึ่งดำรงตำแหน่งนี้อยู่ในขณะนั้น จึงขอให้ผูกดวงให้ลูกชายคนนี้ ซึ่งเป็นคนโต หรือที่เรียกกันว่า **คนหัวปี** และนอกจากดวงที่ผูกให้แล้ว ยังมีบันทึก

คำทำนายอนาคตชีวิต เขียนประกอบไว้ด้วยลายมือพร้อมทั้งลงชื่อผู้กดดวงและทำนายเอาไว้ด้วย

กระดาดแผ่นนั้นขณะนั้นเก่ามาก ริมขาดกระรุ่งกระริ่งและเนื้อกระดาดเองก็กรอบ แต่ยังมีโอกาสนำมาเก็บไว้ในห้องสมุดแห่งนี้เพื่อชนรุ่นหลังได้ศึกษา ตัวเองคงไม่คิดว่าการนำเรื่องนี้มากล่าว จะเน้นที่การทำนายทายทักของใครและมุ่งประเด็นไปยังการเชื่อหรือไม่เชื่อ หากมองว่าเป็นชิ้นส่วนซึ่งสะท้อนข้อมูลทางวัฒนธรรมไว้เป็นหลักฐานโดยที่เชื่อว่า เมื่อมีความเป็นมา ก็น่าจะมีเหตุมีผลที่ลึกซึ้งสำหรับคนรุ่นหลังซึ่งสนใจค้นคว้าหา

ความจริง แม้
ว่าวันนี้
หลายคน
อาจยังลง
ไม่ถึงแก่น
เอกสาร
อีกชิ้นหนึ่ง

คือ บันทึก
จาก พ่อ แม่ ใน
ยุคนั้นปู่ผมจะเป็น
ข้าราชการผู้มีตำแหน่งหน้าที่ค่อนข้างสำคัญ แต่ชีวิต

พ่อก็ได้รับการฝึกอบรมให้จากการสัมผัสกับความจริงทำให้ต้องเผชิญกับการต่อสู้ด้วยลำแข้งตัวเองอย่างอิสระท่ามกลางความลำบากแบบใช้แรงงานรับจ้าง หาเช้ากินค่ำมาตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็กมาก จนกระทั่งสิ้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ ทรงพบเข้าจึงนำมาชุบเลี้ยงไว้ในรั้วในวังซึ่งพ่อได้บันทึกไว้ถึงชีวิตในช่วงนั้นด้วยลายมือตัวเองค่อนข้างละเอียดพอสมควร

พ่อเป็นเด็กที่เติบโตขึ้นมานบนพื้นฐานบรรยากาศของเลือดน้ำเค็มซึ่งในยุคนั้นเข้าใจกันดีว่า มีความอดทนเป็นหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร โดยที่มีพี่ชายคนหนึ่ง น้องสาวคนหนึ่ง กับน้องชายคนเล็กอีกคนหนึ่ง จนกระทั่งสิ้นเกล้าฯ ได้ทรงมีพระเมตตา พระราชทานนามสกุลว่า “สาคริก” ลูกๆ ทุกคนจะได้ยินคำพูดจากปากพ่อเสมอๆ ว่า “หากรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณได้จริงแล้ว เราแต่ละคนควรต้องซื่อสัตย์ต่อส่วนรวมไม่คดโกงและเอาวัดเอาเปรียบคนอื่น”

ในบันทึกของพ่อ ได้เล่าไว้ถึงความอุดมสมบูรณ์ของท้องทะเลอันเป็นท้องถื่น

ในช่วงนั้น รวมทั้งมีการเขียนภาพประกอบคำอธิบายถึงปลาบางชนิดไว้อย่างชัดเจนด้วย ซึ่งแสดงถึงความละเอียดรอบคอบในการมองสิ่งต่างๆ เป็นนิสัย ผมคงต้องสารภาพว่า ตัวเองได้ค้นพบผลงานการเขียนภาพของพ่อซึ่งเก็บรวบรวมไว้ในตู้ไม้ใบหนึ่งตั้งแต่สมัยที่อายุผมยังไม่ถึง ๑๐ ขวบ แล้วรู้สึกประทับใจมากจนถึงกับใฝ่ฝันอยากเขียนภาพธรรมชาติโดยเฉพาะในชนบทได้สวยงามจับใจอย่างพ่อบ้าง ทำให้ในช่วงนั้นระหว่างวันหยุดเรียนมักใช้เวลาออกไปนั่งวาดภาพตามท้องไร่ท้องนาเสมอๆ และทำติดต่อกันมานาน จนกระทั่งชีวิตเข้าสู่ชั้นอุดมศึกษา จึงปรับเปลี่ยนตัวเองจากการเขียนภาพมาเป็นถ่ายภาพมากขึ้นถึงทุกวันนี้ แต่บางครั้งก็มีการทวนกลับไปเขียนภาพอีกเป็นช่วงๆ และเมื่อมีงานแสดงภาพเขียนก็จะให้

ความสนใจเป็นพิเศษ
ลายพระหัตถ์ของสิ้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ สวยงามแค่ไหน ผู้มีโอกาสใกล้ชิดพระยุคลบาทคงจะทราบดีอยู่ในกรณีนี้ขออนุญาต กล่าวว่าคุณเองมิได้อาจเอื้อมหากขอเอาคำปรารภจากหลายคนในยุคนั้นที่มักกล่าวว่า ลายมือคุณพระฯ

(ซึ่งหมายถึงพ่อผม) ถอดแบบเอาลายพระหัตถ์ของพระองค์ท่าน มาไว้อย่างอย่างนั้นทีเดียว แต่ผมคงขอล่าวต่อไปอีกว่า หากนำมาเทียบกันจริงๆ แล้วจึงจะรู้ว่า ลายมือพ่อผมยังคงไม่อาจเอื้อมถึง ยิ่งไปกว่านั้นยังมีบางคนที่กล่าวว่า ลายมือผมถอดแบบจากพ่อไว้ด้วยตัวอักษรป้อมๆ และเขียนชัดเจนทำให้อ่านง่าย แต่ตัวเองก็รู้สึกว่าการนำมาเทียบกัน ผมคงต้องสารภาพว่าแทบกับพ่อไม่ติดอย่างชัดเจนมาก

บันทึกชีวิตของพ่อจบลงแต่เพียงช่วงซึ่งพ่อเข้ารับราชการได้ไม่นานนักอย่างน่าเสียดาย โดยที่เข้าใจว่าบันทึกเล่มนี้ พ่อมาเขียนขึ้นหลังจากพ้นงานราชการมาแล้ว แต่ความทรงจำยังติดอยู่ หากจะให้เดาใจคงน่าจะเกิดจากความรู้สึกซึ่งคิดว่าตนเองเริ่มมีอายุมากขึ้นทำให้นึกถึงชนรุ่นหลังๆ แต่การเขียนก็คงจบลงด้วยตัวของมันเองโดยที่สภาพต่างๆ ไม่เอื้อให้เขียนต่อไป และวันหนึ่งหลังจากนั้น พ่อก็นำมามอบไว้ให้ แม้จดหมายซึ่งพ่อเขียนถึงผมในช่วงหลังๆ ก็ได้รับการเก็บไว้เป็นอย่างดีในตู้ใบหนึ่งของห้องสมุดนี้ด้วย ที่สำคัญที่สุดก็คือเนื้อหาสาระซึ่งปรากฏอยู่ในบันทึกเกี่ยว

กับสมัยนั้น แม้มีบางจุดชำรุดเสียหายเนื่องจากในห้องสมุด ส่วนตัวของเดิม ฝนร่วงลงไป ทำให้ข้อความขาดหายไป แต่ส่วนที่ยังเหลืออยู่ ก็น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความจริงของชีวิตในวัยให้เชื่อถือได้

ผมใคร่ขออนุญาตนำเอาข้อมูลอีกส่วนหนึ่งซึ่งได้รับมาในช่วงหลัง กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๗ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งอดีตเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นเพื่อนรักกันกับพ่อผมมาประมาณ ๘๑ ปี ได้เป็นเจ้าภาพจัดงานเลี้ยงฉลอง วันครบรอบวันเกิด ๘ รอบ (๙๖ ปี) ให้พ่อ ที่หอวชิราวุธานุสรณ์ ในบริเวณหอสมุดแห่งชาติได้กล่าวถึงเรื่องราวที่น่าประทับใจซึ่งเราไม่เคยทราบมาก่อน ใคร่ขอนำเอาคำพูดของหม่อมหลวงปิ่นมากล่าว ที่ว่าคุณพระฯ มีความเป็นตัวของตัวเองมาก แม้ในวังจะมีคนหลายกลุ่มหลายก๊กแต่คุณพระก็ไม่เคยสะท้อนให้เห็นว่าเป็นพวกไหนก๊กไหน ซึ่งความประนีประนอม ทำให้ผมมองเห็นชัดว่า ลักษณะดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดถึงลูกๆ ทุกคนอย่างชัดเจน ยังมีเรื่องราวซึ่งใคร่ขอนำมาบันทึกไว้เป็นข้อมูล

เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาของชนรุ่นหลังที่น่าจะมีความสำคัญอีกประการหนึ่งในช่วงหลังๆ ของชีวิตซึ่งมีภาพสะท้อนออกมาปรากฏเรียกร้องความสนใจจากคนหลายแง่หลายมุม มักมีการเชิญผมไปขอให้เล่าถึงประสบการณ์ชีวิตตัวเองบ้าง มาขอสัมภาษณ์ไปลงพิมพ์ในหนังสือต่างๆ บ้าง ซึ่งก็ได้เล่าให้ฟังอย่างตรงไป

ความรู้สึกกระดากอายหรืออึดอัดทั้งสองด้าน ซึ่งจริงๆ แล้ว สิ่งที่เป็นอดีตหากมองจากรากฐานที่เป็นกลางย่อมรู้สึกแต่เพียงว่า ทุกสิ่งทุกอย่างต่างก็ไม่มีดีหรือเลว หากเป็นเพียงความจริงที่ปรากฏในแต่ละช่วงชีวิตเท่านั้น สิ่งซึ่งผ่านพ้นมาแล้วจึงไม่มีดีชั่วใดๆ ทั้งสิ้นนอกจากถือเป็นบทเรียน เพื่อการนำมา

ราชทัณฑ์จนถึงโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้ากรมพระตำรวจหลวงในรัชกาลที่ ๗ ซึ่งยังเป็นช่วงสมบูรณาญาสิทธิราช แต่พ่อก็สะท้อนให้เห็นภาพของการใช้ชีวิตอย่างสมณะซึ่งลูกๆ ได้ประจักษ์ชัดมาโดยตลอด โดยที่ไม่เคยเอ่ยปากหรือแม้แต่แสดงออกให้เห็นถึงพฤติกรรมใดๆ ให้รู้สึกว่ามีการขอพระราชทานอะไรจากในหลวง

เมื่อทรงมีพระเมตตาฯ พระราชทานที่ดินที่ชานเมืองกรุงเทพฯ ให้พ่อประมาณสองไร่ครึ่ง ซึ่งในช่วงนั้นยังมีราคาถูกมาก และมีบรรยากาศรอบด้านเป็นทุ่งนากับทางรถไฟ พ่อก็ปลูกบ้านไม้หลังเล็กๆ เป็นเรือนแถวชั้นเดียวอยู่มาตลอด นอกจากนั้นยังอ่านได้ชัดเจนอีกว่าพ่อไม่เคยสนใจต้องการอะไรจากใครทั้งสิ้น จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๕ หลังจากประเทศไทยได้ประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว กรมพระตำรวจหลวงก็ถูกยุบทำให้พ่อถูกออกจากราชการตามโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป แม้ขณะนั้นผมเองเพิ่งอายุได้เพียง ๑๐ ขวบ แต่ก็จำได้ติดตาว่า ตัวเองเห็นภาพพ่อนอนมือก่ายหน้าผากอยู่บนเตียงนอนเป็นเวลาติดต่อกัน

ทุกสิ่งทุกอย่างที่เห็นได้สัมผัสได้ดังก็มีรากฐานอยู่ที่ตนเองโดยแท้ หากแต่ละคนจะเริ่มذنกระแสนับผู้สั่งที่ควรจะเป็น ด้วยการปฏิบัติอย่างจริงจังและมั่นคงอยู่กับสิ่งนั้น อันมีรากฐานจริงอยู่ในจิตวิญญาณ ย่อม มีโอกาสรู้และเข้าถึงความจริงได้เสมอไม่ว่าเร็วหรือช้า

ตรงมา โดยที่คิดว่าเมื่ออุทิศให้แก่การศึกษาจริงๆ ก็ควรต้องถือรากฐานซึ่งมีความจริงจากในตัวเอง หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวว่า มีรากฐานที่อิสระ ปราศจาก

แก้ไขปรับปรุง และเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาของชนรุ่นหลัง

แม้ว่าพ่อผมจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท และเป็นที่ไว้วางพระ-

กันหลายวัน โดยเหตุที่พ่อไม่เคยสนใจที่จะเก็บสะสมเงินทองและสมบัติอะไรไว้เพื่อตัวเองเลย

จนกระทั่งในที่สุดก็ทราบข่าว หลวงวิจิตรมาตรา ซึ่งเป็นเพื่อนเก่าแก่ของพ่อ ได้แสดงน้ำใจ ชวนไปทำงานด้วยในกองตรวจสอบมาตราซึ่งตวงวัด กระทรวงเศรษฐกิจ (ปัจจุบันคือกระทรวงพาณิชย์) ซึ่งผมก็ได้เห็นภาพพ่อห่มเทศาภิบาลให้กับงานใหม่ มีการเดินทางออกตรวจงานในชนบทซึ่งในยุคนั้นยังต้องใช้เกวียนรอนแรมไปในป่า แม้ขณะที่ผมว่างการเรียนหลายๆ วัน พ่อก็จะชวนไปด้วย เพื่อหวังฝึกฝนให้เป็นคนอดทน มีความแข็งแกร่งและรู้จักช่วยตนเอง ซึ่งพ่อจะพูดย้ำเรื่องนี้เสมอๆ

หนึ่งในช่วงก่อนนั้นซึ่งผมเองมีอายุเพียง ๖-๗ ขวบ แม้พ่อจะให้เลี้ยงดูและฝึกอบรมในลักษณะเช่นเดียวกันกับที่ชีวิตพ่อเองเคยเผชิญมาแล้วอย่างหนัก จนกระทั่งบางช่วง มันทำให้ผมถึงจุดที่ต้องเก็บเศษอาหารที่คนอื่นโยนทิ้งลงบนพื้นดินและเหยียบย่ำแล้ว ขึ้นมาใส่ปากเพื่อประทังความหิว แต่ตนเองก็ไม่เคยสนใจที่จะนำเอาชีวิตมาเปรียบเทียบกับของคนอื่นหรือรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจกับความลำบาก

เหล่านั่นเลยแม้แต่หน่อย หากกลับแสดงความดีและความเป็นมิตรกับทุกๆ คนอย่างไม่เลือกหน้าหรือเลือกฐานะ

ชีวิตผมเป็นเช่นนี้อยู่ประมาณ ๒ ปีเต็มๆ แล้วก็เปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือโดยที่วันดีคืนดี ในราวต้นเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๗๓ แม่ก็มาย้ายเอาตัวไปเรียนอยู่ในโรงเรียนในสวนจิตรลดา ซึ่งในขณะนั้นได้รับพระราชทานชื่อโรงเรียนว่า เยาวกุมาร ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีความสะดวกสบายพร้อมทุกอย่าง ซึ่งผมได้ทราบจากการบอกเล่าของพ่อและแม่ว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงมีพระราชดำริก่อนการตั้งโรงเรียนนี้ว่า ต้องการคัตบรดาบุตรข้าราชการฝ่ายใน เพื่อเตรียมการส่งไปศึกษาต่อในประเทศอังกฤษ และเมื่อกลับมาแล้วจะได้มาเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารประเทศ จนกระทั่งมาถึงช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทุกสิ่งทุกอย่างก็กลับเข้าสู่รอยเก่า แต่เนื่องจากชีวิตผมผ่านมาแล้วอย่างโชกโชก ในช่วงหลังๆ ดูจะยังไม่รู้สึกเดือดเนื้อร้อนใจอะไรเลยแม้แต่หน่อย

จนกระทั่งชีวิตตัวเองได้เปลี่ยนแปลงมาถึงขั้นเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษา

ก็ยังคงได้ยินเสียงพ่อซึ่งแม่นานๆ จะได้พบและใกล้ชิดกันเป็นส่วนตัว มักกล่าวว่าฉันไม่มีสมบัติอะไรจะให้แก่นะ นอกจากการศึกษาเท่านั้น และผมเองก็ยังคงใช้ชีวิตอย่างอดๆ อยากๆ อยู่ในมหาวิทยาลัย แต่อีกด้านหนึ่งตัวเองก็ไม่เคยนำมาสนใจจึงไม่รู้สึกเดือดร้อนหากมีความสุขอยู่กับการเรียนวิชาการต่างๆ เสมือนเป็นของเล่น กับมีความเพลิดเพลินอยู่กับกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีบรรดาเพื่อนมากหน้าหลายตาห้อมล้อมให้ศึกษาหาความรู้อยู่รอบด้าน

กับภาพที่เห็นได้ชัดๆ จากพ่อว่า ไม่มีสมบัติอะไรจริงๆ จึงทำให้ตัวเองรู้สึกเกรงใจมากๆ ที่จะเอ่ยปากขออะไรสักอย่างหนึ่งแม้เรื่องหนังสือเรียนทั้งๆ ที่ตัวเองมีความรักความอยากได้หนังสือเอามากๆ ยิ่งมาทราบภายหลังว่า พ่อต้องนำเอาที่ดินพระราชทานซึ่งเป็นสมบัติชั้นพื้นฐานชีวิตที่มีอยู่เพียงชิ้นเดียวไปจำนองไว้กับคนรู้จัก เพื่อเอาเงินส่วนหนึ่งมาให้ลูกได้เรียนหนังสือจนจบ และแล้วส่วนใหญ่ของที่ดินแปลงนี้ก็หลุดมือไปด้วย

จากประสบการณ์ในชีวิตอันล้าลึกซึ่งตนเองได้รับ

มาแล้วนานมากพอสมควร เมื่อมาถึงบัดนี้ได้ทำให้เชื่อมั่นอย่างลึกซึ้งว่า การศึกษาที่พ่อพร่ำพูดถึงและให้แก่ลูกมันเป็นสิ่งลึกซึ้งเหนือคำว่าโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย แม้รูปวัตถุอื่นใดทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีมูลค่ามากมายมหาศาลแค่ไหน และไม่ว่าจะมีรูปลักษณะปรากฏออกมาเป็นเรื่องกล้วยไม้หรืออื่นใดอีก หากตนเองสามารถมองเห็นว่า ชีวิตนี้ยังมีโอกาส

โดยเหตุที่สิ่งซึ่งกล่าวมาแล้วทั้งหมดมีสถานะเป็นนามธรรมโดยแท้ จึงยอม

บังเกิดจากใครก็ได้หากบุคคลผู้นั้นสามารถเข้าถึง กับอีกด้านหนึ่งการนำมาใช้ประโยชน์อาจเป็นใครก็ได้ที่

เป็นผู้สนใจเรียนรู้โดยจับจากเรื่องอะไรก็ได้ซึ่งตนเองมีความรักความสนใจอยู่ในรากฐาน หาใช่ว่าจะต้องเป็นเรื่องกล้วยไม้เท่านั้นไม่

ยิ่งไปกว่านั้น ในเมื่อเข้าถึงหัวใจของกระแสที่แท้จริง ย่อมมองเห็นโอกาสที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่มีวันจบสิ้นและกลับบ่งบอกเงยยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ ด้วยตัวเองเป็นธรรมชาติ ดังนั้นแม้ว่าชีวิตผมจะต้องสุดสิ้นไปตามวัยและอายุซึ่งมันก็คงเป็นสังขารเช่นเดียวกันกับชีวิตแต่ละคนผู้ผ่านพ้นไปแล้วอย่างปราศจากการละเว้นและไม่เคยมีใครสามารถหอบอะไรไปได้แม้แต่ชิ้นเดียว

การเก็บสะสมในชีวิตที่เรียนอยู่ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

ในช่วงซึ่งตัวเองยังเป็นเด็ก ไม่ว่าจับอะไรขึ้นมาดู มักมีนิสัยนำมาคิดโดยที่วาดภาพในใจไปต่างๆ นานาหลายครั้งหลายหนเมื่อหยิบของบางสิ่งซึ่งใครๆ อาจคิดว่ามันเป็นของที่ไร้อะไรไม่ได้แล้ว ก็นำมาคิดว่าน่าจะนำมาประกอบกับของอื่นๆ ให้มันเกิดเป็นอะไรสักอย่างเพื่อนำไปใช้งานอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วตนเองก็เก็บของชิ้นนั้นไว้และอีกด้านหนึ่งก็เก็บเอาความฝันนั้นไว้ด้วย ทั้งๆ ที่ยังมองไม่

เห็นว่าจะมีโอกาสพบกับชิ้นส่วนอื่นๆ ที่จะนำมาประกอบกันได้

ผมเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในระบบอุดมศึกษาเริ่มต้นจากปี พ.ศ. ๒๔๘๒ - ๒๔๘๓ โดยเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียม ๒ ปี ซึ่งตัดยอดมาจากระดับสูงของมัธยมศึกษา และเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาเต็มตัวในปี พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๕ ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของสงครามมหาเอเชียบูรพา ทำให้รอยชีวิตตัวเองอาจผิดเพี้ยนไปจากคนอื่นอีกหลายๆ คน

ประการแรกก็คือ การเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาซึ่งแทนที่ตนเองจะตะเกียกตะกายไปสู่ระบบสอบเข้าซึ่งต้องแย่งชิงกันกับคนอื่น ๆ กลับไม่สนใจ แต่ถูกธรรมชาติกำหนดให้ต้องเข้าเสมือนว่าเป็นเหตุบังเอิญมันอาจมีเหตุผลเบื้องมาจากการที่ผมถือรากฐานความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมุ่งสู่การเรียนรู้ในสิ่งที่ตนรักจะรู้ด้วยสมาธิที่แน่วแน่ แทนการยอมตกเป็นทาสของค่านิยมซึ่งมีวิถีทางมุ่งสู่มหาวิทยาลัยและเลยขึ้นไปสู่เบื้องบนเรื่อยๆ อย่างหยุดไม่ได้ เพราะรากฐานการศึกษาที่แท้จริงถูกรอบด้วยอิทธิพลของบรรยากาศซึ่งเน้นอยู่กับรูปวัตถุ

ทั้งนี้และทั้งนั้น ในขณะนั้นหลายต่อหลายคนมองว่า ผมเป็นเด็กที่เรียนไวมหาในสายวิทยาศาสตร์ แต่ตัวเองก็รักการทำงานในด้านศิลปะและสนใจเรียนรู้เรื่องราวของธรรมชาติอย่างฝังจิตฝังใจเอามากๆ จนกระทั่งอิทธิพลจากค่านิยมที่มุ่งสู่มหาวิทยาลัยไม่อาจจุดให้ตัว และใจหลุดไปจากรากฐานที่แท้จริงและทำให้ขาดลอยพ้นจากพื้นดินอันดี เป็นสังขารชีวิตไปได้ ในอีกด้านหนึ่งก็เริ่มทำให้ตัวเองรู้สึกว่าการเรียนมหาวิทยาลัยนั้นจริงจัง แล้วก็เป็นการศึกษาซึ่งเน้น ในด้านรูปแบบที่กำหนดขึ้น โดยคนด้วยกันเอง หากปราศจากการรู้เท่าทัน ย่อมติดเอาอคติที่แอบแฝงเข้าไปไว้ในตัวเอง ทำให้ไม่ว่าจะคิดจะทำอะไรย่อมตกอยู่ในสภาวะที่เรียกกันว่า รู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ง่ายที่สุด

ชีวิตผมเข้าเรียนมหาวิทยาลัยด้วยเลื่อมใสมองและรองเท้าขาดๆ แม้จำนวนก็มีค่อนข้างจำกัดจำเขี่ยเอามากๆ ดังนั้นทางออกที่ดีที่สุดก็คือเมื่อมันขาดมากเราก็ปะและซุนด้วยมือเราเอง ก็ไม่ได้

ทำให้รู้สึกเดือดร้อนอะไรทั้งนั้นแต่กลับเป็นการฝึกจิตใจให้รู้สึกว่าการสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นของนอกกายจะไปยึดติดให้มันเกิดทุกข์ทำไมกัน สู้เอาสมาธิมาคิดในเรื่องที่ตนเองรักและสนใจลงมือปฏิบัติ น่าจะก่อให้เกิดความสุขได้ บางครั้งเพื่อน

บางคนเห็นว่าผมขัดสนในเรื่องเครื่องนุ่งห่ม เขากลับหันมาแสดงน้ำใจให้ยืมสวมใส่จนทำให้ผมรู้สึกเกรงใจมาก เพราะโดยนิสัยแล้วตัวเองไม่เคยเอ่ยปากขอใครโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนตัว แม้การขอจากพ่อก็รู้สึกเกรงใจที่สุด มันอาจมีเหตุผลอย่างหนึ่งโดยที่เห็นอยู่ชัดๆ ว่าพ่อแทบไม่มีอะไรจะให้แล้วก็ได้

อย่างไรก็ตาม ชีวิตในช่วงที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยซึ่งทุกคนต้องอยู่หอพักร่วมกัน แม้เริ่มต้นจากปีที่ ๑ ในตู้เสื้อผ้า ซึ่งมหาวิทยาลัยจัดให้แต่ละคน ผมก็เริ่มสะสมหนังสือตำรา เช่น หนังสือ

เคมี ฟิสิกส์ ธรณีวิทยาซึ่งว่าด้วยเรื่อง หินและแร่ แม้ว่าทุนรอนส่วนตัวแทบจะไม่มีแต่ก็พยายามสู้อดในเรื่องอาหารการกินและเครื่องใช้อื่นๆ กับพยายามหาซื้อหนังสือที่ใช้แล้ว ซึ่งมีราคาค่อนข้างย่อมเยากับเก็บจากสิ่งซึ่งเพื่อนรุ่นก่อนๆ บางคน ทิ้งเอาไว้ หลังจากการเรียนในหลักสูตรผ่านพ้นไปแล้ว

ด้วยเหตุที่ตัวเองเคยผ่านมาแล้ว จึงไม่เห็นด้วยกับการที่มีคนชอบอ้างว่า เพราะความยากจนจึงทำให้คนนั้นคนนั้นต้องกระทำการอย่างนั้นอย่างโน้น หรือ เพราะความยากจนจึงทำให้ตนเองกระทำการอย่างนั้นอย่างโน้นไม่ได้ เนื่องจากในช่วงชีวิตที่ผ่านมา บางครั้งผมเคยอดอาหารติดต่อกันนานหลายวันเพราะต้องการเอาเงินที่มีอยู่มาใช้ในสิ่งซึ่งตัวเองสนใจและต้องการจะได้ไว้เพื่อการศึกษา โดยที่มีจินตนาการว่าหากได้สิ่งนั้น ก็จะนำมาใช้ประดิษฐ์คิดค้นทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งไฝฝืนเอาไว้กับอีกด้านหนึ่งก็ไม่มีนิสัยที่จะนำเอาสิ่งใดมาอ้าง เช่น เพราะไม่มีเงินจึงทำไม่ได้ เพราะรอนเกินไป เพราะหนาวเกินไป เพราะหนักเกินไปจึงทำไม่ไหว

ไม่เพียงเท่านั้น แม้สมุดจดบันทึกคำบรรยายจากในชั้นเรียน เมื่อกลับมาถึงหอพักจะไม่ยอมปล่อยให้ค้างข้ามวันข้ามคืน หากนำมาค้นคว้าจากตำราอีกครั้งหนึ่ง โดยมุ่งศึกษาหาเหตุผลจนเป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้งพอสมควรแล้ว จึงลงมือจดใส่สมุดอีกเล่มหนึ่งบนพื้นฐานความเข้าใจของตนเอง

แนใจว่าจะไม่นำไปทิ้ง ขว้างๆ อย่างขาดความรับผิดชอบเพราะเท่าที่มีประสบการณ์มาแล้ว คนลักษณะเช่นนี้มักพบเห็นกันเสมอๆ

อนึ่ง มีข้อสังเกตที่เป็นข้อมูลในอดีตอย่างหนึ่งคือ ตัวเองมักมีความสุขอยู่กับการที่ได้มีโอกาสอธิบายสิ่งซึ่งตนเองรู้แล้วอย่างปราศจากการปิดบังใดๆ ความรู้ใดๆ

จนแทบจะไม่ต้องดูหนังสือเมื่อใกล้จะสอบ

นอกจากนั้น ในตัวเสื้อผ้ายังมีการเก็บรวบรวมตัวอย่างหินซึ่งเป็นแม่ของแร่ชนิดต่างๆ เอาไว้มากมาย โดยนำมาติดป้ายอธิบายว่าคือหินอะไร มีแหล่งกำเนิดอยู่ที่ไหน และได้มาอย่างไร เอาไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย แถมยังมีตัวอย่างสารเคมีชนิดต่างๆ ทั้งจากขวดและที่ได้มาจากการเตรียมขึ้นมาในห้องปฏิบัติการทดลองในช่วงการเรียน ใส่หลอดแก้วทดลองตั้งเรียงไว้เป็นแถว จนบางครั้งถูกเพื่อนบางคนหาว่า เป็นคนร่อนวิชาบ้าง เป็นบ้าบ้าง ซึ่งก็คิดว่าสุดแล้วแต่ใครจะว่าอย่างไร แต่ตัวเองไม่นำมาใส่ใจถือสา หากดีต่อทุกๆ คนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ทำให้เพื่อนๆ รัก ส่วนรุ่นน้องๆ ก็ให้ความนับถือ เมื่อมีอะไรสงสัยก็มาปรึกษา

ผมเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเน้นหนักไปในด้านเคมีซึ่งเป็นวิชาที่ตัวเองถนัด แม้การคิดค้นหาคำตอบจากสูตรและสมการต่างๆ ในทุกลักษณะก็ทำได้ อย่างฉับไวมาก แต่ในความรู้ลึกๆ ก็คงเป็นดังเช่นเมื่อครั้งยังเรียนอยู่ในโรงเรียนสามัญคือ ไม่สนใจแม้แต่น้อยที่จะมุ่งมั่นเรียนให้

“**หากเรารักและจริงจังต่อผู้อื่นเป็น
ธรรมชาติอยู่ภายในรากฐาน ย่อมมี
ผลนับว่าจริงจังใจผู้อื่นให้รักและจริง
ใจต่อเราด้วยความรู้สึกอันเป็น
ธรรมชาติด้วย กับ ความรักความ
จริงจังต่อกัน ถือเป็นพื้นฐานแก่ขอบ
การถ่ายทอดถึงความรู้และสิ่งที่ดีงาม
ที่ได้ผลอย่างจริงจังที่สุด ไม่ว่าสิ่งดี
กล่าวจะบังเกิดผลได้เร็วหรือช้าก็ตาม**”

และกระทำอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เมื่อแลดูแล้วชวนให้รู้สึกภูมิใจและสนใจที่จะอ่าน บางครั้งก็มีการเขียนภาพประกอบ และนำเก็บไว้อย่างดีด้วยความรักและห่วงหาอาทรเป็นที่สุด แต่ก็ใช่ว่าจะไม่ให้ใครยืมไปใช้ หากต้อง

ทั้งสิ้น ในอีกด้านหนึ่งจึงมีบรรดาเพื่อนๆ มาถามข้อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียนในชั้น และตัวเองก็จะสนองด้วยการอธิบายให้อย่างหมดเปลือก และดูเหมือนจะด้วยวิธีการดังกล่าว ที่ทำให้ผมมีพื้นฐานการเรียนรู้ที่แน่นหนายิ่งขึ้น

ได้ที่หนึ่งในชั้น แม้บางครั้ง
เมื่อมีโอกาสพบพ่อ พ่อจะ
กล่าวว่า แกเรียนเก่งเท่า
นั้นยังไม่พอ จะต้องเรียน
ให้ได้ทีหนึ่งในชั้นด้วย
หลังจากรับฟังแล้วก็นิ่งเฉย
แต่ในใจกลับไม่สนใจต่อ
ประเด็นนี้เลยแม้แต่น้อย
หากกลับพยายามนำสิ่งที่รู้
ออกมาสอนเพื่อนๆ จนหมด
โดยสอนจากธรรมชาติความ
รู้สึกของตัวเอง คงสืบเนื่อง
มาจากนิสัยที่ ไม่สนใจจะ
นำตัวไปอยู่เหนือคนอื่น
และไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้
ใหญ่หลายคนสอนลูกหลาน
ให้เกิดการปลูกฝังความเห็น
แก่ตัวตั้งแต่ยังเด็ก

มาในช่วงหลังๆ หวน
กลับไปพิจารณาถึงประเด็น
ซึ่งมีการยกย่องเด็กที่เรียน
ได้ที่หนึ่ง ทำให้อดที่จะรู้สึก
ไม่ได้ว่าเป็นแนวคิดในการ
สอนที่ปลูกฝังเด็กให้เป็นคน
มีนิสัยขี้อิจฉาเด่น แทนที่จะ
ถือเอาความมีเมตตาเอื้อเพื่อ
เผื่อแผ่แก่กันและกันเป็นที่ตั้ง
ของชีวิต ส่วนคำสอนที่ว่า
จงแข่งขันกันทำดี หากนำ
มามองด้วยความเข้าใจที่ผิด
ด้านกล่าวคือ เน้นความดี
ในด้านรูปแบบ ดังเช่นแนว
คิดดังกล่าวแล้วเป็นตัวอย่าง
เมื่อเติบโตขึ้นก็จะยึดติดรูป
แบบมากขึ้น ทำให้เกิดสภาพ
ที่เรียกกันว่า เอาดีจริง ๆ ไม่
ได้ ก็ต้องเล่นกันข้างหลัง

เมื่อถึงช่วงใกล้สอบ
เพื่อนๆหลายคนต่างก็เซะมัก-
เซมันดูหนังสือกันอย่างหาม-
รุ่งหามค่ำ แต่ผมกลับใช้เวลา
เดินเยี่ยมเพื่อนๆ ตามหอพัก
ด้วยจิตใจที่ปลอดโปร่ง ยังมี
การรุมถามปัญหาจากบทเรียน
ก็ยังทำให้แน่นมากขึ้น

การสอนเพื่อนๆ จาก
ความเข้าใจอันเป็นธรรมชาติ
ในตัวเองดูจะทำให้หลายๆ
คนเข้าใจง่าย และจากนิสัย
ที่มุ่งเรียนรู้อย่างแน่วแน่แทน
การตะเกียกตะกายไปเอา
ปริญญาและสิ่งที่อยู่ภายนอก
นี้เองยังทำให้รู้สึกได้ว่า คำถาม
จากเพื่อนๆ ซึ่งถามเพราะ
ความไม่รู้จักจริงๆ มีความเป็น
ธรรมชาติหรือเป็นของจริง
มากกว่าคำถามในห้องสอบ
ซึ่งครูสมมติขึ้นมาทั้งๆ ที่
ตัวเองรู้แล้ว หากครูดีมี
ความเป็นธรรมชาติ ลูกศิษย์
ก็ย่อมได้รับสิ่งที่ดีด้วย แต่
ถ้าครูแฝงเอาสิ่งแปลกปลอม
เข้าไป ลูกศิษย์ก็ต้องได้รับ
เคราะห์กรรมด้วยเช่นกัน

จากสิ่งที่ได้เล่ามานี้
ทำให้ได้หลักการดำรงชีวิตที่
ค่อนข้างชัดเจนมากมาแต่
ช่วงนั้นแล้วว่า หากเรารัก
และจริงจังต่อผู้อื่นเป็น
ธรรมชาติอยู่ภายในราก
ฐานย่อมมีผลโน้มน้าวจิต-
ใจผู้อื่นให้รักและจริงจัง
ต่อเราด้วยความรู้สึก
อันเป็นธรรมชาติด้วย กับ

ความรักความจริงใจต่อ
กัน ถือเป็นพื้นฐานแท้
ของการถ่ายทอดทั้งความ
รู้และสิ่งที่ดีงาม ที่ได้ผล
อย่างจริงจังที่สุด ไม่ว่าสิ่ง
ดังกล่าวจะบังเกิดผลได้เร็ว
หรือช้าก็ตาม

ถ้าเช่นนั้นบางคน
อาจสงสัยว่า ผมเก็บหนังสือ
ตำราเอาไว้ทำไม ความจริง
ตัวเองก็ใช้ตำราเป็นเครื่องมือ
ศึกษาอย่างจริงจัง แต่ก็กล่าว
แล้วว่า ผมจะไม่เชื่อหรือวาง
ใจในตำราจนกว่าจะได้สำรวจ
และคิดอย่างรอบคอบ จน
กระทั่งเข้าใจถึงแล้วและเก็บ
ตำราไว้ในรากฐานความรู้สึก
ไม่ว่าขณะใด
ที่มีโอกาส
สัมผัส แม้
เพียงมองเห็น
จากด้านนอก
ย่อมรู้ถึงได้
เสมอ

ใน ตัว
เสื้อผ้าประจำ
ตัวผมซึ่งเป็นตัว
ไม้สูงระดับศีรษะ
ตั้งอยู่ในหอพักเช่น
เดียวกันกับตู้ประจำ
ตัวเพื่อนๆ ร่วมหอ
พักที่ที่เปิดบาน
ประตูออกไม่ว่าต้อง
การสิ่งใด สายตาจะสัมผัส
กับหนังสือซึ่งเรียงตามตั่ง
หันด้านสันออกให้เห็นตัว
อักษรชื่อหนังสือได้อย่าง

ชัดเจน เรียงไว้อย่างเป็นระ-
เบียบและนับวันก็มีปริมาณ
เพิ่มขึ้นตามกำลังและความ
สามารถ

แต่สมัยนั้นกลัวไม่
ยังเป็นสิ่งซึ่งค่านิยมในด้าน
ที่เป็นทางการแม้ไม่ใช่ทาง
การหากเป็นคนทั่วไปของ
สังคมไทยกำลังต่อต้าน สืบ
เนื่องมาจากรูปแบบการปลูก
ฝังกลัวไม้ของคนกลุ่ม
หนึ่งแม้มีไม่มาก ได้นำเอา
มาใช้เป็นเครื่องมือกำหนด
กรอบความมีในด้านรูป
วัตถุของตัวเองและใช้เป็น
เครื่องมือแบ่งชนชั้น จึงไม่
ปรากฏการสอน ไม่มีหนังสือ

แม้ความรู้ทางเทคนิคที่
พึงหาได้จากที่ไหนๆ จึง
ทำให้สงสัยอยู่ในใจว่า
เหตุใดคนในกลุ่มซึ่ง
มีโอกาสดีแม้ไม่มีก็

คน กลับนำเอา
กลัวไม้มาสร้าง
เฟื่องปมแห่งกรรม
ในรูปลักษณะที่
กีดกันรังเกียจคน
อื่น ในขณะที่อีก
ด้านหนึ่งก็มอง
กลัวไม้อย่างขาด
การเห็นภาพที่
เข้าถึงความจริง

หนังสือชุดที่
รวบรวมไว้ระหว่างเรียนอยู่
ในมหาวิทยาลัย ในช่วงถัด
มาหลังจากจบการศึกษา
และสมัครออกไปใช้ชีวิตทำ

งานอยู่ในถิ่นทุรกันดาร ก็ชอบเอาติดตัวไปด้วยพร้อมกับการเริ่มต้นชีวิตครอบครัว ซึ่งนอกจากมีภรรยาแล้วก็ยังมีแม่บังเกิดเกล้าร่วมไปอยู่ด้วย เมื่อไปถึงที่นั่น ได้ใช้เศษไม้เท่าที่หาได้มาทำเป็นชั้นติดข้างฝาผนังบ้านไม้ และเก็บเรียงไว้อย่างปราศจากการตกแต่ง โดยที่มีโอกาสใช้ศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังมากขึ้น เนื่องจากไปอยู่ท่ามกลางบรรยากาศที่สงบและเป็นธรรมชาติ ทำให้รู้สึกท้าทายต่อการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ และนำออกเผยแพร่ได้อย่างอิสระพร้อมทั้งมีหนังสือใหม่ๆ เข้ามาเพิ่มเติมอีก

ในช่วงที่ผมเรียนอยู่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพิ่งเริ่มสถาปนาจากวิทยาลัยขึ้นมาเป็นมหาวิทยาลัยและใช้หลักสูตร ๕ ปี โดยเหตุที่ผมมีความสนใจในวิชาเคมีเป็นพิเศษ ตัวเองจึงมุ่งความถนัดไปยังวิชาธรณีวิทยาซึ่งเกี่ยวกับหิน แร่ และ ดินระหว่างสองปีสุดท้าย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาวิธีการวิเคราะห์ดินในภาคกลางของประเทศ ไทยทั้งทางเคมีและฟิสิกส์ และโดยสัญชาตญาณ ตัวเองมีความสนใจวิชาสถิติและการวางแผนวิจัยทางชีววิทยาด้วย ซึ่งขณะนั้นนับเป็นวิชา

การใหม่ซึ่ง หม่อมเจ้าจักรพันธุ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ เพิ่งจะนำเข้ามาจากสหรัฐอเมริกาและมาสอนใหม่ๆ

หนังสือในยุคนั้น ขณะนี้ยังคงอยู่และได้รับการเก็บไว้ในห้องสมุดนี้อย่างพร้อมมูล มีบางเล่มโดยเฉพาะหนังสือ ตำราสถิติและการวางแผนวิจัยการเกษตร ฉบับภาษาอังกฤษ (Experimental Design and Statistics in Agricultural Research) เรียบเรียงโดยศาสตราจารย์ H.H. Love แห่งมหาวิทยาลัยคอนเนลล์ สหรัฐอเมริกา ปรมาจารย์ของสาขาวิชานี้ในยุคแรกๆ ซึ่งนับว่าเป็นหนังสือที่เก่าแก่ สมัยที่ผมออกไปทำงานในถิ่นทุรกันดารซึ่งเป็นช่วงต้นของชีวิตงานหลังจบจากมหาวิทยาลัย ตัวเองพกพาหนังสือเล่มนี้ไว้ใกล้ชิดโดยตลอด ด้วยความรู้สึกซึ่งมาอ่านได้ภายหลังว่า เป็นเพราะผมมองสถิติที่นำมาใช้กับชีววิทยากับความรู้สึกในเชิงปรัชญาชีวิตมาแต่ช่วงแรกๆ โดยไม่ได้ยึดติดอยู่กับสูตรที่ใช้คำนวณซึ่งใครๆ ว่ายากหรือรู้สึกว่าเป็นวิชาการที่แห้งแล้ง พอถูกย้ายกลับมาทำงานค้นคว้า

ที่กรุงเทพฯ ก็มีลูกศิษย์คนหนึ่งทำที่ทำที่ว่าสนใจมากๆ มายืมไปใช้ ครั้นให้ยืมไปแล้วกลับหายไปทั้งคนทั้งหนังสือ มาตระหนักได้ภายหลังว่าเขาไม่ได้เอาไปเพราะความรักความสนใจจริง แต่ต้องการใช้เป็นข้อมูลเพื่อการสอบผ่านเท่านั้น

จึงทำให้มีโอกาสอีกครั้งหนึ่งในการเรียนรู้เรื่องของคนกับหนังสือ เช่นเดียวกันกับเมื่อครั้งเรียนอยู่ชั้นมัธยม ๒-๓ ที่มีหนังสือคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่ ๓ เล่ม ซึ่งแต่เริ่มแรกตัวเองได้ไปพบที่ร้านขายหนังสือแล้วไฝฝืนนักหนาที่จะได้เอาไว้ศึกษาหาความรู้จึงสู้สุดสัห์อดมือกินมือเพื่อรวบรวมเงินและเก็บเงินทองจากการนำเอาขวดเก่าๆ ซึ่งมีคนทิ้งแล้วไปขายคนจีนซึ่งหาบเข่งมารับซื้อตามบ้าน จนกระทั่งสามารถซื้อได้ จึงมีความรักมันมาก

ในช่วงวันหยุดเรียน หากไม่ปลูกต้นไม้หรือออกไปเดินตามท้องไร่ท้องนาเพื่อหาภาพวิวงามๆ เขียนก็มักนำหนังสือดังกล่าวมานอนอ่านบนพื้นดินตามโคนต้นไม้ใกล้ๆ คุน้ำตามธรรม-

ชาได้อย่างมีความสุข และมีจินตนาการว่า จะนำความรู้ไปประกอบการคิดประดิษฐ์สิ่งนั้นสิ่งนี้ และแล้ววันหนึ่งก็มีคนเดินเข้ามาหา แสดงความชื่นชมและขอยืมไปใช้ประโยชน์ ด้วยความมีเมตตาต่อคนอื่นเป็นธรรมชาติอยู่ในใจแต่ยังอ่อนต่อโลก จึงให้ไปโดยไม่เคลือบแคลงสงสัยอะไรทั้งนั้น และในที่สุดก็แน่ใจว่า ทั้งหนังสือและคนได้อันตรธานไปด้วยกันทั้งคู่ หากจะถามว่าเสียตายแค่ไหนคงไม่น่าจะต้องตอบ แต่โดยธรรมชาติก็ย่อมมีอีกด้านหนึ่งซึ่งได้รับประโยชน์คือ มีโอกาสสะสมเรื่องราวและเงื่อนไขที่เกี่ยวกับสังขารของคนที่เข้าไ้โดยถือเป็นบทเรียนชีวิต ที่ช่วยให้รากฐานความคิดลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถหยั่งรู้ถึงสิ่งที่เป็นามธรรมในอนาคตได้ด้วยตนเอง จึงถือว่าเป็นการสะสมสิ่งซึ่งน่าจะมีคุณค่ายิ่งกว่าการมองภาพแต่เพียงหนังสือ

การเก็บสะสมในกระแสนการทำงานและชีวิตทั่วไปจนถึงวันนี้

จากสาระที่ปรากฏอยู่ในข้อเขียนทั้งหมดที่ผ่านมา คงช่วยให้เห็นได้ชัดเจนพอสมควรถึงสิ่งซึ่งอยู่ในรากฐานและเข้าใจได้ไม่มาก

ก็น้อยว่า สิ่งดังกล่าวน่าจะถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของห้องสมุดนี้ โดยที่มีเหตุและผลเหนือกว่าภาพของหนังสือและกล้วยไม้ ตลอดจนสิ่งต่างๆ ซึ่งเก็บรวบรวมไว้นั้น เป็นเพียงรูปวัตถุเท่านั้น

แม้ว่าหลังจากผ่านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมาแล้วชีวิตผมจะยังคงพึ่งพาราชการตามกระแสพื้นฐานในขณะนั้น แต่ในด้านปฏิบัติก็สะท้อนให้เห็นภาพค่อนข้างชัดเจนถึงการพึ่งพาแนวคิดซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานตัวเองเป็นสัจธรรม เช่นการตัดสินใจในขณะที่มีผู้เสนอทางเลือกว่าจะอยู่กรุงเทพซึ่งมีความสะดวกสบาย แต่เลือกออกไปใช้ชีวิตทำงานในชนบทซึ่งยังอยู่ในสภาพที่กันดารในด้านรูปวัตถุ

กับอีกประการหนึ่ง ในขณะนั้นกระแสค่านิยมรวมทั้งนโยบายซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจรัฐ อันเป็นสิ่งบันดาลคุณและโทษได้ ก็ยังยึดติดอยู่กับพืชผลที่กินได้และเห็นว่า อาหารใจเป็นสิ่งทำลายเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง ด้วยแต่ผมก็หาทางออกด้วยการใช้เวลาว่างจากความรับผิดชอบต่องานประจำแม้ในช่วงเย็นๆ และคำคืน ทุ่มเทให้กับงานศึกษาค้นคว้าเรื่องกล้วยไม้จากทุนรอนส่วนตัวซึ่งก็มีเพียงเงินเดือนจาก

ราชการในระดับต้นๆ

หนังสือกล้วยไม้เล่มแรก ที่สั่งซื้อผ่านบริษัทณรงค์และบุตร ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่บริเวณถนนสีพระยา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ คือ การเพาะปลูกกล้วยไม้ของอเมริกา (American Orchid Culture) เรียบเรียงโดยศาสตราจารย์ White ในราคาเล่มละ ๒๐๐.- บาท (ราคาขณะนั้น) ด้วยการเจียดจ่ายจากเงินเดือนประจำของตัวเอง ซึ่งได้เพียงเดือนละ ๕๑๒.๐๐ บาท อันเป็นรายได้ส่วนตัวทั้งหมดที่แต่ละเดือนจะต้องรองรับค่าใช้จ่ายทั้งของตัวเอง ภรรยา กับบุตรเล็ก ๆ อีก ๑ คน และแม่บังเกิดเกล้า แต่กว่าจะได้หนังสือเล่มนี้มาใช้ประโยชน์ก็ต้องรอต่อม่ออีกร่วม ๒ ปี เมื่อจวนจะถูกย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ

เมื่อได้มาแล้วก็นำมาศึกษา แต่พอเริ่มต้นมองด้วยภาพรวมๆ แม้จะได้ยินกิตติศัพท์จากบางคนว่าหนังสือเล่มนี้สำหรับในด้านปลูกปฏิบัติหน้าว่าเหมาะสมมาก แต่เริ่มเห็นว่ามิหลายสิ่งหลายอย่างที่เราจะถือเอามาเป็นแบบอย่างสำหรับใช้ประโยชน์

ไม่ได้ เพราะพื้นฐานธรรมชาติและวัฒนธรรมของเขาเป็นคนละอย่างกันกับของเรา จึงใช้เพียงบางหัวข้อในสารบาญ เป็นแนวทางเพื่อนำมาค้นคว้าหาความรู้เอาเองบนรากฐานที่อิสระและกระทำอย่างต่อเนื่องกันมาโดยตลอด โดยที่ตัวเองมีแนวคิดและมีการกำหนดวิธีปฏิบัติที่อิสระเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว

หนังสือเล่มที่กล่าวถึงนี้ไม่เพียงยังคงเก็บอยู่ในห้องสมุดนี้เท่านั้น หากเป็นเล่มหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเตือนสติให้ระลึกถึงสิ่งที่ได้ทุ่มเททำในช่วงชีวิตซึ่งผ่านพ้นมาแล้วส่วนหนึ่งด้วย หากเปิดดูในปกจะพบกับตราสมาคมกล้วยไม้บางเขนในสภาพที่ค่อนข้างเก่ามาก ประทับไว้ด้วยตรายางเนื่องจากในช่วงนั้นมีการเริ่มก่อตั้งสมาคมกล้วยไม้และนำหนังสือกล้วยไม้เล่มนี้ไปให้บรรดาศิษย์และผู้ที่สนใจได้ใช้ประโยชน์ จึงนับเป็นหนังสือสำคัญเล่มหนึ่งซึ่งควรเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี

การเก็บสะสมสิ่งต่างๆ ในช่วงชีวิตที่ผ่านมา

ของแต่ละคน หากกระทำจากรากฐานจิตใจที่มีความรักและรู้คุณค่าอย่างลึกซึ้ง มิใช่ทำจากความรู้สึกซึ่งมองอยู่ ที่การจะได้มาในด้านเงินทองและรูปวัตถุหรือเพื่อความดังความเด่น แม้กระทั่งมุ่งหวังให้เป็นอนุสรณ์แก่ตัวเอง ย่อมเชื่อมั่นได้ว่าจะเป็น สิ่งเสริมฐานการดำเนินชีวิตให้มั่นคงยิ่งขึ้น และควรถือว่าสิ่งนี้คือการเสริมสร้างรากฐานวัฒนธรรมในระดับบุคคล ซึ่งย่อมมีผลเชื่อมโยงถึงระดับครอบครัวและชุมชนด้วย นี่ คือ สิ่งซึ่งได้จากประสบการณ์ชีวิต และนำมากล่าวจากความเชื่อซึ่งเกิดขึ้นในตัวเอง โดยที่มองเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น ในห้องสมุดนี้จึงมีสิ่งเก่าๆ ซึ่งไม่เพียงหนังสือกล้วยไม้ ปรากฏเป็นคลังอย่างกว้างขวาง และสานกระแสถึงซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐานงานและชีวิตจากช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว โดยชีวิตหนึ่ง หากบุคคลผู้เข้าไปสัมผัสสามารถเข้าถึงได้ลึกซึ้งย่อมมองเห็นได้

จนกระทั่งผลงานที่มุ่งมั่นปฏิบัติ ได้ส่งผลให้กระแสมีการสานตัวเองออกสู่มวลชน จากในประเทศสู่ต่างประเทศอย่างเป็นธรรมชาติ วันหนึ่งผมก็ได้รับการขอร้อง

ให้เข้าไป ร่วมมีบทบาทในกิจกรรมระดับนานาชาติ เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นต้นมา หนังสือรายงานการประชุมกล้วยไม้โลกซึ่งจัดหมุนเวียนไปตามประเทศต่างๆ ทุกๆ ๓ ปี หนังสือรายงานการประชุมกล้วยไม้ระดับภูมิภาคจากกลุ่มประเทศในยุโรปถึงกลุ่มประเทศเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งในกลุ่มหลังเป็นแหล่งที่มีกล้วยไม้ในธรรมชาติมากมาย แต่ขณะนั้นยังไม่มีกรเริ่มรวมกลุ่ม จนกระทั่งตัวเองเกิดความคิด และเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยเน้นการรวมกลุ่มประเทศในภูมิภาคเพื่องานอนุรักษ์ รวมถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับคนกับกล้วยไม้ อย่างปราศจากการแบ่งแยกชาติ ภาษา และศาสนากระแสนี้ไปถึงเรื่องราวของพรรณไม้อื่นๆ เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ผลและพืชผัก จนกระทั่งถึงเรื่องราวเกี่ยวกับปรัชญาธรรมชาติและชีวิต ซึ่งผลจากการมีโอกาสเข้าไปสัมผัสกับกระแสต่างๆ อย่างกว้างขวางได้รับการจัดเข้าไว้อย่างเป็นระบบ

นอกจากนั้นแทบทุกประเทศที่เป็นเจ้าภาพจัดงานระดับนานาชาติ มักมีแนวคิดที่จะนำเอาวัตถุซึ่งใช้แทนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ของตนมาแจกแซกรับเชิญ ผมก็สนใจเก็บรวบรวมไว้ทั้งนี้และทั้งนั้น ถือเป็นมุมหนึ่งของข้อมูลซึ่งช่วยให้รู้และเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดและความเป็นมาของแต่ละชาติแต่ละภาษา และถือเป็นชิ้นส่วนของงานในรูปลักษณะต่างๆ ที่สะท้อนความรู้สึกให้เห็นภาพรวมๆ ของโลกกับเป็นสิ่งเตือนใจให้ยังรู้ถึงชีวิตตัวเองในช่วงที่ผ่านมาว่าได้สะสมประวัติ การทำงานไว้เป็นฐานความรู้สึกให้อนาคตได้มีความมั่นคงลึกซึ้งอยู่กับสัจธรรมอย่างเชื่อถือได้ด้วย

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็น ครั้งที่ผมเรียบเรียงหนังสือกล้วยไม้บนพื้นฐานทั่วไป และนำออกบริการความรู้แก่ประชาชนแม้ว่าขณะนั้นยังอยู่ในกรอบที่ไม่กว้างนัก จนกระทั่งถัดมาได้ขยายขอบข่ายและเจาะลึกลงสู่รายละเอียดซึ่งมีการแยกเล่ม ออกเป็นเรื่องราว รวม ถึงหนังสือกล้วยไม้ซึ่งบรรดาศิษย์และคนทั่วไปจัดพิมพ์ขึ้นมาในช่วงหลังๆ ก็ได้พยายามรวบรวมเอาไว้เท่าที่ จะหาได้ เพื่อให้คนรุ่นหลัง ซึ่งต้องการมองเห็น

ภาพรวมๆ ของคนในวงการกล้วยไม้ สามารถรู้เห็นได้ด้วยตนเอง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือ ตำราเล่นกล้วยไม้ ซึ่งทรงนิพนธ์ และแปลจากหนังสือฝรั่ง โดยเสด็จกรม-พระนครสวรรค์พรินิจ ซึ่งคนสมัยนั้นมักเรียกกันว่า ริงกล้วยไม้วังบางขุนพรหม อันถือเป็นหนังสือกล้วยไม้ภาษาไทยเล่มแรก ซึ่งช่วงแรกๆ ผมได้มาเพียงเล่มเดียว และเก็บไว้อย่างดีที่สุด แต่ในช่วงถัดมา ครูผมคนหนึ่ง คือ อาจารย์อารียัน มั่นยกุล ซึ่งสมัยที่ผมเรียนอยู่ชั้นปีที่ ๒ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ท่านเคยสอนวิชา กัญญาวิทยาและโรคพืช แต่ในเรื่องกล้วยไม้ท่านเป็นคนเดียวในช่วงหลักสูตร ๕ ปีของการเรียน ที่ทำให้ผมได้มีโอกาสสัมผัสกับกล้วยไม้ด้วยความรู้สึกซึ่งว่อนเอาความอยากรู้อยาก เห็นและอยากศึกษาตลอดจนกระตุ้นให้มุ่งมั่นมากขึ้น

กล่าวคือ วันหนึ่งที่สอนภาคปฏิบัติการของวิชาโรคพืช ท่านอาจารย์ได้ตัดเอาชิ้นส่วนของลำลูกกล้วยจากกล้วยไม้

แคทลียาซึ่งถูกเชื้อรากินจนดำทั้งชิ้นมาให้นักเรียนดูในชั้น และบอกว่า นี่คือน้ำลูกกล้วยของกล้วยไม้แคทลียา ซึ่งทำให้ผมมีคำถามเกิดขึ้นในใจลึกๆ ว่าแคทลียาคือกล้วยไม้อะไร และมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร เพราะเห็นแต่ชิ้นส่วนสั้นๆ มีสีดำเพียงชิ้นเดียว แต่ก็ไม่ได้เอ่ยปากถามอะไรต่อไป เพราะรู้สึกว่าเป็นช่วงนั้น คนเล่นกล้วยไม้หวงแหนความรู้ และกล้วยไม้ของตัวเองเป็นที่สุด

เหตุการณ์ดังกล่าวได้ผ่านพ้น มาเป็นสิบๆ ปี จนกระทั่งวันหนึ่งผมถูกขอร้องให้เข้าไปรับตำแหน่งรัฐมนตรีในกระทรวงเกษตรฯ และครูผมท่านนี้ก็อายุมากแล้ว วันหนึ่งท่านเดินเข้ามาหาในขณะที่ผมนั่งทำงานอยู่ที่ทำงานอยู่ที่กระทรวงฯ พร้อมทั้งแสดงออกซึ่งเมตตาธรรมโดยที่กล่าวพร้อมกับยื่นหนังสือเล่มนี้ให้ผมว่า ผมมีหนังสือเล่มนี้อยู่ อยากมอบให้คุณไว้ เพราะอยู่กับผมก็คงไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรอีก ท่านเป็นคนเชื้อชาติอินเดียที่เข้ามาทำงานในราชการไทย นานพอสมควรจนกระทั่งพูดภาษาไทยได้คล่องมาก ตลอดจนโอนสัญชาติเป็นคนไทย และบัดนี้ท่านผู้นี้ก็ได้ลาโลกนี้ไปแล้วตามสัจธรรมหนังสือนี้จึงมีอยู่ในห้องสมุดรวม

สองเล่มด้วยกัน

หนังสือวารสารกล้วยไม้จากอดีต นับแต่เริ่มแรกของการจัดงานพัฒนาวงการกล้วยไม้ไทย เช่น Napua Orkika จากฮาวาย Orchid Review จากอังกฤษ Orchid Digest จากแคลิฟอร์เนีย Australian Orchid Review จากออสเตรเลีย และ American Orchid Society Bulletins จากสหรัฐอเมริกา และในช่วงหลังๆ ยังมี Malayan Orchid Review จากสิงคโปร์กับ Orchid World จากไต้หวัน ฯลฯ ซึ่งหนังสือเหล่านี้ได้รับการเย็บเล่มไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก American Orchid Society, Inc. ซึ่งเป็นสมาคมกล้วยไม้ที่กว้างขวางและมีสมาชิกทั่วโลก รวมทั้งมีสมาคมในเครือข่ายหลายร้อยแห่ง เป็นวารสารที่ออกประจำเดือนมาอย่างสม่ำเสมอ มีสาระที่ครอบคลุมผลงานทางวิชาการ บทความ แง่คิด และข้อมูลข่าวสารทั้งจากสาขางานอาชีพและสมัครเล่น ซึ่งผมรับเป็นสมาชิกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และในช่วงแรกๆ ก็มีผลงานวิจัยจากผมปรากฏ ลงพิมพ์อยู่ในวารสารนี้เป็นช่วงๆ ทำให้ในช่วงหลังๆ ได้รับเกียรติ

ให้
เป็น

สมาชิกกิตติม-

ศักดิ์ตลอดชีพ และ

เป็นกรรมการบริหารในด้านอนุรักษ์ ซึ่งหนังสือชุดนี้ได้รับการเย็บเล่มไว้เป็นปีๆ และเป็นชุดใหญ่ที่สุดในกระบวนหนังสือวารสารกล้วยไม้ทั้งหมด

บางคนอาจสงสัยว่าเหตุใดจึงมีผลงานจากผมเพียงช่วงแรกๆ ส่วนช่วงหลังๆ จนถึงเดี๋ยวนี้ฉันหายไปไหน ถ้าไม่มองอย่างยึดติดอยู่เพียงด้านรูปแบบย่อมเข้าใจถึงสิ่งซึ่งควรมีอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงและน่าจะมีคำถามเกิดขึ้นจากอีกประเด็นหนึ่งเข้ามาแทนที่ว่า คนรุ่นหลังๆ ซึ่งควรทำหน้าที่ถ่ายทอดและสะท้อนให้เห็นภาพดังกล่าวนี้หายไปไหน

ความจริงผลงานจากผมที่นำลงพิมพ์ในวารสารกล้วยไม้อเมริกันซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ระหว่าง ประเทศได้ปรากฏติดต่อกันมาจนถึงช่วงก่อนที่ประเทศไทยได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพรับงานประชุมกล้วยไม้โลกครั้งที่ ๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่ง

สิ่ง
ที่ลง

พิมพ์จะเป็น

ผลงานค้นคว้าวิจัย

ในด้านเทคโนโลยีบางบทความที่เกี่ยวกับการศึกษาและสำรวจกล้วยไม้ในแหล่งกำเนิดธรรมชาติบ้าง จนกระทั่งก่อนหน้านาน คงไม่นานนักก็มีบทความจากบรรณาธิการวารสารนี้ เขียนในเชิงสนับสนุนภาพพจน์ของประเทศไทยโดยเน้นทั้งที่กล้วยไม้และผลงานจากผมเป็นประเด็นหลัก พร้อมมีภาพถ่ายประกอบนับเป็นบทความที่ยาวมาก จนกระทั่งประเทศไทยได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพโดยมีประกาศออกมาเป็นทางการในงานประชุมกล้วยไม้โลกครั้งที่ ๗ ที่เมืองเมดิซิน ประเทศโคลัมเบีย ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และหลังจากงานประชุมในประเทศไทยได้ผ่านพ้นมาได้ไม่นาน ก็มีหนังสือแจ้งมาเป็นการว่า คณะกรรมการบริหารสมาคมกล้วยไม้อเมริกัน ขอเชิญผมเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ตลอดชีพ ซึ่งหมายความว่า จะได้รับวารสารกล้วยไม้ฟรีโดยไม่ต้องชำระค่าบำรุง

ประจำปีอีกต่อไปด้วย

ส่วนงานที่ผมทำในช่วงถัดมาก็มีการปรับจุดยืนจากที่เคยสอนให้คนรู้จักกล้วยไม้และปลูกกล้วยไม้เป็น ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนทั่วไปและชนรุ่นหลังมานานพอสมควรแล้ว ควรถือเป็นหน้าที่ของเขาคงหลายที่จะกระทำต่อ มาเกี่ยวข้องกับการรับเชิญไปร่วมกิจกรรมในประเทศต่างๆ สืบเนื่องมาจากแรงศรัทธาซึ่งเกิดขึ้นจากผลงานในอดีตเมื่อไปพบเห็นและมีโอกาสสัมผัสกับข้อมูล ก็มักกลับมาให้แง่คิดในการพัฒนาแก่คนในประเทศโดยการเปิดรายการโทรทัศน์ วิทยุ ข้อเขียน สิ่งพิมพ์ ทั้งที่เขียนและที่ให้สัมภาษณ์ ซึ่ง ณ จุดยืนของงานนี้ หากขาดแรงศรัทธา ย่อมเป็นไปได้อย่างยากและมีความสำคัญยิ่งกว่าเพียงสอนให้ปลูกกล้วยไม้และผสมกล้วยไม้เป็น เพราะจะต้องใช้ทั้งจริยธรรมและอุดมการณ์จริง ๆ

ผมได้กล่าวมาแล้วแล้วว่า ผู้ที่จะทำหน้าที่สืบสานกระแสสู่ออนาคตได้อย่างมั่นคงและเด่นชัดจริงๆ นั้น จำเป็นต้องหยั่งรู้และตระหนักได้ถึงความสำคัญของอดีตอย่างลึกซึ้ง ซึ่งในทางปฏิบัติสิ่งดังกล่าวแล้วจะสารภาพความจริงให้ทราบ คงต้อง

จับตาดูว่า แต่ละคนมีนิสัยสนใจเก็บรวบรวมสิ่งต่างๆ ซึ่งผ่านเข้ามาสู่ชีวิตประจำวันอย่างผู้รู้ถึงคุณค่าหรือไม่ และหากมองที่ห้องสมุดนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระที่ปรากฏอยู่ภายในมีคนที่ชีวิตเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์จากกล้วยไม้ในอดีตไม่ว่าลักษณะใด ให้ความสำคัญ สนับสนุนร่วมนำสู่ประโยชน์เพื่อการสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคตมากนักน้อยแค่ไหน

ดังได้กล่าวแล้วว่าในห้องสมุดดังกล่าว คงไม่ใช่เพียงหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ซึ่งมีภาพและข้อเขียนเกี่ยวกับกล้วยไม้เท่านั้น เพราะเรื่องกล้วยไม้หากมองบนพื้นฐานทฤษฎีของผมนั่นก็เป็นเรื่องของคน แม้แทบทุกครั้งที่ได้รับเชิญไปร่วมประชุมและเป็นวิทยากรบรรยายจากระดับโลกถึงระดับภูมิภาคหรือแม้ระดับชาติซึ่งจัดขึ้นในประเทศต่างๆ มักมีการนำเอาของที่ระลึกซึ่งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นออกมาแจกเผยแพร่ ผมจะเก็บรวบรวมเอาไว้ด้วย

ดังนั้น จากภาพพจน์ซึ่งคนไทยหลายต่อหลายคนมักมองว่า เพราะผมสอนให้คนรู้จักกล้วยไม้ ปลูกกล้วยไม้เป็นและผสมกล้วยไม้ได้ จึงทำให้วงการกล้วยไม้พัฒนาขึ้นมาได้ คงเป็นการมองภาพ

เพียงที่ผิว เพราะจริงๆ แล้ว มุ่งที่ประโยชน์สุขของเพื่อนมนุษย์เป็นสำคัญที่สุด

ในเมื่อพื้นฐานและเป้าหมายจริงอยู่ที่มนุษย์-ธรรม และตระหนักดีว่า มนุษย์ที่เกิดมาจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานบรรยากาศที่มีศานติสุข กล้วยไม้จึงถูกใช้เป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความจริงของชีวิตคนซึ่งมากหน้าหลายตา และหลากหลาย ความคิดอย่างไม่เลือกชาติภาษา เพื่อมุ่งเจาะลึกลงถึงแก่นแท้ของสิ่งซึ่งเป็นเหตุและผลดังที่ได้ประกาศปณิธานไว้เป็นช่วงๆ มาแต่เริ่มแรกของการปฏิบัติงานนี้ว่า จะขอมุ่งทำงานให้มีการใช้กล้วยไม้เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจดีต่อกันและกันของคนทั้งหลายซึ่งใช้ชีวิตปะปนกันอยู่อย่างปราศจากการแบ่งแยกและมุ่งปฏิบัติจากใจอย่างจริงจังซึ่งจากช่วงเวลาที่ผ่านมา ได้ทำให้เกิดความรู้สึกถึงยิ่งขึ้น

เรื่อยๆ ว่าเป็น สิ่งท้าทายต่อการหยั่งรู้ถึงสัจธรรมได้อย่างลึกซึ้ง

ในห้องสมุดแห่งนี้จึงหาใช่มีเพียงหนังสือเรื่องราวเกี่ยวกับ กล้วยไม้ดังเช่น ที่มีบางคนมองและคิดกันอย่างง่าย ๆ หากยังมีบทความข้อเขียนที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาสังคม การศึกษาวัฒนธรรม และปรัชญาชีวิต อีกทั้งมีโอกาสพบหนังสือจากหลายชาติหลายภาษา เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ เยอรมัน มาเลย์ และอินเดีย ซึ่งเริ่มจากหนังสือกล้วยไม้เป็นสมมติฐานก่อนอื่น แม้จากกรอบดังกล่าวก็มีคนในต่างประเทศส่งมาให้พร้อมด้วยลายเซ็นเป็นครั้งคราว ถัดมาอีกช่วงหนึ่งก็มีคนส่งหนังสือเกี่ยวกับธรรมะ สังคมและชีวิตตลอดจนแนวคิดในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มามอบให้อย่างไม่ขาดสาย ทั้งจากที่เคยและไม่เคยสัมผัสกัน และกันเป็น การส่วนตัวมาก่อน

ยิ่งทำงานอย่างซื่อสัตย์อยู่กับแนวคิดความเชื่อบน

พื้นฐานตนเองมานาน ดูจะทำให้มองเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และเห็นว่า ฐานของสิ่งที่มีคุณค่าเป็นสิ่งที่อิสระ หาใช่ผูกติดอยู่กับปริมาณและมูลค่าไม่ บางคนเข้าไป เห็นบรรยากาศในห้องทำงาน ส่วนตัวของท่านปรารภว่า เก็บกระทั่งกากตัว เครื่องบินและบัตรผ่านขึ้นเครื่องขณะเดินทางไปงานในที่ต่างๆ และไม่เพียงเท่านั้น หลายต่อหลายชิ้นหากพลิกดูด้านหลังจะพบบันทึกซึ่งเขียนไว้ว่าไปงานอะไร ที่ไหน และในระหว่างเดินทางได้พบกับใครที่น่าสนใจ บ้านอยู่ที่ไหนและพูดคุยกันด้วยประเด็นสำคัญอะไรบ้าง บางครั้งก็พบกับลูกศิษย์เก่าๆ ที่เข้ามาหา ซึ่งครูย่อมจำได้ไม่ทั่วถึงเพราะมีจำนวนมาก ผมจะจดลงไว้ว่าใครทำงานที่ไหน เมื่อกลับมาถึงบ้านจะถ่ายลงบันทึกไว้ในสมุดรายชื่อและที่อยู่ของศิษย์เพื่อติดตามทุกข์สุข บางครั้งก็ส่งบทความข้อเขียนไปให้เป็นกำลังใจแก่การทำงานและชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ

อ่านต่อฉบับหน้า

แนะนำให้รู้จักกับ ตุลาการรัฐธรรมนูญ (ตอนที่ ๒)

สุธี อากาศฤกษ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

บทความเรื่อง “แนะนำให้รู้จักกับตุลาการรัฐธรรมนูญ” ตอนต้นได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมด้วยได้สำเนาคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับเรื่องพระราชกำหนด ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๑ และความเห็นแย้งมาลงพิมพ์ใน “วารสารไทย” ฉบับก่อนเพื่อประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงของสาธารณชน มาตอนที่ ๒ นี้ ก็เช่นเดียวกันเห็นควรนำคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๑ เรื่องการตีความมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ นอกจากเพื่อประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าเป็นความรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วยังเพื่อต้องการตอบปัญหาแก่ผู้ที่ให้ความสนใจติดตามผล คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ซึ่งประสงค์จะทราบเรื่องเกี่ยวกับผลคำวินิจฉัยพระราชกำหนด นิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมกันระหว่างวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วย โดยเฉพาะความเห็นแย้ง ทั้งนี้ เพราะมีผู้สงสัยว่าในการประกาศคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษา มิได้ลงพิมพ์เกี่ยวกับความเห็นแย้งไว้ด้วย เพราะความเห็นแย้งช่วยให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับคำวินิจฉัยนั้นยิ่งขึ้น ซึ่งความเห็นแย้งนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อการมีพัฒนาการของคำวินิจฉัยในอนาคตต่อไป ดังตัวอย่างความเห็นแย้งในกรณี รัฐธรรมนูญของต่างประเทศบางประเทศที่วินิจฉัยหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญของบ้านเมือง แล้วต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการปกครองประเทศไปตามแนวความคิดเห็นของความเห็นแย้งนั้นเป็นต้น

คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๖๑

เรื่อง การตีความมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑

ด้วยนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ นร ๐๒๐๓/๒๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ แจ้งว่าคณะรัฐมนตรีมีมติว่ามีปัญหาที่จะต้องตีความมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อาศัยความในมาตรา ๒๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คณะรัฐมนตรีจึงส่งเรื่องให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า

ข้อ ๑ ตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติพระราชกำหนดใด ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น คำว่า “กิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น” มีความหมายอย่างไร และมีผลเกี่ยวกับพระราชกำหนดนิรโทษกรรม มาตรา ๓ ที่มีสาระสำคัญว่า “ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง” เพียงใด

ข้อ ๒ การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมกันระหว่างวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา จะไม่มีผลกระทบถึงผู้ซึ่งพระราชกำหนดดังกล่าวกำหนดให้พ้นจากความผิดและความรับผิดไปแล้วใช่หรือไม่ ทั้งนี้ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะเป็นผู้ที่ยังไม่ถูกร้องทุกข์หรือกล่าวโทษหรือยังไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย หรือเป็นผู้ที่ถูกร้องทุกข์หรือกล่าวโทษหรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมายไว้แล้วก็ตาม

ข้อ ๓ การที่พระราชกำหนดนิรโทษกรรมกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมดังกล่าวพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิงไปแล้วนั้น ต่อมาพระราชกำหนดนั้นไม่ได้รับการอนุมัติ จะถือว่าการพ้นจากความผิดและความรับผิดดังกล่าวเป็นกิจการที่ไม่ถูกกระทบกระเทือนในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ใช่หรือไม่

ข้อ ๔ การสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาหรือให้ยุติการดำเนินคดีเพราะเหตุที่มีพระราชกำหนดยกเลิกความผิดนั้น จะถือว่าคดีเป็นอันยุติและรื้อฟื้นขึ้นมาอีกไม่ได้ เพราะเป็นกิจการที่ไม่ถูกกระทบกระเทือนตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยใช่หรือไม่

ข้อ ๕ หากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่า การที่สภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติพระราชกำหนดดังกล่าว ทำให้สามารถดำเนินคดีต่อผู้ที่เคยถูกดำเนินคดีตามหมายเรียกหมายจับ และเคยมีการสอบสวนไว้ก่อนแล้วได้ ดังนี้ ผลของการออกหมายเรียกหมายจับ และการสอบสวน ที่ได้ดำเนินการไปแล้วในระหว่างที่ยังไม่มีการไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้น จะถือว่าสมบูรณ์ และไม่ถูกกระทบกระเทือนเพราะเป็นกิจการที่ได้เป็นไปแล้วตามมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ใช่หรือไม่

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว จะได้วินิจฉัยปัญหาที่คณะรัฐมนตรีขอให้ตีความตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ปัญหาข้อ ๑ ที่ว่า มาตรา ๑๗๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ บัญญัติว่า ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น ข้อความที่ว่า “กิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น” มีความหมายว่าอย่างไร และมีผลเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๓ ของพระราชกำหนดนิรโทษกรรมที่ว่า “ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง” เพียงใดนั้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าข้อความที่ว่า “กิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น” มีความหมายว่ากิจการใดๆ ไม่ว่า จะเป็นผลอันเกิดขึ้นจากบทบัญญัติของพระราชกำหนด หรือ

การกระทำผลของการกระทำ ประโยชน์หรือสิ่งอื่นใดที่ได้เกิดขึ้น ได้มีขึ้น หรือได้รับไปแล้ว อันเนื่องจากการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดนั้นนับตั้งแต่วันที่พระราชกำหนดมีผลใช้บังคับจนถึงวันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดมีผล กิจการดังกล่าวนั้นย่อมเป็นกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น และโดยที่มาตรา ๑๗๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ บัญญัติว่า การที่พระราชกำหนดตกไปไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น ดังนั้นกิจการนั้นจึงไม่ถูกกระทบกระเทือน แม้ว่าพระราชกำหนดนั้นจะตกไป ส่วนปัญหาที่ว่าข้อความดังกล่าวมีผลเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๓ ของพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมกันระหว่างวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เพียงใดนั้น มาตรา ๓ ของพระราชกำหนดดังกล่าวบัญญัติว่า “บรรดาการกระทำทั้งหลายทั้งสิ้นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมกันระหว่างวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้กระทำในระหว่างวันดังกล่าว ไม่ว่าได้กระทำในฐานะเป็นตัวการผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ หากการกระทำนั้นผิดต่อกฎหมายก็ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิด และความรับผิดโดยสิ้นเชิง” ฉะนั้นข้อความที่ว่ากิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น จึงมีผลว่า นับตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นวันที่พระราชกำหนดฉบับนี้มีผลใช้บังคับ การกระทำทั้งหลายทั้งสิ้นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมกันระหว่างวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้กระทำในระหว่างวันดังกล่าว ถ้าการกระทำนั้นผิดกฎหมาย ผู้กระทำย่อมพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิงไปทันที และการพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิงนี้ย่อมมีอยู่ตลอดไปโดยไม่ถูกกระทบกระเทือนจากการที่พระราชกำหนดฉบับนี้ตกไปเนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ เพราะพระราชกำหนดก็มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ว่า “-ฯส- พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้” และการที่พระราชกำหนดตกไปนั้น มาตรา ๑๗๒ วรรคสาม

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ก็บัญญัติว่าไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น กิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดก็คือ การพ้นจากความผิด และความรับผิดโดยสิ้นเชิงนั่นเอง หากรัฐธรรมนูญประสงค์จะให้พระราชกำหนดไม่มีผลบังคับมาแต่ต้นก็จะต้องบัญญัติไว้โดยชัดเจน ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๓ วรรคสามว่า “ในกรณีที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลบังคับมาตั้งแต่ต้น”

ปัญหาข้อที่ ๒ ที่ว่า การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนิตโฆกรรมฉบับนี้ จะไม่มีผลกระทบถึงผู้ซึ่งพระราชกำหนดดังกล่าว กำหนดให้พ้นจากความผิดและความรับผิดไปแล้ว ใช่หรือไม่ ทั้งนี้ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะเป็นผู้ที่ยังไม่ถูกร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ หรือยังไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย หรือเป็นผู้ที่ถูกร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ หรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมายไว้แล้วก็ตามนั้น เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยปัญหาข้อ ๑ แล้ว สำหรับปัญหาข้อ ๒ นี้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนิตโฆกรรมฉบับนี้ ย่อมไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงผู้ซึ่งพระราชกำหนดบัญญัติให้พ้นจากความผิดและความรับผิดไปแล้ว ไม่ว่าบุคคลนั้นจะถูกร้องทุกข์ ถูกกล่าวโทษ หรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมายแล้วหรือไม่ก็ตาม

ปัญหาข้อ ๓ ที่ว่า การที่พระราชกำหนดนิตโฆกรรมกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมดังกล่าว พ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิงไปแล้วนั้น ต่อมาพระราชกำหนดนั้นไม่ได้รับการอนุมัติ จะถือว่าการพ้นจากความผิดและความรับผิดดังกล่าวเป็นกิจการที่ไม่ถูกกระทบกระเทือนในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ใช่หรือไม่นั้น ปัญหาที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้แล้วในปัญหาข้อ ๑

ปัญหาข้อ ๔ ที่ว่า การสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาหรือสั่งให้ยุติการดำเนินคดี เพราะเหตุที่มีพระราชกำหนดออกมายกเลิกความผิด จะถือว่าคดีเป็นอันยุติและรื้อฟื้นขึ้นมามีอีกไม่ได้ เพราะเป็นกิจการที่ไม่ถูกกระทบกระเทือนตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๓๔ ใช่หรือไม่นั้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยว่าการที่พระราชกำหนดดังกล่าว ตกไปนั้นไม่กระทบกระเทือนต่อผลที่บุคคลพ้นจากความผิดและความรับผิด ดังเหตุผลที่ได้ระบุไว้ในปัญหาข้อ ๒ แล้ว การสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาก็ดี การสั่งให้ยุติการดำเนินคดีก็ดีย่อมไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อคำวินิจฉัยดังกล่าว

ปัญหาข้อ ๕ ที่ว่า หากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าการที่สภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติพระราชกำหนดดังกล่าว ทำให้สามารถดำเนินคดีต่อผู้ที่เคยถูกดำเนินคดีตามหมายเรียกหมายจับ และเคยมีการสอบสวนไว้ก่อนแล้วได้ จะถือว่าการดำเนินคดีนั้นไม่ถูกกระทบกระเทือน เพราะเป็นกิจการที่ได้เป็นไปแล้ว ใช่หรือไม่นั้น เนื่องจากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมิได้ตีความดังเช่นที่ตั้งปัญหาข้อนี้มา ฉะนั้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงไม่วินิจฉัยปัญหาข้อ ๕ นี้

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๔

(ลงชื่อ) มารุต บุณนาค	ประธานรัฐสภา
(นายมารุต บุณนาค)	ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ
(ลงชื่อ) มีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานวุฒิสภา
(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
(ลงชื่อ) โกเมน ภัทรภิรมย์	อัยการสูงสุด
(นายโกเมน ภัทรภิรมย์)	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
(ลงชื่อ) บุญชนะ อัดถากร	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
(นายบุญชนะ อัดถากร)	
(ลงชื่อ) พลโท สมิง ไตลังคะ	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
(พลโท สมิง ไตลังคะ)	
(ลงชื่อ) โอวาท สุทธิวาทนฤพุมิ	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
(นายโอวาท สุทธิวาทนฤพุมิ)	
(ลงชื่อ) บัญญัติ สุชีวะ	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
(นายบัญญัติ สุชีวะ)	
(ลงชื่อ) มงคล เปาอินทร์	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
(นายมงคล เปาอินทร์)	

(ลงชื่อ) สุธี อากาศฤกษ์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ
(นายสุธี อากาศฤกษ์)

สำเนาถูกต้อง

(นายอภิชาติ คาทอง)

หัวหน้าฝ่ายงานตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นแย้งตุลาการรัฐธรรมนูญ

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นการตีความรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๗๒ วรรค ๓ กับพระราชกำหนดนิโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมกันระหว่างวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามข้อเสนอของคณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรีมาตรา ๒๐๗ แจ้งโดยหนังสือที่ นร. ๐๒๐๓/๒๕๖๔๐ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ตุลาการรัฐธรรมนูญหนึ่งเสียงมีความเห็นแย้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญดังนี้

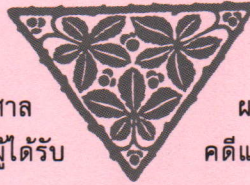
ก. ข้อพิจารณาในหลักการ

ก.๑ พระราชกำหนด ตามนายกรัฐมนตรีมาตราแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๗๒ วรรค ๑ “.....พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้” นั้น แม้พระราชกำหนดจะมีผลดังเช่น พระราชบัญญัติ ก็จริงอยู่แต่ยังมีเงื่อนไขบังคับตาม มาตรา ๑๗๒ วรรค ๒ คือ ต้องเสนอรัฐสภาเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติ หากรัฐสภาพิจารณาอนุมัติก็เป็นผลให้พระราชกำหนดนั้นใช้บังคับได้ตามกฎหมาย โดยสมบูรณ์ครบเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ หากรัฐสภาพิจารณาไม่อนุมัติ ก็จะเป็นผลให้พระราชกำหนดนั้นตกไป “แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น”

ก.๒ คำว่า “ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น” จะต้องตีความโดยเคร่งครัด ว่าการนิโทษกรรมนั้นมีขั้นตอนที่จะต้องดำเนิน

การทางคดีตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา และหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นมาตรการทางกฎหมายที่จะต้องถือปฏิบัติเมื่อถึงที่สุดแล้ว จึงจะพึงได้ว่าการนิโทษกรรมมีผลโดยเด็ดขาดให้ผู้กระทำความผิด ไม่ต้องรับโทษหรือพ้นโทษไป ฉะนั้น ในกรณีของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่าง ๑๗-๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ในทางคดีจะต้องเริ่มต้นจากการจับกุมมาคุมขังตามอำนาจหน้าที่โดยอาศัย พ.ร.บ. ว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๗ คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุมและคุมขังบุคคลนั้นไว้เพื่อการสอบสวนได้ไม่เกิน ๗ วัน หรือจับกุมดำเนินคดีตามนัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหลังจากการจับกุมแล้ว ก็เป็นเรื่องของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจที่จะต้องทำการสอบสวนและทำสำนวนเสนอพนักงานอัยการพิจารณาฟ้องศาลต่อไปตามกระบวนการยุติธรรม จริงอยู่พนักงานอัยการอาจมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา เพราะมีพระราชกำหนดนิโทษกรรมฯ ออกมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดระหว่างวันที่ ๑๗-๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ แล้วได้ โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๓๔ (๕) หรือ (๗) แต่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๓๔ คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการไม่ตัดสิทธิ์ผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีด้วยตนเอง แม้มาตรา ๓๔ สิทธินำคดีมาฟ้องศาลย่อมจะระงับไปด้วยเหตุหลายประการก็ตาม

ก.๓ ตามหลักการปกครองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๓ “อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และ ศาล ...” ซึ่งถือเป็นมาตรการแบ่งแยกอำนาจในทางปกครองเป็น ๓ องค์การคือ ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ฉะนั้นในกระบวนการยุติธรรมจึงถือว่าศาลเป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุด เมื่อนำมาพิจารณารวมกับประเด็นตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๗๒ วรรค ๓ ที่ว่า หากพระราชกำหนดนั้นตกไปจะไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น กิจการดังกล่าวที่เป็นไปในระหว่างที่พระราชกำหนดนิโทษกรรมฯ ใช้บังคับอยู่ จึงเป็นกิจการที่ฝ่ายบริหารจะต้องดำเนิน

การตามกระบวนการยุติธรรมจนถึงที่สุด คือ ถึงศาล และศาลเป็นผู้สั่งหรือพิพากษาว่า จำเลยเป็นผู้ได้รับประโยชน์คุ้มครองตามพระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ นั้นก่อน จึงจะถือได้ว่าการดำเนินการสิ้นสุดแล้ว หากเรื่องยังไม่ถึงศาลแต่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องเพราะได้รับการคุ้มครองตามพระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ นั้น ยังถือไม่ได้ว่าได้มีการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมจนถึงที่สุดแล้ว เพราะผู้เสียหายอาจฟ้องคดีด้วยตนเองได้ ฉะนั้น ด้วยเหตุผลหลายประการดังกล่าวหลังจากที่พระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ ตกไป ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๕ กิจการทั้งหลายที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น จึงยังค้างหรือดำเนินการยังไม่ถึงที่สุดตามกระบวนการยุติธรรม จึงชอบที่จะต้องสานต่อเรื่องเดิมไปยังศาลเพื่อพิจารณาสั่งหรือพิพากษาจนถึงที่สุดด้วย

ข. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นข้อกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีขอให้ตุลาการรัฐธรรมนูญตีความ

ข.๑ ประเด็นข้อ ๑ เกี่ยวกับความหมายของคำในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรค ๓ และพระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ มาตรา ๓ เกี่ยวข้องกันอย่างไรหรือไม่ นั้น มีข้อพิจารณาดังความหมายที่ได้ปรากฏตามข้อพิจารณาในหลักการ ข้อ ก.๑ ๒ ๓ ฟังได้ว่า กิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดไม่เกิดผลกระทบกระเทือนกับกิจการนั้น แต่ย่อมจะสมบูรณ์ตามความหมายเฉพาะกิจการที่ฝ่ายบริหารได้กระทำไปตามกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นทางคดี หากยังไม่ถึงที่สุดตามกระบวนการยุติธรรมจนถึงศาลเป็นผู้สั่งหรือพิพากษาแล้ว ฝ่ายบริหารจะต้องสานต่อคดีเฉพาะรายที่ค้างดำเนินการต่อไปจนถึงที่สุด นับตั้งแต่รัฐสภาไม่อนุมัติพระราชกำหนดนิรโทษกรรมซึ่งมีผลตั้งแต่วันประกาศราชกิจจานุเบกษา ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

ข.๒ ประเด็นข้อ ๒ เกี่ยวกับปัญหาที่ว่าหลังจากมีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๑๗๒ วรรค ๓ แล้ว จะไม่มีผลกระทบถึงผู้ที่พระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ ดังกล่าวกำหนดให้พ้นจากความผิดและความรับผิดไปแล้วใช่หรือไม่ ข้อพิจารณาในเรื่องนี้ทำนองเดียวกับข้อพิจารณาที่กล่าวไว้ในข้อ ข.๑ คือ หากในระหว่างที่พระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ มี

ผลบังคับ การดำเนินการทางคดีจนถึงชั้นจำนำยาคดีและฟังเป็นยุติในชั้นศาลเท่านั้นที่ผู้นั้นจะไม่ได้รับ

ผลกระทบจากการยกเลิกพระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ ส่วนผู้ที่ถูกดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวน ตำรวจ หรือพนักงานอัยการ แม้จะมีความเห็นหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาเพราะได้รับความคุ้มครองตามพระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ โดยนัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๔ (๕) หรือ (๗) ทาตัดสินให้ผู้นั้นจะฟ้องคดีต่อศาลโดยตรง ตามมาตรา ๓๔ ด้วย ไม่

ข.๓ ส่วนประเด็น ข้อ ๓ ๔ ๕ ข้อพิจารณาเป็นไปอย่างเดียวกับที่กล่าวไว้ใน ข้อ ข.๑ ข.๒ จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณา

กล่าวโดยสรุป

ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมจะถือว่าถึงที่สุดจะต้องเป็นเรื่องที่ได้มีการดำเนินการทางคดีจนถึงที่สุดในชั้นศาลแล้ว จึงจะเกิดผลได้รับการคุ้มครองหรืออานิสงส์ จากพระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ นั้น การสั่งไม่ฟ้องคดีในชั้นพนักงานสอบสวน ตำรวจ หรือพนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๔ (๕) หรือ (๗) ผู้เสียหายอาจฟ้องคดีต่อศาลได้โดยตรงตาม มาตรา ๓๔ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉะนั้นจึงฟังไม่ได้ว่าเมื่อพระราชกำหนดนิรโทษกรรมฯ ไม่ผ่านรัฐสภาแล้วกิจการนั้นจะไม่เกิดผลกระทบกระเทือนเสียเลย การจะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรค ๓ ก็แต่เฉพาะการดำเนินการทางคดีตามกระบวนการยุติธรรมที่ถึงที่สุดในชั้นศาลแล้วเท่านั้น หากการดำเนินคดียังไม่ถึงที่สุดค้างที่ขั้นตอนใด ชอบที่ฝ่ายรับผิดชอบทางคดีจะต้องดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ผู้มีความเห็นแย้ง สุธี อากาศฤกษ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๕

วัฒนธรรมไทย

สอนอะไรเราบ้าง

๒

วิจิตร ฐะกุล

วัฒนธรรมไทยได้มีส่วนช่วยก่อประโยชน์ต่อคนไทย วิถีชีวิตของคนไทยให้เจริญงอกงาม มีความสุขในชีวิตความเป็นอยู่อย่างยั่งยืนในระดับหนึ่ง หากเราไม่ได้พิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว ก็จะมองไม่เห็นที่เราได้รับประโยชน์อะไรจากวัฒนธรรมคำสอนของบรรพบุรุษเราบ้าง

๗. **มีสติพึงประจบให้ครบบาท** เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับ “การประหยัด” ที่ผู้ใหญ่แต่งเป็นโคลงให้เด็กไทยท่องจำว่า “มีสติพึงประจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์ มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน” บางคนก็ไม่ค่อยคิดให้ลึกซึ้งถ่องแท้ ก็ได้รับผลต่างๆ กัน ที่ท่านบอกว่า “อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์” นั้น ท่านหมายความว่า ถ้าเป็นสิ่งที่จำเป็นก็ไม่ต้องไปประหยัด จำเป็นต้องซื้อต้องใช้ก็ให้จ่ายไป บางคนก็เอาไปล้อเลียนว่า “มีสติพึงประจบให้ครบบาท ไปตลาดฟาดให้เอียนเตียนกระเป๋” ก็เลยกลายเป็นคนใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย สิ้นเปลืองเงินทองโดยเปล่าประโยชน์ ไม่มีเงินเหลือเก็บติดตัวต้องหยิบยืมผู้อื่น เป็นหนี้เป็นสินเขาเพิ่มขึ้นเป็นคนไม่มีผู้เชื่อถือนับหน้าถือตา

ยิ่งปัจจุบันมีห้างสรรพสินค้าเปิดขึ้นมากมาย ห้างนำเสนอสินค้าที่จูงใจเชิญชวนให้ซื้ออย่างยืง ถ้าเราไม่รู้จักใช้จ่ายเงินทอง ก็จะซื้อไปตามใจ แต่ไม่ค่อยเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ บางอย่างก็เอามาทิ้งขว้างไม่ได้ใช้อะไร สินค้าบางอย่างก็ตั้งราคาสูงเกินคุณภาพสินค้า ผู้ที่ใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะของตน ไม่ประมาณรายได้รายจ่ายให้สมดุลกัน ก็จะทำให้เกิดความเดือดร้อนทางการเงิน บางคนก็ทุจริต ลักขโมย ฉ้อโกง ทำให้เสียอนาคตไปมากต่อมาก การมีระเบียบวินัยด้วยการประหยัด เป็นวัฒนธรรมไทยที่ต้องปลูกฝัง และเป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง การไม่ฟุ่มเฟือยจนเกิดความเดือดร้อน การมีวินัยรู้จักการใช้เห็นคุณค่าของเงินทองที่หามาได้ จะทำให้พลเมืองมีระเบียบวินัยในด้านการใช้จ่ายและเกิดการประหยัดในที่สุด

๘. **หยิบก็ง่าย หายก็รู้** ดูก็งามตา คำสอนนี้สอนให้เป็นคนมีระเบียบเรียบร้อยสวยงามรู้จักจัดรู้จักเก็บสิ่งของ ให้มีความสะอาด เก็บกวาดจัดทำบ้านเรือน สิ่งของต่างๆ ไม่มีฝุ่นขยะมูลฝอยอันจะทำให้ไม่เป็นปอเกิดของโรคภัยไข้เจ็บ สิ่งที่ต้องทำอยู่เสมอเป็นประจำ ต้องจัดเก็บอยู่เสมอ ทุกวันทุกอาทิตย์ ทุกเดือน

บางคนกล่าวว่า ควรจะจัดเก็บโต๊ะทำงานทุกวัน จัดห้องทำงานทุกอาทิตย์ และจัดบริเวณรอบที่ทำงานทุกเดือน ปัจจุบันมีกิจกรรม ๕ ส. ที่นำมาจากประเทศญี่ปุ่น และนำมาปฏิบัติเพื่อการบริหารงานได้แก่ ส๑, สะสาง ส๒, สะดวก ส๓, สะอาด ส๔, สุขลักษณะ ส๕, สร้างนิสัย จะเห็นว่ากิจกรรมนี้ได้มีอยู่ในวัฒนธรรมไทยที่ได้สั่งสอนกันมานานแล้ว แต่เราไม่ได้นำมาปฏิบัติหรือดำเนินการ เมื่อมาพบของต่างชาติเราจึงคิดว่าเป็นของใหม่ ความจริงแล้วก็มีอยู่ในเรื่องการมีระเบียบวินัย เพราะความเป็นระเบียบเป็นความงาม เกิดความสบายใจแก่ทุกฝ่าย

๙. **เข้าเมืองตาหลิ่ว ใหหลิ่วตาตาม** เป็นการสอนให้เรารู้จักการปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์ สถานที่ บุคคล เวลา ไม่ใช่ทำอะไรตามใจชอบหรือสิ่งที่ตนต้องการ หรือทำอะไรตามใจตน จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมกับกลุ่มชนที่เราจะเข้าไปสมาคมให้เหมาะสมกับเวลา เพราะเวลาเช้า กลางวัน เย็น หรือตอนค่ำ การวางตัว การแต่งตัว การรับประทานอาหารไม่เหมือนกัน การที่ทุกคนสามารถที่จะปรับตัวได้ จะทำให้เกิดบุคลิกที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนทั่วไป ได้รับความรักใคร่

ถือ ศรัทธา ของผู้คนที่ได้พบเห็น

ตรงกันข้ามกับผู้ที่ไม่รู้จักปรับตัวให้เหมาะสม เคยทำอะไรอย่างไกรก็ตามอย่างนั้น ไม่ว่าที่ไหนเวลาใดก็แสดงออกอย่างนั้น จะกลายเป็นคนหยาบคาย ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอน ผู้คนไม่เลื่อมใสศรัทธา แต่กลับจะถูกดูแคลน เสื่อมบุคลิก เสื่อมมนุษยสัมพันธ์ มีลักษณะกักขะ อาจเกิดการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นได้ง่าย เพราะเป็นที่ขวางหู ขวางตาของผู้พบเห็น ทำให้ไม่มีเสน่ห์ โบราณจึงสอนให้เรารู้จักปรับตัว ยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ต่างๆ ด้วยคำสอนที่ว่า “เข้าเมืองตาหลิ่ว ให้หลิ่วตาตาม” คือให้ประพฤติตัวปฏิบัติตามให้เข้ากับสังคมที่แวดล้อมตัวเราไม่ใช่ให้เราทำตามตาหลิ่ว

๑๐. มือไม่พายอย่าเอาเท้าราน้ำ ปัจจุบันมีนักคิด นักเขียนเป็นจำนวนมาก บางคนก็พูด ก็เขียนเชิงสร้างสรรค์ คือถึงแม้ไม่ได้ทำ ไม่ได้พาย แต่ก็พูดก็เขียนให้กำลังใจ ให้คำแนะนำที่ดี แต่บางคนก็พูดก็เขียนตำหนิติเตียนไปทุกสิ่งทุกอย่าง บางทีคนทำดี ของดีก็ตำหนิติเตียนจนเสียหาย สรุปว่าไม่ว่าของดีหรือไม่ดีก็ตาม อย่างนี้เรียกว่ามือไม่พายเอาเท้าราน้ำ คือนอกจากจะไม่ทำงานทำดีแล้ว ในขณะที่คนอื่นเขาทำงานกันคนพวกนี้ก็ยังขัดขวาง ตำหนิติเตียนจนน้ำให้ขุ่น สร้างบรรยากาศให้เสีย

สำนวนไทย คำสอน คำพังเพย ล้วนเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษของชาติใด ภาษาใดที่มีอายุยืนยาวนาน มีประสบการณ์ มีภูมิปัญญาต่างสั่งสอนกันต่อๆ มา บางประเทศ บางชาติมีอายุ

เพียงไม่กี่ปี ก็สั่งสมศิลปวัฒนธรรมที่ดีไว้ให้ลูกหลานได้น้อย ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ประโยชน์กับชีวิตคนไทยปัจจุบัน และลูกหลานในภายภาคหน้า ถ้ารู้จักเอามาถ่ายทอด เอามาสอน เอามาชี้แนะให้ระมัดระวังไม่ให้ผิดพลาด หรือผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เมื่อทำแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความเจริญก็สอนกันไว้ การปรุงอาหาร การฝีมือ ช่างไม้ ช่างก่อสร้าง ช่างเขียน ลวดลายแบบไทยสวยๆ งามๆ ก็สอนเอาแบบอย่างถ่ายทอดกันมาเรื่อยๆ พัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นศิลปวัฒนธรรมไทยที่เป็นประโยชน์ต่ออนุชนแต่หลายคนไม่เห็นประโยชน์ ไม่เห็นคุณค่าจึงต้องนำมาพูดมาเขียนย้ำในที่นี้อีก

ยิ่งสมัยนี้เป็นโลกไร้พรมแดน วัฒนธรรม หรือสิ่งต่างๆ ของต่างประเทศที่จะหลั่งไหลมาสู่ประเทศเรา บางอย่างก็ดี บางอย่างก็ไม่เหมาะกับประเทศเรา หรือวิถีชีวิตของเรานั้นก็ไม่ควรไปรับมา จะต้องคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ อย่าใจเร็วด่วนได้จะเสียการ

การที่โลกไร้พรมแดน มีการสื่อสารรวดเร็วอะไรจะเกิดขึ้นที่ไหน สิ่งของนี้จะอยู่ ณ จุดใดของโลก ทุกจุดของโลกจะรู้จะเห็นด้วยการสื่อสารผ่าน

ดาวเทียมและเทคโนโลยีอื่นที่จะช่วยให้สื่อสารได้ทั่วถึงอย่างรวดเร็ว เมื่อมาถึงสมัยนี้จะมีทั้งเนื้อและขยะของข่าวสาร แม้กระทั่งข่าวสารไร้สาระ ไม่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาคมโลก ให้เจริญก้าวหน้า แต่กลับเป็นตัว ฆ่าเวลาและสาระให้สูญสิ้นไปถ้าใครไม่ไตร่ตรอง ไม่พิจารณา เห็นอะไรส่งมาก็รับหมด ถ้าเป็นเช่นนั้นก็จะเสียประโยชน์ และเป็นอันตราย เพราะบางสิ่งบางอย่างไม่เหมาะกับภาวะแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ลักษณะของคนไทย ธรรมชาติ ฯลฯ ของคนไทย

๑๑. ชื้อวัวหน้านา ชื้อผ้าหน้าหนาว หน้านาเป็นหน้าที่ชาวนาต้องทำนา มีความจำเป็นต้องใช้วัว ควายในการทำนา ใครซื้อวัว ควายหน้านา จะมีราคาแพงเพราะเจ้าของไม่ยอมขาย เพราะต้องใช้วัว ควายทำนาเหมือนกัน ถ้าหากขายให้ก็จะขายในราคาที่แพง จึงจะยอมขาย แต่ถ้าไม่ใช่หน้านาไม่มี ความจำเป็นใช้แรงวัว ควาย ก็จะขายในราคาถูก

หน้าหนาวก็เหมือนกัน ทุกคนก็หนาวต้องการผ้าเอาไปห่มกันหนาว โดยเฉพาะผ้าห่ม ในหน้าหนาวเมื่อมีผู้ต้องการมาก ราคา ก็จะสูงขึ้นเป็น

ธรรมดา ตามหลักการค้า ถ้าจะให้ดีผ้าราคา ถูกก็ต้องซื้อเตรียมไว้ก่อน คำสอนนี้ก็เป็นกรกล่าวเชิงประชด ดักเตือนแนะนำ เพื่อให้รู้จักการตระเตรียมตัว หรือวางแผนในการใช้จ่ายใช้สอยให้เหมาะสมกับเวลา

เป็นการประหยัด เงิน และไม่สิ้นเปลือง
เงินทองในการซื้อของแพงโดยไม่จำเป็น

๑๒. ใฝ่ร้อนจะนอนเย็น ใฝ่
เย็นจะตื่นตาย “ใฝ่ร้อน” หมายถึง
ความขยันขันแข็ง เอาใจใส่ในการทำงาน
อดทน เข้มแข็ง “ใฝ่เย็น” หมายถึง
ความสุข สนุก สบาย เกียจคร้าน
ไม่ทำงานเป็นสุข ไม่มีทุกข์ร้อน ไม่
กระตือรือร้น

“ตื่นตาย” ท่านหมายถึง ความทุกข์
ยาก ลำบาก เดือดร้อน

“ใฝ่ร้อนจะนอนเย็น” ท่านจึงหมายถึง
ว่า คนที่ขยันขันแข็ง เอาใจใส่ ตั้งใจทำ
งานต่อไปภายหน้าจะมีความสุขสบาย
“ใฝ่เย็นจะตื่นตาย” ท่านหมายถึง
คนที่เกียจคร้าน แสวงหาแต่ความสุข
สนุกสบาย ไม่ประกอบกิจการงานต่อ
ไปภายหน้าจะทุกข์ยาก ลำบาก ได้รับความ
เดือดร้อนเมื่ออายุบั้นปลายของ
ชีวิต ใช้เปรียบเทียบกับเพื่อสอนให้คน
ขยันเพื่อต่อไปภายหน้าจะได้สุขสบาย
ถ้าเกียจคร้าน ก็จะเดือดร้อน ลำบาก
ยากจน ได้รับทุกข์ทรมานในภายหน้า

๑๓. กินข้าวต้มกระโจมกลาง
บรรพบุรุษไทยท่านมีความเฉลียวฉลาด
รู้จักสังเกต สิ่งใดดี ไม่ดีก็เอามาสอน
เอามาตั้งเป็นข้อเตือนใจได้เสมอ เช่น
เรื่องการกินข้าวต้ม วิธีกินที่ถูกจะต้อง
ดกตรงริมจานหรือริมถ้วย เพราะเป็น
ส่วนที่บางข้าวต้มจึงเย็น กว่าตรงกลาง
ที่มีส่วนหนา คือมีข้าวต้มอยู่มากและ
อยู่ลึกถึงก้นจาน จึงมักจะร้อนมาก ถ้า
ยิ่งตักออกจากหม้อใหม่ๆ จะร้อนจี๋ จึง
ไม่ควรจ้วงดกตรงกลาง และถ้ารีบตัก
เข้าปาก ลื่นและปากอาจพองได้

การตักข้าวต้มกลางถ้วย กลาง
หม้อ เช่นนี้ ท่านเรียกว่า กินข้าวต้ม

กระโจมกลาง เป็นการสอน การ
แนะนำ เป็นข้อคิดเตือนจิตสะกิดใจ
ว่าการกระทำใดๆ ให้รอบคอบไม่
ใจเร็ว ผลดีผลเสีย เพื่อจะได้ไม่เกิดโทษใน
ภายหลัง

๑๔. ละเลงขนมเบื้องด้วยปาก
การทำขนมเบื้องนั้นต้องใช้ฝีมือละเลง
แป้งจึงจะติดกระทะ มีรูปร่างกลมรี
สวยงาม บางเสมอกัน ซึ่งทำไม่ได้
ง่ายๆ ต้องฝึกฝน ฝึกทำจนมีความ
ชำนาญจึงจะทำได้

คนที่ละเลงขนมเบื้องไม่เป็น
แต่พูดว่าละเลงง่ายนิดเดียว ต้องวาง
มือให้พอเหมาะ ค่อยๆ ขยับไปข้าง
หน้าข้างหลังก็เสร็จเรียบร้อย แต่ให้ทำ
จริงก็ทำไม่ได้เหมือนปากพูด คำกล่าว
นี้จึงใช้ตำหนิ เปรียบเทียบบุคคล
ที่ดีแต่พูด แต่ให้ทำจริงๆ กลับทำไม่ได้
และมีความหมายว่าการพูดทำได้ง่าย
กว่าการกระทำ หรือพูดได้อย่างเดียว
แต่ไม่เคยทำ

จะเห็นว่าเมืองไทยเรานี้มีสิ่งดีๆ
มากมาย โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรม
ไทยที่บรรพบุรุษไทยได้ใช้เวลาอันยาว
นานสร้างสรรค์ สั่งสมไว้ให้ลูกหลาน
ไทยได้เรียนรู้ในระยะเวลาอันสั้น เพื่อ
พัฒนาตน พัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้า
ยิ่งๆ ขึ้นไป สมควรอย่างยิ่งที่เราจะต้อง
ฟื้นฟูนำสิ่งดีๆ เหล่านี้มาใช้ให้เป็น
ประโยชน์จะดีกว่าปล่อยให้ผ่านไปลืมไป
แล้วมาตั้งต้นใหม่ คงจะไม่เป็นการ
พัฒนา ก้าวหน้า แต่จะกลายเป็นความ
ล้าหลัง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเราจะได้ใช้
เปรียบเทียบ วัดและประเมินผลกับ
กระแสวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่หลั่งไหลเข้า
มาในกระแสของโลกาภิวัตน์ จะทำให้

เราได้กลั่นกรองแต่สิ่งดี และไม่รับสิ่งที่
ไม่ดี เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้กับ
ตนเองและสังคมประเทศไทยของเราต่อไป

คุณลักษณะพิเศษ แห่ง พระพุทธศาสนา (ตอนที่ ๑๒)

สุชีพ ปุญญานุภาพ

พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์

“พระพุทธศาสนามีหลักเกณฑ์และวิธีการในการสั่งสอนตลอดจนตัวคำสอนอันเป็นวิทยาศาสตร์มาก่อนที่วิชาวิทยาศาสตร์ของโลกจะเกิดเป็นเนื้อเป็นตัวขึ้น”

ก่อนที่จะกล่าวว่าพระพุทธศาสนามีหลักเกณฑ์และวิธีการในการสั่งสอนตลอดจนตัวคำสอนอันเป็นวิทยาศาสตร์อย่างไร ผู้เขียนเห็นสมควรที่จะได้เข้าใจคำว่าวิทยาศาสตร์และขอบเขตแห่งความหมายเพื่อเข้าใจง่ายในการพิจารณาเปรียบเทียบกับพระพุทธศาสนาเป็นลำดับไป

ความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์

คำว่าวิทยาศาสตร์เราใช้ในภาษาไทยโดยแปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Science คำอังกฤษคำนี้มาจากคำในภาษาละตินว่า Scientia อีกต่อหนึ่งซึ่งแปลว่าความรู้ (Knowledge) ขอบเขตของวิชาวิทยาศาสตร์นั้นได้แก่บรรดาความรู้อันว่าด้วยเอกภพฝ่ายวัตถุ (Physical universe) หรือรูปธรรมทั้งปวง กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ สิ่งทั้ง

ปวงทั้งในโลกนี้และโลกอื่นที่มีรูปร่างขนาดหรือน้ำหนัก อันอาจกำหนดรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ คือ ตา หู จมูก ลิ้นและกาย ข้อที่กล่าวว่าสิ่งทั้งปวงทั้งในโลกนี้และโลกอื่นที่มีรูปร่างนั้น คำว่าโลกอื่นหมายถึง ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาวเคราะห์ต่างๆ ทั้งในสุริยจักรวาลนี้ และในสุริยจักรวาลอื่น วิทยาศาสตร์เป็นการศึกษาอย่างมีระเบียบกฎเกณฑ์ มีการทดลองการสังเกตสอบสวนความจริง ไม่ยอมใช้วิธีเชื่ออย่างมลาย

การแบ่งประเภทวิทยาศาสตร์ มีหลายมติด้วยกัน บางมติแบ่งออกเป็น ๒ บางมติแบ่งออกเป็น ๓ คือ :-

วิทยาศาสตร์ ๒ ประเภท

๑. วิทยาศาสตร์กายภาพ (Physical Sciences) เป็นวิทยาศาสตร์ว่าด้วยวัตถุที่ไม่มีใจครอง หรือที่ไม่มีชีวิตทั้งปวง กล่าวตามภาษาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การสอบสวนปรากฏการณ์อันเป็นมูลฐานแห่งสสาร คำว่าสสารได้แก่ สิ่งที่มีขนาดน้ำหนัก หรือมีการกินที่

๒. วิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Biological Sciences) เป็นวิทยา-

ศาสตร์ว่าด้วยสิ่งที่มีชีวิต ทั้งต้นไม้ และสัตว์ทุกชนิดที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อินทรีย์ (Organism) กล่าวตามภาษาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การสอบสวนปรากฏการณ์อันซับซ้อนแห่งชีวิต

อนึ่งวิทยาศาสตร์ชีวภาพนี้ บางครั้งเรียกว่า (Natural Science) วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ในสมัยโบราณเรียกว่า (Natural History) ความรู้เรื่องธรรมชาติ ซึ่งหมายถึง วิชาที่ว่าด้วยพืชและสัตว์ คือ พฤกษศาสตร์และสัตววิทยาดังจะกล่าวในรายละเอียดข้างหน้า

วิทยาศาสตร์ ๓ ประเภท

ในระยะหลังๆ นี้มนุษย์ได้จัดวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอีกประเภทหนึ่งจาก ๒ ประเภทข้างต้น เรียกว่า วิทยาศาสตร์สังคม (Social Sciences) แต่ในเมืองไทยเรายังไม่สนิทใจจะเรียกว่าเป็นวิทยาศาสตร์ จึงใช้คำว่าสังคมศาสตร์ แทนคำว่าวิทยาศาสตร์สังคม อย่างไรก็ตามทั่วโลกได้ยอมรับวิทยาศาสตร์ประเภทนี้แล้วโดยจัดให้วิชาต่างๆ เหล่านี้คือ สังคมวิทยา มนุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ ทัศนวิทยา จริยศาสตร์ และ

จิตวิทยา เป็นต้น รวมอยู่ในวิชาวิทยาศาสตร์ฝ่ายสังคมแต่เฉพาะจิตวิทยาอาจคาบเส้นในระหว่างวิทยาศาสตร์ชีวภาพได้ด้วย คือ จิตวิทยาทั่วไปอยู่ในวิทยาศาสตร์ชีวภาพ จิตวิทยาสังคมจึงอยู่ในวิทยาศาสตร์ทางสังคมเหตุที่จะจัดวิชาต่างๆ ทางสังคมเข้าเป็นวิทยาศาสตร์ก็เพราะต้องมีสถิติข้อเท็จจริง การทดสอบ การสังเกต การทดลองอันเป็นวิธีการของวิทยาศาสตร์ มิใช่เรื่องของการพูดเอาเองตามชอบใจโดยไม่มีหลักเกณฑ์

คราวนี้มีปัญหาว่า วิชาคำนวณจะอยู่ในวิทยาศาสตร์ประเภทไหน ถ้าจะพูดถึงวิชาคำนวณต้องพูดอีกแบบหนึ่งคือ แบ่งวิทยาศาสตร์ออกเป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ (Pure Science) คือเป็นการศึกษาเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์แท้ๆ และซึ่งมีข้อเท็จจริงปรากฏในตัวเอง วิชาคำนวณจึงอยู่ในประเภทนี้ อนึ่งวิทยาศาสตร์ทุกประเภทที่เป็นไปตามเนื้อหาของวิชาที่ยังไม่กล่าวถึงการนำไปใช้คงอยู่ในประเภทวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ เมื่อใดเราใช้ประโยชน์จากวิชานั้น ก็เกิดวิทยาอีกประเภทหนึ่งคือวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) ถ้าจะเทียบให้ชัดการเรียนวิชาฟิสิกส์เป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ การเรียนทำป๊าไม้ (คือใช้ฟิสิกส์) เป็นมูลฐานสร้างประโยชน์ต่อไปอีก) เป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (ประยุกต์ แปลว่าใช้ประโยชน์) หรืออีกอย่างหนึ่งการเรียนวิชาเคมีเป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ การเรียนปรุงยาผลิตยารักษาโรคเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์

รายละเอียดแขนงวิชาวิทยาศาสตร์

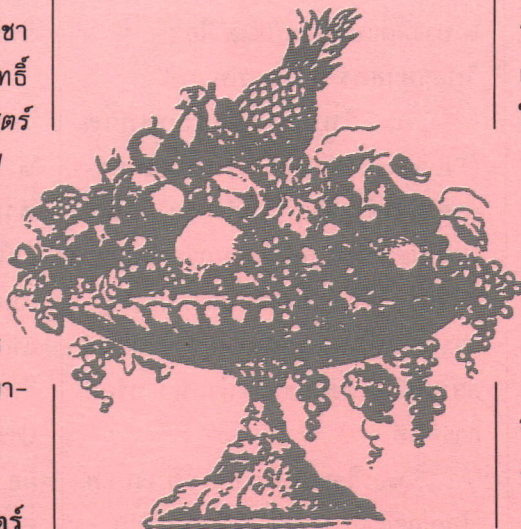
เมื่อได้แบ่งวิทยาศาสตร์ออกเป็นวิทยาศาสตร์กายภาพ (ว่าด้วยสิ่งไม่มีชีวิต) กับวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (ว่าด้วยสิ่งมีชีวิต) และวิทยาศาสตร์ทางสังคมเช่นนี้แล้ว จึงสมควรจะได้ทราบว่าแต่ละประเภทได้มีสาขาวิชาต่อไปอีกอย่างไร ทั้งนี้เพียงเพื่อรู้หน้าตาอย่างของวิทยาศาสตร์ เพื่อเข้าใจขอบเขตอันจะเป็นประโยชน์ในการอธิบายเทียบเคียงกับพระพุทธศาสนาภายหลัง

ก. วิทยาศาสตร์กายภาพ

วิทยาศาสตร์ส่วนนี้ มีวิชาฟิสิกส์และเคมีเป็นวิชามูลฐาน แล้วเกิดวิชาเพิ่มขึ้นจากวิชามูลฐานนั้น คือ ดาราศาสตร์ ธรณีวิทยา อุตุนิยมวิทยา เป็นต้น ในที่นี้จะอธิบายถึงวิชาแขนงเหล่านั้นเพียงย่อๆ

๑. ฟิสิกส์ (Physics)

แปลตามตัวอักษรวิชานี้ได้แก่กาย วัตถุ หรือรูปธรรม พุดต่างๆ คือเป็นวิชาว่าด้วยสิ่งต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวกับชีวิตแบ่งสาขาออกไปอีก ๖ อย่าง คือ กลศาสตร์ ความร้อน เสียง แสง

แม่เหล็กและไฟฟ้า เดิมทีเดียววิชาฟิสิกส์เรียกว่า Natural Philosophy (ปรัชญาว่าด้วยธรรมชาติ) หมายถึงวิชาว่าด้วยวัตถุที่ไม่มีชีวิตเป็นคำคู่กับคำว่า Natural History (ความรู้ว่าด้วยธรรมชาติ) ซึ่งหมายถึงวิชาว่าด้วยสิ่งมีชีวิต เช่น พฤกษศาสตร์ และสัตววิทยา ต่อไปนี้จะอธิบายย่อๆ ว่าสาขาของฟิสิกส์ ๖ อย่างนั้น คืออะไร

๑.๑ กลศาสตร์ (Mechanics)

วิชาว่าด้วยความเคลื่อนไหว และจักรกล แบ่งออกเป็นกลศาสตร์ของแข็ง กลศาสตร์ของเหลว และกลศาสตร์ก๊าซ กลศาสตร์ของแข็ง ว่าด้วยการศึกษาดังกล่าวและการเคลื่อนไหว ซึ่งเจริญขึ้นเป็นวิชาวิศวกรรมจักรกล กลศาสตร์ของเหลว ว่าด้วยการศึกษาความเป็นไปแห่งของเหลวและความเป็นไปแห่งของแข็งเมื่ออยู่ในของเหลว กฎของการลอย เป็นต้น กลศาสตร์ก๊าซ ว่าด้วยการศึกษาคุณสมบัติของก๊าซภายใต้ความดันต่างๆ

๑.๒ ความร้อน (Heat) ว่าด้วยความร้อนในด้านต่างๆ และความเป็นไปของโลหะทั้งหลาย เมื่อถูกความร้อนวิทยาศาสตร์ที่ว่าด้วยกำลังงานอันเกี่ยวกับความร้อนทุกชนิด อันเป็นเหตุให้เกิดการประดิษฐ์เครื่องจักรไอน้ำและรถยนต์โดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับความร้อนเป็นรากฐาน

๑.๓ เสียง (Sound) ว่าด้วยเรื่องเสียง คลื่นเสียง มูลเหตุให้เกิดเสียง ซึ่งอาจศึกษาเพื่อประดิษฐ์เครื่องดนตรีงานเสียง เครื่องขยายเสียง วิทยุ ภาพยนตร์พูดได้ และเครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

๑.๔ แสง (Light) ว่าด้วย

เครื่องแสงสว่างอันทำให้เกิดศึกษาเครื่องทัศนศาสตร์ (Optics) ซึ่งให้ความรู้เรื่องเลนส์เป็นเหตุให้เกิดการประดิษฐ์กล้องถ่ายรูป กล้องโทรทรรศน์ กล้องจุลทรรศน์ เครื่องส่งและรับโทรศัพท์ แว่นตา และภาพยนตร์ เป็นต้น

๑.๕ แม่เหล็ก (Magnetism)
ว่าด้วยคุณสมบัติที่ทำให้สารอันหนึ่งดูดสารอีกอันหนึ่ง วิชานี้สัมพันธ์กับวิชาไฟฟ้าอย่างใกล้ชิด เมื่อศึกษาวิชานี้จะทำให้รู้เรื่องของโทรศัพท์ โทรเลขวิทยุโทรเลข และเครื่องจักรที่ทำให้เกิดกำลังงานต่างๆ

๑.๖ ไฟฟ้า (Electricity) ว่าด้วยส่วนประกอบของสารทั้งหลายอันอาจทอนให้ถึงที่สุดลงไป เป็นกำลังงานไฟฟ้าบวกและไฟฟ้าลบ ว่าด้วยกระแสไฟฟ้า คลื่นไฟฟ้า คลื่นวิทยุ และทำให้เกิดประติสัมพันธ์เกี่ยวกับเครื่องยนต์ไฟฟ้า พัดลม รถราง รถไฟที่ใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

๒. เคมี (Chemistry)
วิชานี้ว่าด้วยส่วนประกอบของสารและความเปลี่ยนแปลงของสารเมื่อรวมกันหรือแยกกัน (สาร ได้แก่ สิ่งที่มีขนาดน้ำหนักและกินที่ จะเป็นของแข็งของเหลวหรือก๊าซก็ตาม)

วิชาฟิสิกส์กับเคมีใกล้เคียงกันมาก จึงควรทราบความต่างกันดังนี้ ฟิสิกส์ว่าด้วยกำลัง ความเคลื่อนไหว ความร้อน เสียง แสง แม่เหล็กและไฟฟ้า ถ้าจะศึกษาถึงสารก็ศึกษาถึงคุณสมบัติสามัญทั่วไปของสารทุกชนิด ซึ่งแม้จะเปลี่ยนรูปเปลี่ยนภาวะ แต่ก็ไม่เปลี่ยนชนิด เช่น ไม้เปลี่ยนรูปเป็นโต๊ะเก้าอี้ แต่ก็คงเป็นไม้อยู่นั่นเอง ส่วนเคมีว่าด้วยปรากฏการณ์ต่างๆ ของสาร เมื่อ

รวมกันหรือแยกกัน หรือเมื่อถูกความร้อน เป็นต้น เช่น ไม้เปลี่ยนเป็นถ่าน เมื่อถูกไฟไหม้ หรือเหล็กที่วางทิ้งอยู่ขึ้นสนิมและเนื้อเหล็กบาง

ส่วนหายไปกลายเป็นขุยสนิมขึ้นแทน เพราะเหล็กทำปฏิกิริยากับอากาศออกซิเจน

๓. ดาราศาสตร์ (Astronomy)
เป็นวิชาว่าด้วยเทหวัตถุ คือ สิ่งที่มีรูปร่างบนท้องฟ้า (Heavenly bodies) เช่น ดวงอาทิตย์ (Sun) ดาวเคราะห์ คือ ดาวที่ไม่มีแสงสว่างในตัวต้องอาศัยแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ เช่น โลกเราและดาวเคราะห์ อื่นๆ เช่น อังคาร พุธ พฤหัส ศุกร์ เป็นต้น ซึ่งเรียกว่า Planets ดวงจันทร์ (Moons) ได้แก่ บริวารของดาวเคราะห์ ซึ่งโคจรรอบโลกเราในกำหนดเวลา ๑ เดือน ส่วนดาวเคราะห์อื่นๆ บางดวง ก็มีดวงจันทร์เป็นบริวารมาก เช่น พฤหัสบดีและเสาร์มีดวงจันทร์เป็นบริวาร ๔ ดวง ถึง ๑๑ ดวง ดาวตกหรือมีพุ่งได้ (meteors) และดาวคือ ดวงอาทิตย์อื่นๆ อีกมากหลาย แต่อยู่ไกลออกไป เราจึงเห็นเป็นเพียงดาวดวงหนึ่งๆ ซึ่งคล้ายไม่มีความหมายอะไร แต่บางดวงโตกว่าดวงอาทิตย์ ของเรารั้งพันเท่า ล้านเท่าก็มี

๔. ธรณีวิทยา (Geology)
วิชานี้ว่าด้วยโครงสร้างส่วนประกอบและประวัติของโลก แบ่งสาขาใหญ่ออกเป็น ๒ คือ ธรณีวิทยาทั่วไป (General Geology) กับ ธรณีวิทยาประวัติศาสตร์ (Historical Geology) ซึ่งแต่ละสาขายังแบ่งเป็นอนุสาขาย่อยไปอีกมาก

๕. อุตุนิยมวิทยา (Meteorology)

วิชานี้ว่าด้วยการศึกษา ให้ความรู้ความเคลื่อนไหวและปรากฏการณ์ของบรรยากาศ

(Atmosphere) คือ อากาศรอบๆ โลก เราว่าในลักษณะเช่นไร จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอากาศทั่วไป และภูมิอากาศ ในการนี้จะต้องศึกษาให้รู้อุณหภูมิ ความกดดันของอากาศ ทิศทางและความเร็วของลม ต้องมีเครื่องวัดอุณหภูมิ เครื่องบันทึกแสงอาทิตย์ เครื่องวัดน้ำฝนและหิมะ เครื่องวัดความกดของอากาศ เป็นต้น

เป็นอันได้เห็นเค้าโครงของวิทยาศาสตร์กายภาพอยู่ ดังได้อธิบายมาแล้ว ต่อไปจะกล่าวถึงวิทยาศาสตร์ชีวภาพพอเป็นทางพิจารณา

ข. วิทยาศาสตร์ชีวภาพ

วิทยาศาสตร์ประเภทนี้ว่าด้วยสิ่งที่มีชีวิต ทั้งพืชและสัตว์ จึงแบ่งสาขาใหญ่ออกเป็น ๒ คือ ๑. พฤกษศาสตร์ (Botany) ว่าด้วยพืชและต้นไม้ทุกชนิด ๒. สัตววิทยา (Zoology) ว่าด้วยสัตว์ทุกชนิดตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวจนสัตว์หลายเซลล์

๑. พฤกษศาสตร์ (Botany)

เป็นวิชาว่าด้วยพันธุ์ไม้ทุกชนิด แบ่งออกไปอีกหลายสาขาเช่น :-

๑.๑ Bacteriology วิทยา-
แบคทีเรีย เป็นวิชาว่าด้วยจุลินทรีย์ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทพืช ต้องมีเรื่องที่ศึกษา เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ยีสต์ รา และพืชเซลล์เดียวต่างๆ

๑.๒ Mycology วิทยามิโก

วิชาว่าด้วยเห็ดราต่างๆ

๒. สัตววิทยา (Zoology)

เป็นวิชาว่าด้วยสัตว์ทุกชนิด แบ่งไปอีกหลายสาขาเช่น :-

๒.๑ Protozoology วิทยา-
โปรโตโซ ว่าด้วยสัตว์ในชั้นปฐมภูมิ
หรือชั้นแรก อันได้แก่ สัตว์เซลล์เดียว
เป็นต้น

๒.๒ General Zoology
สัตววิทยาทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็นวิชา
ว่าด้วยแมลงหรือกีฏวิทยา (Entomo-
logy) และวิชาว่าด้วยนก (Ornitho-
logy) วิชาว่าด้วยปลาซึ่งเรียกว่า
มีนวิทยา (Ichthyology) วิชาว่า
ด้วยหอย (Conchology) วิชาว่าด้วย
ไข่ (Oology) และอื่นๆ

ฯลฯ

นอกจากนั้นในพฤกษศาสตร์และ
สัตวศาสตร์นี้ ยังมีวิชาการเพื่อศึกษา
รายละเอียดทั้ง ๒ แขนงตามลำดับ
ดังนี้ :-

๑. วิชาว่าด้วยโครงสร้างหรือ
สัณฐานวิทยา (Morphology)

๒. วิชาว่าด้วยการจัดประเภท
ทั้งของพืชและสัตว์ที่เรียกว่า Taxonomy

๓. วิชาว่าด้วยการทำงานของ
อวัยวะ ร่างกายทั้งของพืชและสัตว์ หรือ
สรีรวิทยา (Physiology)

๔. วิชาว่าด้วยความเคยชิน
แหล่งที่อยู่ และความเกี่ยวข้องกัน
ระหว่างพืชต่อพืชและสัตว์ต่อสัตว์ที่
เรียกว่า นิเวศวิทยา หรือ Ecology

๕. วิชาว่าด้วยการศึกษา
พัฒนาการแห่งชีวิตของแต่ละชนิด ซึ่ง
เรียกว่า วิทยาเอ็มบริโอ (Embryo-

logy)

(๖) วิชาว่าด้วยการศึกษาถึง
อดีตประวัติเพื่อจะรู้ว่า พืชหรือสัตว์
ชนิดนี้อยู่ในประเภทไหน ซึ่งต้องการ
หลักฐานแม้จากซากเหลือในดินใน
หิน เพื่อให้ให้อธิบายได้ถูกต้องเรียกว่า
Palaeontology

หมายเหตุ : การจัดประเภท
วิทยาศาสตร์นี้ใช้หลักฐานในหนังสือ
ทางวิทยาศาสตร์หลายเล่ม เฉพาะหลัก
ฐานทางวิทยาศาสตร์ชีวภาพใช้บทความ
ของศาสตราจารย์ J.Arthur Thomson
การใช้คำบัญญัติทางวิทยาศาสตร์ ได้
ใช้ตามที่รัฐบาลเคยประกาศในราช-
กิจจานุเบกษา การที่ได้รวบรวมประเภท
วิทยาศาสตร์ โดยแสดงหมวดหมู่เช่นนี้
เพื่อสะดวกในการเข้าใจวิชานี้ ซึ่งฝรั่ง
เองก็มีได้รวบรวมไว้โดยสิ้นเชิง เป็นแต่
แต่งตำราว่าด้วยอะไรก็กล่าวเฉพาะวิชา
นั้นๆ โดยส่วนเดียว

ค. วิทยาศาสตร์ทางสังคม

ถ้าจัดวิทยาศาสตร์เป็นเพียง ๓
ประเภท วิทยาศาสตร์ทางสังคมทุก
อย่างก็ต้องเอาไปรวมไว้ในวิทยาศาสตร์
ชีวภาพ ถ้าแยกออกเป็น ๓ อย่าง
วิทยาศาสตร์ทางสังคมก็มีหลายสาขา
อยู่เหมือนกันเช่น :-

๑. สังคมวิทยา (Sociology)
๒. มนุษยวิทยา (Anthropo-
logy)
๓. เศรษฐศาสตร์ (Econo-
mics)
๔. ทันทวิทยา (Penology)
ว่าด้วยการลงโทษ
๕. ภาษาศาสตร์ (Linguis-
tics)
๖. จิตวิทยาสังคม (Social
Psychology)
๗. จริยศาสตร์ (Ethics)

ฯลฯ

สรุปความฝ่ายวิทยาศาสตร์

เป็นอันว่าเราได้อ่านแผนที่สังเขป
ของวิทยาศาสตร์ทุกสาขาแล้ว ขอบเขต
ของวิทยาศาสตร์อาจแบ่งได้เป็น ๓
ประการ คือ :

๑. ว่าด้วยอาณาจักรแห่งสิ่งที่ไม่
มีชีวิต และพลังงานตั้งแต่หยดน้ำค้าง
จนถึงดวงดาว ตั้งแต่เรื่องของไฟฟ้าจน
ถึงกฎแห่งการถ่วง เรียกว่า สากล
บริเวน (Cosmosphere)

๒. ว่าด้วยอาณาจักรแห่งพืชและ
สัตว์ เรียกว่า ชีวบริเวน (Biosphere)

๓. ว่าด้วยสังคมมนุษย์รวมทั้ง
สถาบัน ขนบประเพณีมรดกทางสังคม
(วัฒนธรรม) ศิลปวรรณคดีและผลิตผล
ต่างๆ เรียกว่า สังคมบริเวน (So-
ciosphere)

การแบ่งออกเป็น ๓ บริเวนนี้
แบ่งตามข้อคิดของศาสตราจารย์ J.
Arthur Thomson

ต่อไปนี้จะจะได้พิจารณา ถึง

ขอบเขตแห่งพระพุทธศาสนาบ้าง แล้วจึงจะเริ่มวิจารณ์กันในภายหลังว่า พระพุทธศาสนาจะเปรียบเทียบกับ วิทยาศาสตร์ได้อย่างไร

ความรู้เรื่องพระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “เราย่อม บัญญัติโลก เหตุให้เกิดโลก ความ ดับแห่งโลก และข้อปฏิบัติให้ถึง ความดับแห่งโลก ในร่างกายอัน มีประมาณวาหนึ่งมีสัญญา มีใจ ครองนี้เอง” โรหิตัสสสูตร พระสุต- ตันตปิฎก เล่ม ๑๕ หน้า ๘๔

ถอดความแห่งพระพุทธภาษิต นี้ คงได้ความว่าพระพุทธเจ้าทรง แสดงธรรมบัญญัติวินัยลงที่มนุษย์ ซึ่งมีกายประมาณวาหนึ่ง มีใจครอง นี้ โดยทรงย่อโลกทั้งโลกให้มาอยู่ ที่ร่างกายและจิตใจ แม้เหตุให้เกิด โลกความดับโลกและข้อปฏิบัติให้ ถึงความดับโลก ก็ทรงย่อมารวมที่ ร่างกายจิตใจเช่นเดียวกัน

เป็นอันสรุปความไว้ขั้นหนึ่ง ก่อน ว่าขอบเขตแห่งธรรมที่พระ- พุทธเจ้าสั่งสอนนั้น แม้จะมีหลัก ธรรมวิจิตรพิสดารอย่างไร ก็รวม เป็นข้อปฏิบัติที่ร่างกายจิตใจทั้งสิ้น แม้อุดมคติสูงสุดก็อยู่ที่พ้นไปจาก ร่างกายจิตใจ ไม่ต้องตกอยู่ในสภาพ เวียนต่อไปเมื่อเป็นเรื่องขึ้นต้นลง ท้ายด้วยร่างกายจิตใจ และพ้นจาก ร่างกายจิตใจเช่นนี้เราจึงสังเกตได้ว่า หลักพระพุทธศาสนา ๓ ประการคือ:-

๑. เว้นความชั่ว

๒. ทำความดี

๓. ชำระจิตใจให้ผ่องแผ้ว

เป็นเรื่องอยู่ภายในขอบเขตของ ร่างกายและจิตใจดังกล่าวแล้ว

แม้พระพุทธศาสนาจะสอน อยู่บนขอบเขต แห่งร่างกายและจิตใจ แม้พระพุทธศาสนาจะอธิบายความ สัมพันธระหว่างร่างกายและจิตใจว่ามี

“

วิทยาศาสตร์แปลว่า “ความรู้” และ พระพุทธเจ้าก็ทรงสั่งสอนว่า ความรู้ ธรรมต้องได้มาโดยการวิเคราะห์ ทดลอง และหาเหตุผล เช่นเดียวกับ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้มาทุกวันนี้ ไม่ใช่ความเชื่ออย่างงมงายในลัทธิ ศาสนา หรือโดยความเชื่อที่ไม่ใช่ เหตุผล

”

ส่วนกระทบถึงกัน คือ กายเดือดร้อนก็ เป็นเหตุให้ใจผิดปกติได้ หรือเมื่อใจ เดือดร้อนก็เป็นเหตุให้กายผิดปกติได้ ดังนี้ก็จริง แต่ถ้าจะพิจารณาดูว่า พระพุทธศาสนาสอนหนักแน่นไปในเรื่อง อะไรแล้ว ก็จะเห็นได้ว่า ปัญหาเรื่อง จิตใจได้รับความสนใจจากพระพุทธ ศาสนาอยู่เป็นพิเศษ ดังข้อความใน

พระพุทธภาษิตที่ว่า :-

๑. โลกอันจิตย่อมนำไป คือ มีจิตเป็นผู้นำ (จิตเตน นียติ โลโก)^๑

๒. ธรรมทั้งหลายมีใจเป็น หัวหน้า (มโนปุพฺพังคมา ธมฺมา)^๒

จากพระพุทธภาษิตนี้เราจะเห็น ได้ว่า พระพุทธศาสนาสอนเน้นว่า ไม่ ว่าโลกหรือธรรมล้วนมีจิตใจเป็นผู้นำ ทั้งสิ้น เมื่อจิตใจเป็นผู้นำ การอบรม ชัดเกลาจิตใจจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญใน การปฏิบัติเมื่อรักษากิจได้อย่างเดียวก็ ชื่อว่ารักษาอย่างอื่นด้วย ดังข้อความอันเป็นพระพุทธภาษิตว่า

“ดูก่อนคฤหบดี! เมื่อ บุคคลรักษากิจได้แล้วก็เป็นอัน รักษาทั้งกายกรรม ทั้งวจีกรรม ทั้งมโนกรรม เปรียบเหมือนเรือน ยอด เมื่อมุงหลังคาดีแล้วก็ชื่อว่า รักษาไว้ได้ทั้ง ยอดเรือน ทั้ง กลอนเรือนทั้งฝาเรือน”^๓ (คำว่า กลอนเรือน หมายถึง โครงไม้อัน เป็นที่รองรับสิ่งที่มุงเช่นหญ้าหรือ จาก)

ความมุ่งหมายทางพระพุทธ- ศาสนา

เมื่อกล่าวโดยทั่วไป ความ มุ่งหมายทางพระพุทธศาสนาก็คือ ประโยชน์ ซึ่งอาจแบ่งประโยชน์ ดังกล่าวได้เป็น ๓ ประการคือ :-

๑. ประโยชน์ปัจจุบัน ได้แก่ การตั้งตัวให้ทางโลกเป็นหลักฐาน

๒. ประโยชน์อนาคต ได้แก่

๑. สังยุตตนิกายสคาถวรรค เล่ม ๑๕ หน้า ๕๔

๒. ธรรมบท เล่ม ๒๕ หน้า ๑๕

๓. ดิกนิบาตอังคตตรนิกาย เล่ม ๒๐ หน้า ๓๓๕

การตั้งตัวได้ทางศีลธรรม เป็นเหตุช่วยให้การตั้งตัวทางโลกเป็นไปโดยราบรื่น ไม่ล่มจม ทำให้อนาคตแจ่มใส และได้หลักศีลธรรมเข้าค้ำจุน

ประโยชน์อย่างยิ่ง หรืออย่างสูงสุด ได้แก่ การสามารถดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์ได้โดยเด็ดขาด ไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของความชั่วทางจิตใจ และความทุกข์ร้อนกลัดกลุ้มอีกต่อไป

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความมุ่งหมายของพระพุทธศาสนาเมื่อย่อให้สั้นที่สุดหรือกล่าวแต่แก่นแท้ ก็มีประโยชน์อย่างยิ่ง ข้อที่ ๓ เป็นข้อสำคัญที่สุดแต่เรียกชื่ออีกสำนวนหนึ่งว่า วิมุตติ (ความหลุดพ้น) ดังพระพุทธภาษิตว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย! มหาสมุทระย่อมมีรสเดียว คือรสเค็มฉันใด ธรรมวินัยก็มีรสเดียวคือวิมุตติ ความหลุดพ้นฉันนั้น”^๔

ความหลุดพ้นในพระพุทธศาสนา หมายถึง หลุดพ้นจากกิเลส (ความชั่วในจิตใจทำให้เศร้าหมอง) อย่างหนึ่ง หลุดพ้นจากความทุกข์ อันแบ่งออกเป็นทุกข์ประจำ กับทุกข์จร อีกอย่างหนึ่ง ความหลุดพ้นอาจมีได้ชั่วคราวหรือด้วยอำนาจคุณธรรมบางอย่าง อาจเป็นความหลุดพ้นชนิดเด็ดขาดก็ได้ จะบรรลุความหลุดพ้นขั้นไหนย่อมขึ้นอยู่กับความประพฤติปฏิบัติที่จะเป็นเหตุละความชั่วในจิตใจได้มากน้อยเพียงไร

ผู้เขียนขอตั้งหลักไว้สั้นๆ อย่างนี้ก่อน เมื่อถึงคราวอธิบายเปรียบเทียบจะได้ชี้ให้เห็นเป็นข้อๆ ไป

สรุปความ

พระพุทธศาสนาสอนข้อปฏิบัติที่ร่างกายและจิตใจ แต่ในส่วนสำคัญเน้นในเรื่องจิตใจเป็นพิเศษ ความมุ่งหมายในการสอนนั้นเพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้รับประโยชน์ ๓ ชั้น และชั้นสูงคือประโยชน์อย่างยิ่งได้แก่ความพ้นทุกข์โดยเด็ดขาด ซึ่งเป็นอุดมคติสูงสุด

เพราะเหตุที่พระพุทธศาสนาสอนให้จัดการกับจิตใจเป็นพิเศษจึงมีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับจิตใจอยู่เป็นอันมาก ทั้งเป็นข้อปฏิบัติประกอบด้วยเหตุผล ซึ่งผู้ฟังอาจตรองตามและพิสูจน์ทดลองให้เห็นจริงได้ ชาวตะวันตกผู้หันมานับถือพระพุทธศาสนา จึงขนานนามให้ว่าเป็นวิทยาศาสตร์ทางจิตใจ (Spiritual and Mental Science)

แนวนานระหว่างพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์

จากการแยกพูดถึงวิทยาศาสตร์พร้อมด้วยรายละเอียดและขอบเขตก่อน แล้วจึงพูดถึงพระพุทธศาสนาร่วมด้วยขอบเขตตลอดจนจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เห็นว่าทางไหนมุ่งไปในทิศทางของตนอย่างไร เช่นนี้แล้ว เวลาเปรียบเทียบเราจะได้ไม่หลง จะได้ไม่เอนกให้พระพุทธศาสนาต้องคล้อยตามวิทยาศาสตร์ไปทุกอย่าง หรือเอนกให้วิทยาศาสตร์ต้องอนุโลมตามพระพุทธศาสนาไปทุกฝีก้าว แต่ละอย่างก็มีทิศทางและความมุ่งหมายของตนเอง ความลร่อยกันจึงอยู่ที่วิธีการและหลักการ ไม่ใช่ในเนื้อหาของแต่ละอย่างเมื่อเราเข้าใจเช่น

นี้ก็อาจเข้าใจพระพุทธศาสนา และวิทยาศาสตร์ได้ทั้งสองอย่างไม่ลำเอียงหรือไม่เอาความรู้ด้านเดียวมาพุดชมอีกฝ่ายหนึ่งให้หมดความสำคัญลงไป การรู้ด้านเดียวนี้เสียประโยชน์มาก อาจทำให้เข้าใจผิดอะไรต่ออะไรไปได้อย่างสำคัญดังจะกล่าวชี้ให้เห็นข้างหน้า

เท่าที่ชาวตะวันตกได้พิจารณา กันแล้วได้ลงความเห็นว่ วิชาวิทยาศาสตร์ทางโลก เป็นวิทยาศาสตร์ฝ่ายวัตถุ ส่วนพระพุทธศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์ทางจิตใจ

ผู้เขียนขอนำข้อความในหนังสือ What is Buddhism? (พระพุทธศาสนาคืออะไร?) ฉบับของพุทธสมาคมลอนดอน หน้า ๑๔๑ ถึง ๑๔๒ มาแปลเสนอท่านผู้อ่านดังต่อไปนี้ :-

“พระพุทธเจ้าทรงอธิบายหลักทั่วไปแห่งจิตใจในฐานะเป็นมูลฐานแห่งคำสอนของพระองค์ ส่วนโลกทางวัตถุเป็นเขตแดนของนักวิทยาศาสตร์ในสมัยปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างโลกทางจิตใจกับทางวัตถุทั้ง ๒ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา กับสิ่งที่สะท้อนไปจากเนื้อหา ผู้ศึกษาสิ่งหนึ่งโดยอุปมาน (analogy เปรียบเทียบ) และโดยอนุมาน (inference คาดจากเหตุผล) ย่อมได้รับความรู้ถึงอีกสิ่งหนึ่งด้วย เพราะทั้งพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์ มีรากฐานอยู่บนการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ (ในแนวทาง) ของตนเองโดยลำดับ ในการสรุปผลจึงมีสภาพอันเข้ากันได้ วิทยาศาสตร์แปลว่า “ความรู้” และพระพุทธเจ้าก็ทรงสั่งสอนว่า ความรู้

๔. อุทาน เล่ม ๒๕ หน้า ๑๔๘

ธรรมต้องได้มาโดยการวิเคราะห์ทดลอง และหาเหตุผล เช่นเดียวกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้มาทุกวันนี้ ไม่ใช่ความเชื่ออย่างมงายในลัทธิศาสนาหรือโดยความเชื่อที่ไม่ใช่เหตุผล กล่าวโดยย่อพุทธศาสนิกชนจึงเชื่อว่า เป็นนักวิทยาศาสตร์ทางวิญญาณหรือทางจิตใจ”

เมื่อฝรั่งที่นับถือพระพุทธศาสนาภาคภูมิใจตนเองถึงกับกล่าวว่าพุทธศาสนิกชน ชื่อว่าเป็นนักวิทยาศาสตร์ทางจิตใจเช่นนี้ เราจึงควรจะได้พิจารณากันต่อไปอีกในรายละเอียดว่าพระพุทธศาสนาเข้ากันได้กับวิทยาศาสตร์อย่างไร เป็นอันขอสรุปไว้ในขั้นนี้ก่อนว่า แนวขนานระหว่างพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ ก็คือ พระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์ ต่างต้องการพิสูจน์ความจริงโดยมีเหตุผล โดยการสังเกตทดลอง โดยไม่ให้เชื่ออะไรอย่างมงาย พระพุทธศาสนามีแนวเป็นวิทยาศาสตร์ทางจิตใจส่วนวิทยาศาสตร์มีแนวทางวัตถุ จึงต่างเป็นแนวขนานของกันและกันด้วยประการฉะนี้

ความรู้สองด้านทำให้เข้าใจดี

เมื่อเราเข้าใจว่าพระพุทธศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์ฝ่ายจิตใจคู่กับวิทยาศาสตร์สมัยปัจจุบัน ซึ่งเป็นฝ่ายวัตถุแล้วในบางกรณีควรเข้าใจความหมายในการใช้ถ้อยคำของแต่ละฝ่ายด้วย มิฉะนั้นจะเข้าใจสับสนกันไป

ขอยกตัวอย่างแห่งคำว่าธาตุ (elements) มีนักวิทยาศาสตร์บางคน ซึ่งไม่เข้าใจหรือไม่เคยศึกษาพระพุทธศาสนาเคย

กล่าวว่า ธาตุตามที่เข้าใจกันในพระพุทธศาสนานั้น เป็นความเข้าใจผิดและเป็นการไม่รู้จักธาตุที่แท้จริงธาตุที่แท้จริงนั้นจะต้องวิเคราะห์ลงไปถึงที่สุดได้โดยมีปริมาณเป็นแบบเดียวกันจะวิเคราะห์อีกสักเท่าไรก็คงส่วนประกอบหรือโครงสร้างปริมาณ (atomic structure) อยู่เท่านั้นไม่เปลี่ยนแปลงธาตุแต่ละชนิดในทางวิทยาศาสตร์ย่อมมีกำหนดของมันตายตัวแล้ว ตามที่นักวิทยาศาสตร์ค้นได้ คือ มีน้ำหนักของแต่ละปริมาณเท่ากัน โดยใช้น้ำหนักปริมาณของธาตุไฮโดรเจนซึ่งเบาที่สุดเป็นหลัก จะแยกหรือทำการวิเคราะห์ทางเคมีให้มากไปกว่านั้นไม่ได้แล้ว เมื่อปริมาณของแต่ละธาตุเป็นสิ่งมีน้ำหนัก (atomic weight) สิ่งซึ่งไม่ได้ดวงไม่ได้จึงไม่จัดเป็นธาตุ การที่ทางพระพุทธศาสนาแสดงว่าธาตุทั้ง ๔ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม เป็นธาตุแต่ละอย่างๆ นั้นนับว่าเข้าใจธาตุผิด เพราะดินก็ไม่ใช่อะไรแท้ เมื่อแยกธาตุแล้วอาจพบว่าเป็นธาตุผสม คือ มีธาตุต่างๆ หลายอย่างผสมกันเป็นดิน น้ำก็ไม่ใช่อะไรแท้เป็นสิ่งที่ผสมระหว่างธาตุไฮโดรเจน ๒ ส่วน กับออกซิเจน ๑ ส่วน ไฟยังไม่ใช่อะไรเลย เพราะไฟไม่มีน้ำหนัก ไม่มีขนาด ซึ่งไม่ได้ดวงไม่ได้แยกหาปริมาณไม่ได้ ลมก็เป็นธาตุผสม

ระหว่างออกซิเจนไนโตรเจนและธาตุอื่นๆ อีก ตกลงทางพระพุทธศาสนาจึงเข้าใจผิดเรื่องธาตุโดยประการ ทั้งปวงเหตุผลของผู้รู้ด้านเดียวนั้น ฟังๆ ดูกี้ก็ทำให้เห็นจริงไปบ้างแต่เมื่อได้ศึกษาให้รู้ความมุ่งหมายในการบัญญัติคำขึ้นใช้ในทางศาสนาแล้วก็จะหายเข้าใจผิดคือ เราจะต้องรู้จักว่าคำจำกัดความหรือคำนิยาม (definition) ในแต่ละทางหรือแต่ละวิชานั้น ย่อมมีความมุ่งหมายต่างกัน บางครั้งใช้ศัพท์พ้องกันแต่ความหมายไปคนละอย่าง เช่นคำว่า อารมณ์ ในความหมายทางพระพุทธศาสนา มิได้หมายอย่างที่เราเข้าใจกันในภาษาไทยที่ตรงกับคำว่าความสะเทือนใจ หรือคำว่า emotion ในภาษาอังกฤษเลย ในภาษาไทยเรามีคำพูดว่า อารมณ์ดี อารมณ์ไม่ดี แต่ในทางพระพุทธศาสนา คำว่าอารมณ์หมายถึง สิ่งที่ผ่านมาทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ซึ่งได้แก่รูป (สิ่งที่เห็นได้ด้วยตา) เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ (สิ่งที่ถูกต้องไว้ด้วยกาย) ธรรม (สิ่งที่รู้ได้ด้วยใจ) เมื่อไทยเรานำคำนี้มาใช้จนเข้าใจกันว่าหมายถึง ความสะเทือนใจไปแล้วก็ใช้ไป แต่ต้องรู้ไว้ว่านี่หมายความว่าตามภาษาไทย ไม่ใช่ความหมายในทางพระพุทธศาสนา ทางพระพุทธศาสนาหมายถึงอีกอย่างหนึ่ง จะว่าใครผิดก็ไม่เชิง ต้องศึกษาให้รู้ความหมายไว้ ๒ ทางนั้นแหละจึงจะไม่ยุ่ง หรือคำอื่นอีก เช่น สงสาร ไทยเราใช้หมายความว่าเอ็นดู ใจอ่อนโยนตาม หรือใจอ่อนคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ ถ้าจะแปลคำนี้ตามความหมายทางศาสนาแล้วก็ไม่ตรงกันเลย เพราะในทางพระพุทธศาสนา

หมายถึง การเวียนว่ายตายเกิด ตาม ศัพท์ทั่วๆ ไปแปลว่าท่องเที่ยว คือ ท่องเที่ยวไปสู่ชาติ กำเนิดต่างๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ ทางศาสนา จะติคนที่ใช้ศัพท์นี้โดยไม่รู้ความหมาย หรือคนไทยจะโทษว่าทางศาสนาทำไมไม่ใช้ศัพท์ให้ตรงกับภาษาไทยดังนี้ก็ไม่ถูกต้องด้วยกันทั้งสองฝ่ายที่ถูกควรจะรู้ความหมายของทั้งสองฝ่ายแล้วใช้ให้ถูกในทางของแต่ละฝ่ายนั้นแหละจึงจะเรียกว่ามีความรู้ไม่เป็นที่บกพร่อง

คำว่า ธาตุ ในทางศาสนาก็เช่นเดียวกัน มิได้หมายถึง สิ่งที่จะแยกออกไปอีก ไม่ได้ทางเคมีอย่างที่ทางวิทยาศาสตร์หมาย หากหมายถึงลักษณะที่เห็นได้ง่าย เข้าใจได้ง่าย แยกประเภทได้ง่ายของสิ่งทั้งหลายในโลก ซึ่งตาสีตาสาก็อาจเข้าใจได้ กล่าวคือ สิ่งใดมีลักษณะเข้มแข็ง สิ่งนั้นจัดเป็นธาตุดิน สิ่งใดมีลักษณะเหลวหรือเอิบอาบ สิ่งนั้นจัดเป็นธาตุน้ำ สิ่งใดมีลักษณะร้อน สิ่งนั้นจัดเป็นธาตุไฟ และสิ่งใดมีลักษณะพัดไปมา สิ่งนั้นจัดเป็นธาตุลม เมื่อจัดประเภทอย่างง่ายๆ เช่นนี้ เวลาสอนคนให้พิจารณาสิ่งต่างๆ เพื่อสอนใจตัวเองคนเหล่านั้นก็แยกประเภทแห่งสิ่งต่างๆ ที่ตัวพบเห็นให้เป็นส่วนๆ ได้ตามลักษณะง่ายๆ นั้น คงได้ผลดีในการสอนเพื่อไม่ให้ยึดถือในสัตว์ บุคคล ตัวตนเราเขา เพราะมองเห็นลักษณะเพียงแข็งบ้างเหลวบ้าง ร้อนบ้าง พัดไปมาบ้าง อย่างนี้ก็เห็นได้ว่าคำจำกัดความของศาสนามีประโยชน์และใช้การได้ดีในทางของตนอย่างไร ทางศาสนาไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะไปขัดขวางวัดปรมาณู

ของธาตุต่างๆ แบบวิทยาศาสตร์ และถ้าศาสนาจะสอนแบบวิทยาศาสตร์ก็จะเสียผลในการที่คนไม่สามารถจะแยกธาตุได้ง่ายๆ เลย เพราะจะต้องมีเครื่องมือแยกธาตุทางเคมี ซึ่งจะยุ่งยากไม่น้อย ไม่เหมือนกับที่เข้าใจตามคำจำกัดความทางศาสนาอันอาจมองเห็นอะไรก็แยกธาตุได้ทันที นอกจากนั้นทางศาสนายังมีการกล่าวถึงธาตุทางจิตใจหรือนามธรรมด้วยเพราะฉะนั้นการรู้ทั้ง ๒ ทาง คือ ทั้งความหมายทางวิทยาศาสตร์ และความหมายทางศาสนา จึงดีกว่าเอาความหมายอย่างหนึ่งไปซ่อมอีกฝ่ายหนึ่ง ด้วยความรู้เพียงด้านเดียว การชี้แจงเรื่องนี้จึงเป็นการขอมความเข้าใจไว้ก่อน ในเมื่อเราจะเปรียบเทียบพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ต่อไป

ข้อที่พระพุทธศาสนาเข้ากันได้กับวิทยาศาสตร์

ผู้เขียนขอประมวลหลักการที่ตรงกันระหว่างศาสนากับวิทยาศาสตร์เป็นข้อๆ เพื่อสะดวกแก่การพิจารณาเปรียบเทียบดังต่อไปนี้ :-

๑. ทางพระพุทธศาสนาสอนไม่ให้เชื่ออะไรอย่างมงายแต่ให้เชื่ออย่างมีเหตุผล มีการพิสูจน์ทดลองแล้วจึงเชื่อ วิทยาศาสตร์ก็สอนไม่ให้เชื่ออะไรอย่างมงาย ต้องมีการพิสูจน์สังเกตทดลองเช่นเดียวกัน

๒. ทางพระพุทธศาสนาสอนว่าผลทุกอย่าง ย่อมมาจากเหตุ ไม่ใช่เกิดขึ้นลอยๆ หรือบังเอิญ การที่โทษว่าบังเอิญนั้น เพราะยังหาเหตุไม่พบต่างหาก พระพุทธศาสนาจึงไม่สอนขัด

ไปทีเหวตาหรือพระเจ้าว่าเป็นผู้ลบล้างแต่ชี้ไปที่การกระทำของแต่ละบุคคล ว่าเป็นเครื่องทำให้ดีให้ชั่วทางวิทยาศาสตร์ก็เชื่อว่าผลทุกอย่างย่อมมาจากเหตุไม่ใช่เกิดขึ้นลอยๆ หรือบังเอิญ หรือเพราะอำนาจลบล้างทั้งหลาย การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์เป็นการค้นผลโดยสาวไปหาเหตุบ้าง ค้นเหตุแล้วสาวไปหาผลบ้าง

๓. ทางพระพุทธศาสนา สอนไม่ให้เชื่อหรือติดในโชคกลางต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์ซึ่งบูชาความจริงก็สอนไม่ให้เชื่อถือหรือติดในโชคกลางต่างๆ เช่นกัน คือ ต่างฝ่ายต่างสอนอย่างตรงไปตรงมา

๔. ทางพระพุทธศาสนาสอนให้เข้าใจลักษณะ ๓ ประการแห่งสิ่งทั้งหลายคือ ไม่เที่ยงทนอยู่ไม่ได้ ไม่เป็นแก่นสารตัวตน เพื่อให้ติดไม่ยึดทางวิทยาศาสตร์ทั้งกายภาพและชีวภาพก็สอนให้เข้าใจถึงกฎแห่งความเปลี่ยนแปลงของสิ่งทั้งหลาย และเมื่อวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ลงไปแล้วไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือสิ่งมีชีวิตก็ไม่มีแก่นสารตัวตนอะไรประกอบขึ้นหรือรวมขึ้นจากปรมาณูของธาตุต่างๆ นั้น อนึ่ง เมื่อจะวิเคราะห์ไปให้ถึงที่สุดแล้ว ลงสุดท้ายก็เป็นพลังงานซึ่งไม่ใช่ตัวตนอะไรเลย การทำระเบิดปรมาณูก็คือ การแยกปรมาณูเพื่อให้เกิดพลังงาน

๕. ทางพระพุทธศาสนาสอนว่า ผลซึ่งเกิดมาจากเหตุอันหนึ่งแล้ว อาจจะเป็นเหตุของผลอันอื่นต่อไปอีกได้ เช่น การแสดงเรื่องวิภูฏะคือ วัน ๓ ได้แก่ กิเลส เป็นเหตุให้ทำกรรมๆ เป็น

เหตุให้เกิดวิบากๆ เป็นเหตุให้เกิดกิเลสๆ เป็นเหตุให้ทำกรรม ฯลฯ หรือทฤษฎีปัจจัยการที่ว่าอวิชชาเป็นเหตุให้เกิดสังขาร สังขารซึ่งเป็นผลนั้นเป็นเหตุให้เกิดวิญญาณ วิญญาณซึ่งเป็นผลเป็นเหตุให้เกิดนามรูปต่อไปอีก เป็นต้นทางวิทยาศาสตร์ก็สอนถึงเหตุผลเกี่ยวโยงกัน เช่น เมล็ดพืชเป็นเหตุให้เกิดต้นไม้ ต้นไม้เป็นเหตุให้เกิดเมล็ดพืช หรือในการหาเหตุผลทางตรรกวิทยาที่เรียกว่า^๑ Sorites คือ กระบวนการหาเหตุผลแบบลูกโซ่ยืดยาวเป็นทอดๆ ซึ่งเข้าลักษณะปัจจัยการทางพระพุทธศาสนา

๖. พระพุทธศาสนาสอนว่าร่างกายของมนุษย์ที่รวมกันเป็นก้อนเป็นกองนั้น อาจแยกออกได้เป็นธาตุ ๔ คือ มีลักษณะที่เห็นได้ง่ายๆ ๔ อย่าง คือ เข้มแข็งเป็นดิน เหนียวเป็นน้ำ อุ่นหรือร้อนเป็นไฟ พัดไปมาเป็นลม เพื่อสอนใจไม่ให้ยึดถืออะไรมากนักทางวิทยาศาสตร์ก็ว่าร่างกายของมนุษย์ประกอบขึ้นด้วยธาตุต่างๆ มากมายหลายชนิด เป็นแต่วิธีกำหนดธาตุในทางวิทยาศาสตร์ กำหนดประเภทด้วยจำนวนของประमाणไฟฟ้าคือ โปรตรอน อิเลคตรอน และนิวตรอนใน ๑ ประमाणของธาตุอันมีส่วนประกอบไม่เหมือนกัน มีน้ำหนักต่างกันเช่นระหว่างธาตุตะกั่วทองแดงกับทองคำ ตะกั่ว ๑ ประमाणมีจำนวนประमाणไฟฟ้า ๘๒ มีน้ำหนัก ๒๐๗.๒ (เท่าของไฮโดรเจน ทองแดง) ๑ ประमाणมีจำนวนประमाणไฟฟ้า ๒๙ มีน้ำหนัก ๖๓.๕๕ (เท่าของไฮโดรเจน)

ทองคำ ๑ ประमाणมีจำนวนประमाणไฟฟ้า ๗๙ มีน้ำหนัก ๑๙๗.๒ (เท่าของไฮโดรเจน)

๗. พระพุทธศาสนากล่าวถึงดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และโลกที่มีมนุษย์อยู่ว่า มิใช่มีเพียงเท่าที่มองเห็นด้วยตาจากโลกเรา แต่ยังมีอีกมากมายดาราศาสตร์ก็กล่าวว่าดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์และดาวเคราะห์แบบโลกเราที่อาจมองเห็นได้จากกล้องโทรทรรศน์นั้นมีจำนวนมาก หลักฐานของพระพุทธศาสนาเรื่องนี้ปรากฏในสังขารูปปัตติสูตรพระสูตรตันตปิฎกเล่ม ๑๔ หน้า ๒๒๑ และพระสูตรตันตปิฎกเล่ม ๒๐ หน้า ๒๙๒-๒๙๓

๘. พระพุทธศาสนากล่าวถึงกฎธรรมชาติของการดึงดูดว่า น้ำตกจากที่สูงย่อมไหลลงสู่ที่ต่ำ (อุณหโต อุทกั วฏฐั ยถา นินน ปวตตติ) คราวนี้กล่าวถึงเรื่องของจิตใจพระพุทธศาสนาแสดงว่ามีจิตที่ถูกกระแสโลกดึงดูดให้ไหลไปตามโลก ซึ่งเรียกว่า โลภียจิต และจิตที่สูงเหนือโลกหรือข้ามพ้นโลกแต่ไม่ใช่สูงขึ้นได้เองต้องมีวิธีการอบรมฝึกหัด จิตที่สูงข้ามพ้นจากกระแสโลกนี้เรียก โลภุตตรจิต ในวิทยาศาสตร์กายภาพแสดงว่าน้ำย่อมไหลลงที่ต่ำแต่น้ำอาจไหลขึ้นที่สูงได้ถ้ามีแรงดูดหรือแรงผลักดัน ยิ่งกว่านั้นโดยอาศัยความร้อน^๑ น้ำกลายเป็นไอลอยขึ้นสู่ที่สูงกลายเป็นเมฆได้ในวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เฉพาะวิชาจิตวิทยามีการแสดงถึงการยกไลเมน (Limen) ให้สูงกว่าสิ่งเร้า (Stimulus) ซึ่งพูดง่ายๆ ก็คือ

ยกระดับจิตให้สูงกว่าอำนาจฝ่ายต่ำ

ลีลาแห่งคำสอนทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์

การกล่าวถึงลีลาแห่งคำสอนทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์ทำให้เราได้มีโอกาสพิจารณาถึงการสอนอย่างมีเหตุผลและเป็นวิทยาศาสตร์ ในตัวของพระพุทธศาสนาเป็นข้อๆ ไป :-

๑. ทฤษฎีเรื่องทำอย่างไรจึงจะหลุดพ้นจากทุกข์ซึ่งใช้ศัพท์ว่า ของจริงอย่างประเสริฐ “อริยสัจ” ของพระพุทธศาสนามีลักษณะหรือลีลาเป็นวิทยาศาสตร์โดยสมบูรณ์ คือ :-

๑.๑ แสดงผล คือ ความทุกข์ว่าได้แก่อะไร

๑.๒ แสดงเหตุ คือ ความทะยานอยากว่าทำให้ทุกข์เกิด

๑.๓ แสดงผล คือ ความดับทุกข์ว่าได้แก่ดับความทะยานอยากได้

๔. แสดงเหตุ คือ ข้อปฏิบัติ

๑. โดยอธิบายเปรียบเทียบความร้อนนี้ตรงกับคำว่าตบะ ซึ่งแปลว่า เครื่องเผาหรือความเพียรในทางศาสนาเป็นเครื่องช่วยในการยกระดับจิตให้สูงขึ้น

ให้ถึงความดับทุกข์ที่เรียกว่าอริยมรรคหรือมรรคมรรค ๘ คุณลักษณะพิเศษในการแสดงเรื่องอริยสัจที่มีลีลาเป็นวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริงก็คือ คำสรุปที่ว่า ตราบใดพระองค์ก็ยังมีได้ปฏิบัติได้ผลเห็นจริงในอริยสัจ ๔ ประการนี้ ตรานั้นพระองค์ก็ยังไม่ประกาศพระองค์ว่าตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอันแสดงว่าทฤษฎีอริยสัจ ไม่ใช่ทฤษฎีเฉยๆ แต่เป็นภาคปฏิบัติที่ได้ประจักษ์ผลมาแล้วด้วย ฉะนั้นการที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงอริยสัจในพระธรรมเทศนาครั้งแรกของพระองค์จึงเป็นการเริ่มต้นศักราชวิทยาศาสตร์ทาง จิตใจ

๒. คำสอนเรื่องทางสายกลาง (The Middle Way) ซึ่งไม่ตึงเกินไป ไม่หย่อนเกินไป เป็นการไม่ตกอยู่ในฝ่ายสุดโต่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (Extremes) ก็คือ คำสอนเรื่องมัตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณ (Moderation) คือ ความพอเหมาะพอควรก็ดี มีลีลาเป็นวิทยาศาสตร์ ก็เพราะในทางวิทยาศาสตร์เองถึงกับมีเครื่องมือต่างๆ เพื่อเป็นมาตรวัดความพอเหมาะพอดี เช่น วัดอุณหภูมิ วัดความเร็ว วัดความชื้น วัดกระแสไฟฟ้า และวัดความดันของไอน้ำ เป็นต้น เพราะความพอเหมาะพอดีย่อมเป็นเครื่องกันความผิดพลาดทั้งหลายได้เป็นอย่างดี

๓. คำสอนเรื่องปัจจัยสมุปบาท ซึ่งแบ่งเหตุผลสายเกิดส่วนหนึ่ง เหตุผลสายดับส่วนหนึ่ง มองในแง่เกิดก็เป็นเหตุผลส่งต่อๆ กัน ให้เกิดสิ่งต่างๆ ตลอดสาย มองในแง่ดับก็เป็นเหตุผลส่งต่อๆ กันให้ดับสิ่งต่างๆ ตลอดสาย พระพุทธเจ้าทรงแสดงถึงอริยชา (ไม่รู้ความจริงที่จะเป็นเหตุพ้นทุกข์ได้) ว่า

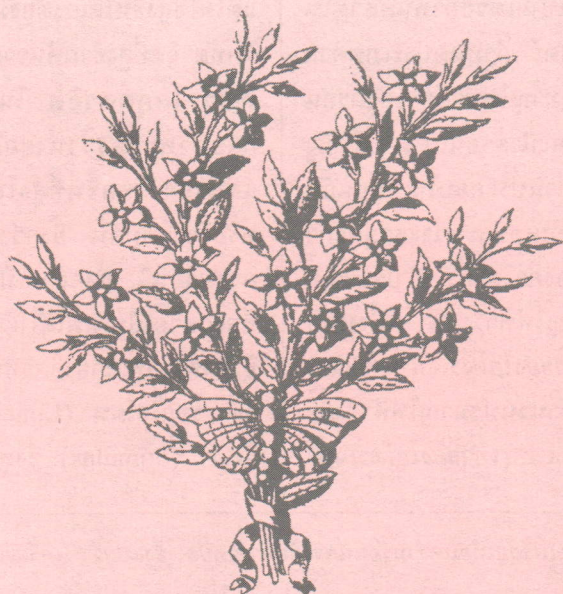
เป็นรากเง่าฝ่ายเวียนว่ายตายเกิด และแสดงถึงอริยชาตัวเดียวกันนั้นแหละว่า ถ้าวดับเสียได้คือ แก้ให้เป็นรู้ความจริงที่จะเป็นเหตุพ้นทุกข์ได้ ก็เป็นต้นเหตุให้ดับเรื่องเวียนว่ายตายเกิดต่อไปเป็นทอดๆ การแสดงอย่างนี้มีลีลาเป็นวิทยาศาสตร์ ดังได้กล่าวไว้แล้วในข้อ ๕ ของการเปรียบเทียบข้อที่พระพุทธศาสนาเข้ากันได้กับวิทยาศาสตร์ แต่ในที่นี้ได้กล่าวถึงลีลาแห่งคำสอนว่าให้เหตุผลติดต่อกันอย่างน่าสนใจ

จากการที่พระพุทธศาสนามีคุณลักษณะพิเศษ ที่มีคำสอนอันเป็นวิทยาศาสตร์ ไม่ให้เชื่ออย่างมกมาย นิยมให้มีการค้นคว้าพิสูจน์ทดลองนั้น ย่อมแสดงว่าพระพุทธศาสนาได้ให้แนวทางวิทยาศาสตร์มาก่อนที่วิทยาศาสตร์ของโลกจะเกิดเป็นเนื้อเป็นตัวขึ้นอย่างไร

ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ ย่อมจะทราบดีว่านักวิทยาศาสตร์ได้ถูกทางศาสนาจับมาเผาไฟ เพราะความเชื่อไม่ลงรอยกันมากต่อมากแต่ประวัติศาสตร์

การบีบคั้นความเชื่อเช่นนั้นไม่มีในพระพุทธศาสนา

แม้ความคิดเห็นเรื่องสร้างโลกทางพระพุทธศาสนาจะมีได้สอนไว้ให้เชื่ออย่างที่บางศาสนาถือเป็นหัวใจของศาสนาที่จะต้องให้มนุษย์เชื่อเรื่องพระเจ้าสร้างโลกก็ตาม แต่ในทางพระพุทธศาสนาก็สอนไว้เป็นกลางๆ ว่า สิ่งที่มีปัจจัยปรุงแต่งทั้งหลายย่อมเป็นไปตามเหตุปัจจัย คำว่าเหตุปัจจัยในที่นี้เป็นคำกลางๆ นักวิทยาศาสตร์สาขาดาราศาสตร์เชื่อว่าหมอกเพลิง (Nebula) เป็นต้นเหตุให้เกิดดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์เป็นเหตุให้เกิดโลก โลกหรือดาวเคราะห์ (Planets) เป็นเหตุให้เกิดดวงจันทร์ซึ่งเป็นการขัดกับบางศาสนาแต่ก็ไม่ขัดกับหลักเหตุปัจจัย เพราะฉะนั้น ผู้ศึกษาพระพุทธศาสนาถ้าสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์ก็จะทำให้ศึกษาเปรียบเทียบได้ดียิ่งขึ้น

การประหยัด ในครัวเรือน

ตอนที่ ๒

สถิติ เล็งโธสง

1. ประหยัดน้ำ
ผมได้พูดมาบ้างแล้วเกี่ยวกับเรื่องน้ำ แต่ที่อยากพูดอีกก็เพราะเห็นคนยังสุรุ่ยสุร่ายในเรื่องน้ำอยู่มาก บางคนใช้น้ำประปรารดถนน เพื่อกันฝุ่นก็มี เพื่อล้างให้ถนนสะอาดก็มาก เป็นการใช้ทรัพยากรโดยไม่มีเหตุผลสมควร น้ำประปานั้นกว่าจะผ่านกรรมวิธีหลายขั้นตอนเป็นน้ำใสและสะอาดให้คนดื่มได้ไม่ใช่ของง่าย เราจะต้องใช้เฉพาะแต่ที่จำเป็นจริงๆ ดื่ม อาบ และชำระล้างภาชนะเครื่องนุ่งห่มเท่านั้น แม้แต่ล้างรถผมก็ว่าควรจะใช้กระป๋องตักมาใช้ผ้าจุ่มเช็ดเอาประหยัดมากกว่ากันมากมาย บางคนก็พูดว่าตนมีเงินเสียค่าน้ำ ซึ่งไม่ถูก เพราะน้ำประปานั้นเป็นสาธารณูปโภคที่มหาชนใช้ร่วมกัน เราต้องช่วยกันประหยัดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เวลานี้คนไทยกำลังเรียกร้องประชาธิปไตย ซึ่งหาวิธีว่า สิ่งที่เขาเรียกร้องนั้นอยู่ในตัวเขานั้นเองเพียงแต่เขาไม่เฉลียวใจ คือความรับผิดชอบต่อสังคม ทำทุกอย่างด้วยความสำนึกว่ามันเป็นของเราทุกคน เราจะต้องประหยัดเพื่อส่วนรวมด้วย

ผมเห็นชาวชนบทล้างถ้วยชามด้วยน้ำเพียงกระป๋องเล็กๆ แต่เขาก็สามารถล้างได้สะอาดดี ก่อนที่จะจุ่มชามลงไปในน้ำ เขาจะใช้มือวิกน้ำล้างเศษอาหารออกจนเกลี้ยง ถ้ามีไขมันก็ใช้น้ำร้อนลวกออกโดยไม่ใช้ผงหรือสบู่เสร็จแล้วนำไปตากแดดแสดนจะสะอาด

หลายเดือนก่อนผมต่อว่าคุณป้าข้างบ้าน เพราะทนไม่ได้ที่เห็นแกใช้น้ำจากก๊อกฉีดถนนและบริเวณบ้านกันฝุ่นทุกวัน แกหัวเราะแล้วถามผมว่าจะให้ทำอย่างไรจึงจะไม่มีฝุ่น ผมก็เลยบอกว่า

“คุณป้าไปตากหญ้าออกจากดินทำไม ถ้ามีหญ้ามันก็จะรักษาความชื้นของดิน ฝุ่นก็ไม่มีเอง ประเทศที่เจริญ

ทั้งหลายนะครับคุณป้า เขาจะปลูกหญ้าทุกแห่งที่มีดินนอกจากจะป้องกันฝุ่นแล้วมันยังรักษาดินไม่ให้พังหรือถูกน้ำเซาะด้วย”

คุณป้ายิ้มฟันดำด้วยคราบหมากและอุทานว่า น่าจะจริง

วันต่อมาผมได้ซื้อหญ้าแผ่นที่เขาขายมาฝากแกและช่วยแกกะหญ้าจากแผ่นออกเหน็บปลูกเป็นระยะจนทั่วบริเวณ แล้วบอกแกให้นำเอาผ้าซักผ้าและล้างชาม มารดก่อนจึงใช้น้ำก๊อกฉีดล้างอีกเล็กน้อย จากนั้นไม่กี่วันหญ้าก็งอกไปจรดกันเป็นผืนเขียวขจี ตั้งแต่บัดนั้นแกไม่ต้องเป็นกังวลกับฝุ่นอีก

ไม่นานนักแกก็ปันกับผมอีกว่าพอฝนลงหญ้าขึ้นรก ฐจะมาอยู่แกอยากจะทำมันทิ้ง ไม่มีวัวควายกิน ผมจึงซื้อลูกทามาให้แก ๒ ตัว ผู้เมีย เพราะท่านมันกินหญ้าเก่งออกลูกออกหลานกินจนหญ้าเตียน แล้วยังได้มูลในคอกของมันทำปุ๋ยด้วย ว่างๆ แกจะนำใส่ท่านมาฝากผม

น้ำหยด อย่าคิดว่าเป็นสิ่งเล็กน้อย เพราะหยดนานๆ จะได้เป็นตุ่มเลยทีเดียว วันหนึ่งอาจหลายตุ่ม ชาวบ้านมักจะละเลยกันมาก วันหนึ่งผมไปเยี่ยมราษฎรบ้านดอนหวาน ที่นั่นมี

ประปาหมู่บ้าน โดยทางการสูบจากบ่อบาดาลขึ้นไปเก็บไว้จนถึงแล้วแจกจ่ายไปตามท่อให้ชาวบ้านใช้กันทั่ว ผมเห็นหลายแห่งที่ท่อซึมรั่วและน้ำหยด บางแห่งรั่วแรงถึงกับพุ่งเป็นฝอย ผมต้องไปบอกผู้ใหญ่บ้านให้อบรมลูกบ้านในเรื่องนี้ วันนั้นผมได้ไปช่วยเขาทำท่อใหม่หลายแห่งที่ยังหยดอยู่ เพราะอุปกรณ์ยังไม่พร้อมก็ได้หาภาชนะไปรอง หรือใช้ไม้ไผ่ทำรางให้หยดไหลไปตามรางสู่ต้นไม้ไถ่บ้าง บางแห่งท่ออยู่ต่ำติดดินก็ขุดเป็นแอ่งเล็กๆ แล้วหาสังกะสีไปกระทุ้งเป็นอ่างให้น้ำขังอย่างน้อยก็ให้สัตว์เลี้ยงได้กิน น้ำหยดในชนบทมากจริงๆ เพราะการต่อท่อไม่ดี และเมื่อรั่วก็ไม่มีอุปกรณ์หรือความรู้ที่จะแก้ไขจึงปล่อยให้ไหลทิ้งอย่างน่าเสียดาย ที่หมู่บ้านผมเองก็ใช้น้ำบาดาลต่อมาจากหมู่บ้านอื่นก็ปรากฏว่าหยดกันแทบทุกหลังคาเรือน แม้กระทั่งวัดพระอธิการจันดี ท่านเป็นคนประหยัดมากยังปล่อยให้ก๊อกวาวหลวมน้ำไหลทิ้ง ผมต้องไปช่วยหลายหลังคาเรือน จึงขอให้เอาใจใส่กันอย่าดูถูกน้ำหยดเป็นอันขาด

บางคนตั้งใจทำให้น้ำหยดโดยคิดว่าจะทำให้มาตรวัดไม่เดิน ความจริงเป็นการคิดผิด เพราะความจริงมันเดิน

และที่ผิดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสิ่งที่น่าละอายที่สุด

๒. ของใช้แล้ว เมื่อครู่นี้ผมออกไปเดินเห็นคนงานข้างทางกำลังโยนเศษไม้เข้ากองไฟ ลูกท่อมสี่รชนะน่าเสียตายจริงๆ พ่อค้ารถเข็นร้องขอไปทำพินแก็กก็ไม่ยอม ผมจึงเข้าไปชี้แจงว่าสิ่งใดที่พอใช้ประโยชน์ได้ไม่ควรทำลาย ถึงตัวเองไม่ใช้ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อคนอื่น เพียงเก็บมากองไว้แล้วเขียนป้ายเล็กๆ ว่าใครอยากได้ให้เอาไปเท่านั้นคนเขาก็จะขนไปเอง

เมื่อวานนี้ผมพบถุงพลาสติกใบหนึ่งถูกทิ้งไว้ที่ข้างถนนยังใหม่และสะอาด ผมจึงถือติดมือมาด้วยตั้งใจว่าพบแม่ค้าขายผลไม้หรือขายปลาาก็ให้เขาไปเขาจะได้ใช้ประโยชน์ ก็พอดีมาพบมะม่วงตั้งวางขายที่หน้าบ้านข้างทางเขาบอกว่าเก็บจากสวนของเขาเอง ผมจึงซื้อเขา ๒ กิโล โดยใช้ถุงใบนั้นใส่ เมื่อมาถึงบ้านแล้วผมก็เอามะม่วงออก ส่วนถุงผมก็ชักให้สะอาดแล้วผึ่งลมไว้ คิดว่าจะใช้ได้อีกถ้าเก่าผมก็จะใช้ใส่ขยะ

เวลาที่ทั่วโลกมีการรณรงค์กันให้เวียนใช้ของที่ใช้แล้ว ที่เรียกเป็นภาษาฝรั่งว่า RECYCLE ซึ่งเป็นกิจกรรมที่น่าส่งเสริมมาก มันมีความหมายสำหรับโลกปัจจุบันเหลือเกินในเมื่อทรัพยากรธรรมชาติของเรานั้นวันแต่จะร่อยหรอลง

ผมเสียดายของบางอย่างใช้แล้วทิ้ง ทิ้งๆ ที่พอจะนำมาใช้อย่างอื่นได้อีก เช่น ขวดนมเปรี้ยวยาคุลท์ เป็นต้น เขายังไม่คิดจะกลับใช้มันอีก บางคนนำมาใช้น้ำยาเชื่อมต่อกันเป็นพวงโตๆ ซึ่งไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควร น่าจะคิดใช้ในทางที่เป็นประโยชน์กว่านั้น ยิ่งกล่องนมสมัยใหม่นี้เขาผลิตด้วยกระดาษแข็ง

เคลือบด้วยอะลูมิเนียมข้างในนั้นราคาต้นทุนหลายบาท นำมาบรรจุสินค้าที่ใช้บริโภคเพียงครั้งเดียวดูไม่คุ้มกันเลย กระป๋องที่ทำด้วยโลหะยังสามารถนำมาหลอมทำใหม่ได้ แต่กล่องกระดาษต้องทิ้งเป็นมลภาวะแก่บ้านเมืองต่อไป ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะช่วยกันคิดทำนุ เชื้อไหมว่าผมไม่ทิ้งแม้กระทั่งกล่องโฟมที่ทางร้านใส่อาหารขายให้เรา ผมล้างแล้วเก็บไว้ใช้อีก อย่างน้อยก็ใช้ใส่อาหารให้สุนัขได้ กล่องนมที่ทำด้วยกระดาษนั้นทำเชื้อเพลิงได้

ในที่นี้ผมขอเชิญชวนแต่เพียงว่าขอให้ทุกครัวเรือนแยกถังขยะเป็น ๒ ชนิดอย่างน้อย ถังหนึ่งใส่ของที่เปื้อยได้ เช่น

บางคนตั้งใจทำให้น้ำหยด
โดยคิดว่า: ทำให้น้ำมาตรวัดไม่เดิน
ความจริง เป็นการคิดผิด
เพราะความจริงมันเดิน
และที่ผิดอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ
ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม

เศษอาหาร ใบไม้ และกระดาษ ส่วนอีกใบหนึ่งใส่ขยะที่น้ำจะใช้ได้หรือหมุ่กลับมามีผลผลิตเป็นของใช้อย่างอื่นได้ และรถขนขยะก็ควรแยกเป็น ๒ ส่วน คือขยะเน่าเปื้อยได้กับขยะที่ไม่เน่าเปื้อย ขยะที่เน่าเปื้อยอาจจะขายให้ชาวสวนที่เขานำไปทำปุ๋ยหมัก ส่วนขยะแห้งก็นำเข้าโรงงาน เวลานี้ในบางประเทศเขาทำกันแล้ว ประเทศไทยเราทำอยู่เป็นบางอย่าง ผมขอหนุนใจให้ทำกันให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และขอให้ประสบความสำเร็จ

๓. อาหาร อาหารดีไม่จำเป็นต้องแพง ถ้ารู้จักซื้อ รู้จักหา ก็จะได้ของถูก คุณภาพดีกว่าของแพง เช่น หูฉลามขาย ๒๐๐ บาท คุณภาพสู้โครงไก่ตัวหนึ่งซึ่งราคาเพียง ๔ บาทไม่ได้ ปลาจาระเม็ดขาว กิโลละ ๑๕๐ บาท คุณภาพทางอาหารเท่ากับปลาจาระเม็ดดำ กิโลละ ๔๐ บาท หรือปลาแดง กิโลละ ๑๕ บาท หรือปลาหมอคะ กิลละ ๒๐ บาท ถ้าเรารู้จักปรุงปลาทุกชนิดก็อร่อยได้พอๆ กัน

ข้อสำคัญก็คือ เราจะต้องรับประทานให้ครบ มีข้าว และแป้งเพื่อ

เป็นพลังงาน ไขมัน เช่น ไขมันสัตว์ และพืชสำหรับให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย และที่สำคัญที่ควรจำก็คือ ไขมันนั้นช่วยย่อยไวตามินเอด้วย เนื้อ นม ไข่ และถั่วซึ่งให้ธาตุโปรตีนในการซ่อมสร้างส่วนสึกหรอของร่างกาย วิตามินต่างๆ ซึ่งมีในผัก ผลไม้ และให้คุณค่าทางอาหารในด้านบำรุงประสาท และเกลือแร่ นอกจากจะได้จากพืช ผักแล้ว ยังได้จากสัตว์ จากกระดูกสัตว์ด้วย พุดง่ายๆ ก็คือ ไม่กินแต่ข้าวอย่างเดียว อย่างชาวอีสานอย่างผมนี่เดิมเคยคิดว่าข้าวให้ทุกอย่าง แกร่งกาย ซึ่งเป็นความคิดที่ผิดมาก พวกที่โหลตายนั้นผมสันนิษฐานว่ามีสาเหตุมาจากอาหารไม่ครบ ทุกวันนี้ผมกินเป็นแล้ว และไม่แพงด้วย เช้าๆ ผมจะไปเดินออกกำลังกายผ่านตลาดก็ซื้อซีโครงไก่ ๑ กิโล ๑๐ บาท เอามาต้มเปื่อย กระดูกกระเดี้ยวเปื่อยคนกินก็ได้ สุนัขกินก็ได้ น้ำต้มนั้น ถ้าเป็นคนหนุ่มก็อาจปรุงรับประทานได้เลย แต่สำหรับคนแก่อาจจะหลีกเลี่ยงไขมันอิ่มตัว และคอเรสเตอรอลด้วยการใส่น้ำซุปลวในตู้เย็น ไขมันจะแข็งลอยอยู่ข้างหน้า แล้วตักมันออกใช้น้ำซุปลวปรุงอาหารมีประโยชน์มากเหมือนซุปลวดีละ ๓๐ บาท หรือดีกว่าเพราะไม่มีสารกันบูดเจือปน

ถ้าผมพบส้มลูกเล็กๆ กิโลละ ๙ บาท ๑๐ บาท ผมก็จะซื้อมาคั้นเอาน้ำส้มคุณภาพเท่ากับส้มใหญ่ กิโลละ ๓๐-๔๐ บาท ชาวชนบทที่ซื้อซีโครงไก่มาแกงจึงเป็นการกินที่ราคาถูกและได้กินของดี เพราะในซีโครงนั้นมีธาตุอาหารสารพัด ดีกว่า เนื้อไก่ ๑๐ ตัว ฟังระวังหนังของสัตว์มันมีคุณค่าทางอาหารสูงและอร่อย เช่น ต้มข่าหมู หรือซุสหางวัวเป็นอาทิ แต่สำหรับคนมีอายุอาจไม่เหมาะ เพราะคอเรสเตอรอลสูง แม้แต่ปลาหมึกและกุ้งก็อย่านึกว่าเป็นของดีเพราะนอกจากจะแพงแล้วยังให้คุณค่าทางอาหารไม่สูงนัก แต่มันยังมีคอเรสเตอรอลสูงด้วย ปลา กระชังแห้งตัวเล็กๆ ดีกว่ามากมายเพราะกินได้ทั้งกระดูก ซึ่ง

มีธาตุแคล-เซียมที่จำเป็นไปบำรุงกระดูก เกลือทะเลหรือเกลือสมุทรก็จำเป็น เพราะมีธาตุไอโอดีน ซึ่งจำเป็นต่อร่างกายอย่างที่สุด คนที่ขาดไอโอดีนจะเป็นโรคคอพอก ปัญญาอ่อน ซึ่งเป็นการทำลายทรัพยากรบุคคลของชาติ และน่าเป็นห่วงมากเวลานี้ เพราะคนเป็นกันมากเหลือเกิน ควรกินอาหารทะเล และเกลือทะเลให้มาก ทางกรมมีแจกเกลือไอโอดีน ที่บ้านทาว์นเฮาส์ของผมมีระเบียบหลังบ้านชั้นบนซึ่งพอปลูกผักในกระถางได้ ผมมีกระถางมะกรูดซึ่งกินใบได้ตลอดปี และผลของมันใช้เป็นอาหารและใช้สระผมได้ด้วย นอกจากนั้นผมปลูกตะไคร้ ๒ กระถาง ข้อสำคัญก็คือ ตะไคร้จะต้องให้มีแดดพอใบของมันที่แห้งนั้นอย่ากวาดทิ้งเป็นอันขาด แต่ให้เก็บยัดใส่ลงในกระถางเพื่อรักษา ความชื้นของดินและเป็นปุ๋ยของพืชต่อไป อีก ๒ กระถางผมปลูกต้นโสมเกาหลีสำหรับกินใบมัน และปลูกต้นว่านหางจรเข้อีกด้วย

โสมเกาหลีนี้ปลูกง่ายเพียงเด็ดยอดแล้วปักลงในดินชุ่มเท่านั้น มันก็จะขึ้นอย่างองกาม ผิดอร่อยกว่าผักบุ้งจีน

ว่านหางจรเข้นั้นสารพัดประโยชน์จริงๆ ใส่ผลสด แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวกได้ดียิ่งอย่างชะงัดด้วย และใส่ผมได้ดกดำด้วย ถ้าต้นใหญ่ก็เอามาปลูกเปลือกทำลอมแก้วใส่น้ำตาลนิด น้ำแข็งน้อยรับประทานบำรุงร่างกายได้ดีเยี่ยม ผมเองตัดมาล้างน้ำกินได้โดยไม่ต้องทำลอมแก้ว รู้สึกว่าดีกว่าโสมราคาแพงเสียอีก

ผักที่มีคุณค่าทางอาหารและให้วิตามินสูงเราสามารถเก็บเองได้ตามข้างทาง เช่น ผักบุ้ง ผักตำลึง ผักกระถิน เป็นอาทิ ข้อพึงระวังก็คือ ผักที่อยู่กับ

“
ว่านหางจรเข้นั้นสารพัดประโยชน์
จริงๆ ใส่แผลสด แผลไฟไหม้
น้ำร้อนลวกได้ดียิ่งอย่างชะงัดด้วย
และใส่ผมได้ดกดำด้วย
”

พื้นดินนั้นอาจมีเชื้อพยาธิ หรือสัตว์ ปัสสาวะรด มีเชื้อโรคติดอยู่ ควรลวก ด้วยน้ำร้อนหรือล้างให้สะอาดก่อนรับประทาน ในต่างประเทศเขาระมัดระวังมากในเรื่องนี้ ตอนผมอยู่เยอรมัน เราไปเที่ยวปากัน ในยามเย็นอากาศเมื่อเริ่มฤดูหนาวเย็นมาก ต้องเดินกันเร็วๆ ส่วนผมชอบเด็ดต้นหญ้ามาทำไม้จิ้มฟัน เพราะมันมีมดที่สามารถทิ่มฟันให้เป็นรูได้เหมือนไม้จิ้มฟันที่คนทำขาย ซึ่งแข็งมาก ผมไม่กล้าใช้ พวกคนเยอรมันเขา ร้องห้าม เกรงว่า พวกกวางพวกสัตว์ป่า จะฉีรดไว้ ถ่ายทอด โรคมาถึงคนได้ ผมบอกเขาว่าผมเด็ดเอา หญ้าสูงๆ ไม่ได้เอา หญ้าจากพื้นดิน เขาก็ยังบอกให้ผมทิ้งอยู่นั่นเอง ผมบอกว่าถ้าผมเด็ดหญ้าเดี่ยวผมจะปลูกเอาเฉพาะลำต้นข้างในของมันซึ่ง น่าจะสะอาด เขาก็ยังพากันสั่นหัวอยู่นั้น

เอง ชาวอิสานจึงลวกผักทุกชนิดก่อนรับประทาน เขาไม่ได้ต้มให้เสียวิตามิน เว้นแต่ผักที่จะต้องกินดิบจริงๆ จึงจะไม่ลวก

การปรุงอาหารให้ประหยัดก็คือ ทำแต่พอรับประทานอิ่มแก่ร่างกาย ถ้าทำมากก็จะกินมาก ทำให้เกิดส่วนเกินเก็บเป็นไขมันไว้ตามส่วนต่างๆ ของร่างกายทำให้อ้วน โดยเฉพาะหน้าท้องและเส้นเลือดโดยไม่จำเป็นด้วย บางคนแกงไก่ทั้งตัว กินไม่หมดก็เก็บเข้าตู้เย็น พอนำออกมาอุ่นอีกก็ไม่อยากมองเสียแล้ว จึงกินไม่ลงต้องให้สัตว์เลี้ยงไปเป็นการสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ

การอุ่นอาหารจากตู้เย็นก็ขอให้อุ่นแต่พอกินจะได้ไม่สิ้นเปลืองไฟ และตู้เย็นจะได้ไม่ต้องทำงานหนักที่มันเคยทำเย็นให้ท่านมาแล้วมันจะได้ไม่บ่นให้เจ้าของว่าเปลืองแรงเปลืองไฟ

การเก็บของในตู้เย็นนั้น ผักสดต้องเก็บไว้ในกล่องข้างล่างที่มีความเย็นน้อย หรือนำผักสดเก็บใกล้ห้องเย็น เพราะจะทำให้ผักถูกความเย็นจัด หมดสภาพผักสดได้ ของที่เก็บในห้องเย็นคือ พวกเนื้อ พวกปลา และกับข้าวที่ปรุง

“
การทำความเย็นด้วยพัดลม
จะประหยัดไฟกว่า
เครื่องแอร์ (ทำเย็น)
ก็ยังถ่ายเทอากาศได้ดีกว่าด้วย
การทำให้อากาศเย็นนั้น
ไม่มีอะไรดีเท่าการปลูกต้นไม้
”

แล้ว ซึ่งจะต้องเก็บไว้ข้ามวัน ส่วนแกงที่จะต้องรับประทานอีก ๔-๕ ชั่วโมง เราเก็บไว้กลางๆ ตู้ แต่พอกินเสียก็ได้

ก่อนจากเรื่องนี้ขอย้ำว่าอาหารดีมีคุณค่าไม่จำเป็นต้องแพง อาหารอร่อยก็ไม่จำเป็นต้องใส่ผงชูรส เพราะไม่จำเป็นและอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายได้ อย่าลืมกินข้าวซ้อมมือ กินรำอ่อน และอย่าเทน้ำข้าวข้าวทิ้งเพราะคุณประโยชน์อยู่ที่ผิวเมล็ดข้าว

อาหารวิเศษสำหรับทารก และไม่ต้องซื้อให้เสียเงินก็คือ นมแม่ นอกจากจะให้ความอบอุ่นจากอกแม่แล้วยังให้สารอาหารครบถ้วนที่ทารกต้องการ

อย่าให้ลูกทานนมกระป๋องเป็นอันขาด เพราะเมื่อเด็กทานนมกระป๋องจะมีความรู้สึกว่ามีรสขาด เพราะมีรสหวานแล้วไม่ทานนมแม่ นมกระป๋องนั้นมีสารอาหารไม่ก็อย่าง ไม่พอเลี้ยงร่างกายทารก โดยเฉพาะสมองไม่เจริญ โตขึ้นจะเป็นเด็กไม่ฉลาดเท่าที่ควร ในต่างประเทศเขาห้ามโฆษณานมกระป๋อง เพราะมันไม่มีทางดีเท่านมแม่ ถ้าปล่อยให้โฆษณาเกรงว่าจะทำให้ประชาชนหลงผิดได้ โตขึ้นสักขวบค่อยให้ทาน

อาหารที่จำเป็นสำหรับทารก ได้แก่ โปรตีน ซึ่งมีในเนื้อ นม ไข่แดง ปลา สำหรับบำรุงมันสมอง เด็กต้องการโปรตีนมาก ในระยะแรกเกิดถึง ๔ ขวบ ถ้าโปรตีนไม่พอมันสมองไม่เจริญจะทำให้โง่ตลอดชีวิต แม่บางคนก็เถียงว่าลูกคนหนึ่งของเขาที่ดีมนมกระป๋อง ทำให้งงฉลาดอยู่ อันนี้ขอตอบว่าถ้าเขาได้ดื่ม นมมารดาจะฉลาดกว่า

นั้น นมมารดาให้เฉพาะโปรตีน แต่ให้สารอาหารอย่างอื่น เช่น เกลือแร่ และวิตามินทุกชนิดด้วย

๔. ประหยัดไฟ เป็นที่น่ายินชมเวลานี้ที่ห้องในชนบทมีไฟฟ้าใช้กันแล้วเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่ไม่มียังต้องได้แสงสว่างจากตะเกียง ใต้ หรือเทียน เทียนนั้นจะมีราคาแพงและสิ้นเปลืองกว่าอย่างอื่น ปัจจุบันเราไม่ค่อยจะมีต้นยางที่เราจะได้น้ำมันมาทำได้ ผมขอแนะนำให้ใช้น้ำมันเครื่องที่ใช้แล้วผสมกับขอนดอกหุ่นหรือขี้เลื่อยมัดด้วยใบตองแห้งทำไฟได้ ไม่ควรขุดต้นยางเอาน้ำมันยาง เพราะไม่ยางของเราหายากและมีค่าควรสงวน

ไว้อีกอย่างอื่น สำหรับคนที่ขุดต้นยาง แล้วก็ควรเลิกใช้ ถ้าไม่เลิกใช้ก็ระวังเวลาจุดไฟ เรียกน้ำมันยาง อย่าเผลอบเป็นอันตราย เพราะถ้าเผลอบไม่ดับไฟที่จุดไฟนั้นจะไหม้ต้นยางจนหมดทั้งต้นน่าเสียดายมาก

ตะเกียงเจ้าพายุเวลานี้แทบหาไม่ได้แล้ว สามารถให้แสงสว่างมากหลายร้อยแรงเทียน ทั้งยังให้ความร้อนสามารถใช้หุงข้าวต้มแกงได้ ถ้าเราทำที่เป็นขาเหล็กตั้งหม้อเหนือเปลวไฟตะเกียงเจ้าพายุได้ก็จะใช้หุงข้าวและปรุงอาหารได้ และได้แสงสว่างไปด้วยในตัว

สำหรับการประหยัดไฟฟ้านั้นพูดได้รวมๆ ว่าการหาเครื่องใช้ไฟฟ้าให้เลือกชนิดที่กินไฟน้อยที่สุด เช่น อุปกรณ์ ไฟฟ้าที่ให้แสงสว่างนั้น เราใช้ไฟแรงเทียนต่ำเท่าที่จำเป็น เช่น ในห้องน้ำเพียง ๑๐ แรงก็พอ อ่านหนังสือ ๑๕ แรงก็เหลือเฟือ การใช้ไฟอ่านหนังสือแรงเทียนสูงนั้นนอกจากจะทำให้ให้อากาศ ร้อนแล้วยังเปลืองไฟด้วย ไฟหลอดกระเปาะ หลอดกลมเหมือนไข่นั้น แม้จะราคาถูกแต่เปลืองไฟมากและไม่ทนด้วย ทางที่ดีควรใช้หลอดยาวหรือไฟแสงนวล ซึ่งให้แสงสว่างมากกว่าหลายเท่า แม้แรงเทียนเท่ากัน เป็นการลงทุนครั้งเดียว เมื่อไม่ใช้ดวงไหนก็ให้ปิดดวงนั้น ปิดเปิดบ่อยๆ ไม่ทำให้

เปลืองไฟ แต่ เตาไรต์ไฟฟ้ายากจะให้เปิดครั้งเดียวไรต์ผ้าหมดทั้งบ้าน เพราะการเปิดเตาไรต์บ่อยๆ นั้นทำให้สิ้นเปลือง

การทำความเย็นด้วยพัดลมจะประหยัดไฟกว่าเครื่องแอร์ (ทำเย็น) ทั้งยังถ่ายเทอากาศได้ดีกว่าด้วย การทำให้อากาศเย็นนั้นไม่มีอะไรดีกว่าการปลูกต้นไม้ ที่บ้านผมขึ้นคลุมถึงหลังคาบ้านด้วย อากาศเย็นสบายไม่ต้องเปิดแอร์ ถ้าอากาศร้อนก็ฉีดย้ำต้นไม้ ทำให้เย็นลงอีกสดชื่นที่สุด

ไฟหุงต้ม ถ้าเป็นแกสก็ให้ระวังหัวเตา ใช้แล้วปิดถังแกสให้ดี ฉะนั้นแกสอาจรั่วได้ ชาวชนบทควรทำเตาประหยัดที่สามารถใช้วัสดุทุกชนิดเป็นเชื้อเพลิงได้ แม้จะมีควันบ้างก็ไม่เป็นไร ความจริงควันก็ไล่ยุงได้ แต่ระวังพวกพลาสติก เวลาจุดไฟควรอยู่ให้ห่าง เพราะควันของมันเป็นพิษไม่ค่อยดี กิ่งไม้เล็กไม้น้อยควรที่จะเก็บมาทำฟืน ไม่ควรเผาทิ้ง แม้ขยะที่ไหม้ไฟได้ก็ควรนำมาทำเชื้อเพลิงส่วนใบไม้ควรกวาดไปไว้ใต้ต้นไม้ให้มันเน่ากลายเป็นอาหารต้นไม้ต่อไป

๕. การประหยัดเวลา คือใช้เวลาให้เป็นประโยชน์สูงสุด ท่านอาจทำหลายอย่างในขณะเดียวกัน เวลาผมนั่งสั้วผมอ่านหนังสือบ้าง บางทีก็แปร่งฟัน ในขณะเดียวกันผมก็ตั้งน้ำและหุงข้าว เพราะสิ่งเหล่านั้นเราไม่

ต้องไปเฝ้าดูมัน ทุกวินาทีผมใช้ให้เป็นประโยชน์ แม้แต่เวลาพักผ่อนผมก็มานั่งฟังข่าว

การฟังวิทยุดีกว่าดูทีวี เพราะเราสามารถทำอย่างอื่นไปด้วยตั้งหลายอย่าง เวลาเดินทางผมจะเลือกหนังสือเล่มเล็กอ่านบนรถเมล์ เวลายืนคอยผมก็จะควักหนังสือที่เตรียมไว้ออกมาอ่าน ผมประหลาดใจว่าคนไทยทำไมไม่มีนิสัยอ่านหนังสือ ไม่เหมือนในต่างประเทศตามสถานีรถไฟ รถยนต์จะเห็นประชาชนอ่านหนังสือกันเป็นแถว นั่งบ้ายืนบ้าง เราอาจจะเพาะนิสัยเหล่านี้ให้แก่คนไทย

เวลาไปธุระนอกบ้านก็ควรที่จะจัดลำดับให้ดี ไปครั้งหนึ่งควรจะได้ประโยชน์หลายๆ อย่าง เช่น ไปเสียค่าน้ำแล้วเลยไปเสียค่าไฟ ไปทวงหนี้ นายแดงและไปเยี่ยมป้ามา เป็นต้น

“สมเกียรติ ชวดชัง” คนกวาดถนนดีเด่น

ชาคริต จุลกะเสวี

ป ปลายปี ๒๕๓๗ มีข่าวการประกาศเกียรติคุณบุคคลดีเด่นประเภทต่างๆมากมาย ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ได้จัดขึ้น เพื่อช่วยให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

และก็มีข่าวที่น่าสนใจอีกข่าวหนึ่งคือ ข่าวโครงการ “สรรหาคนกวาดถนนเพื่อเป็นขวัญใจเขตคลองเตย” และโครงการ “ยอดคนกวาดถนนดีเด่น เขตคลองเตย” ประจำปี ๒๕๓๗ ซึ่งสโมสรโรตารีบางกระบี่ และสมาคมสร้างสรรค์ไทย ได้จัดขึ้น ด้วยความร่วมมือจากสำนักงานเขตคลองเตย และมีบริษัท ซี.พี.เซเวน-อีเลฟเวน จำกัด สนับสนุนรางวัลให้ในการนี้ด้วย

การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจอันแสดงถึงน้ำใจของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมองเห็นคุณค่าและความสำคัญ ของบุคคลในสายงานอาชีพคนกวาดถนนนั้น เป็นกิจกรรมที่น่าฟังมองและสนับสนุนส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง คณะผู้ริเริ่มโครงการดังกล่าวนี้ ได้ตระหนักถึงปัญหาใหญ่จาก “ขยะ” ซึ่งแม้ทางการกรุงเทพมหานครจะได้มีการจัดบริการเก็บกวาดขยะตามที่สาธารณะอย่างเต็มที่อยู่แล้ว แต่ก็ยังจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก

ฝ่าย ทั้งจากภาคราชการและภาคเอกชนด้วยเป็นอย่างยิ่งเพื่อช่วยกันแก้ไขมิให้เกิดภาวะขยะล้นเมือง

กิจกรรมที่เล็งเห็นความสำคัญ ของ “คนกวาดถนน” ผู้เหนื่อยยากนี้ได้เริ่มต้นมาแล้วตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน ได้มีคณะกรรมการออกตรวจเยี่ยมและคัดเลือกเอาไว้แต่ละโซน ได้ผู้เข้ารอบสุดท้ายมา ๖ คน ถึงรอบตัดสินเมื่อต้นเดือนธันวาคม ๒๕๓๗ ที่ผ่านมานี้เอง

แล้วในเช้าวันหนึ่งตลอดจนกระทั่งบ่ายของต้นเดือนธันวาคม คณะกรรมการตัดสินก็ได้ออกตระเวน “ลุย”

กันไปตามถนนของกรุงเทพมหานครเขตคลองเตย ท่ามกลางเปลวแดดสีทองระอุผ่าว ผสมกับกลิ่นควันรถที่อบอวลอยู่ตามบริเวณท้องถนน กรรมการแต่ละคนมีเกณฑ์การตัดสินอยู่ในมือ ซึ่งมีการพิจารณาให้คะแนนกัน ตั้งแต่การทำความสะอาดถนน บนทางเท้า รวมทั้งช่องตะแกรงระบายน้ำ การทำความสะอาดถังขยะ เครื่องหมายการจราจรเสาไฟฟ้า รวมไปถึงการดูแลปฏิบัติงานของ “คนกวาดถนน” และการรักษาวินัยของเขาด้วย ซึ่งสัมภาษณ์จากประชาชนที่มีร้านค้า หรือบ้านเรือนอยู่ในทำเลเขตนั้นด้วย อย่างกว้างขวาง

คณะกรรมการได้ไปพร้อมกันที่ถนนพระราม ๔ บริเวณสี่แยกกล้วยน้ำว้าไทยถึงปากซอยมหาวิทยาลัยกรุงเทพคราวนี้จึงได้พบกับนายสมเกียรติ ชวดซัง ซึ่งรับผิดชอบการกวาดถนนในแถบนี้ อยู่ กำลังทำหน้าที่ของเขาอยู่อย่างเข้มแข็ง

ปกติทุกวันทันทีที่รุ่งอรุณของวันใหม่ได้มาถึง นั้นเสมือนเป็นสัญญาณในการเริ่มต้น ปฏิบัติหน้าที่ผู้พิทักษ์ความสะอาดบนท้องถนน ซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของคนไทยคนนี้คือ นายสมเกียรติ ชวดซัง ลูกจ้างประจำของกรุงเทพมหานคร ผู้ยึดอาชีพอันมีเกียรติเป็นคนกวาดถนน สังกัดเขตคลองเตย มาตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ โน่นแล้ว

ตลอดระยะเวลา ๑๒ ปีเศษ ที่นายสมเกียรติได้ปฏิบัติภาระหน้าที่ของเขาด้วยความขยันขันแข็งเขาไม่เคยขาดและไม่เคยลางานเลยแม้แต่ครั้งเดียว ถนนสายที่รับผิดชอบของเขาจะสะอาดปราศจากฝุ่นผง ส่วนโบลงเวลาการทำงาน ก็ไม่เคยพบว่านายสมเกียรติมาทำงานสายแม้แต่วันเดียว ผลและความสำเร็จขั้นนี้ได้ส่งผล ให้เขาได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นหัวหน้าควบคุมงาน แต่ทว่าเขากลับขอปฏิเสธไม่รับการยกย่องนี้ ยังคงยืนยันที่จะปฏิบัติหน้าที่คนกวาดถนนอยู่เช่นเดิม เหตุผลส่วนตัวของเขาก็คือเพราะเขารักความสมถะและมักเกรงใจผู้คน จึงรักที่จะทำหน้าที่ในส่วนของเขาต่อไปตามเดิม

นายสมเกียรติ ชวดซัง เป็นคนขยันและรักงานในหน้าที่ เขาจะทำงานในกะเช้าของเขาด้วยความมั่นใจ และด้วยความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ทุกวันเขาจะลงมือทำงานตั้งแต่ตีห้าจนถึงบ่าย

โมงตรง จึงจะหยุดพักรับประทานอาหารกลางวัน หลังจากนั้นถ้าได้เข้าทำอีกกะหนึ่งเขาก็จะเริ่มงานในภาคบ่ายต่อไปอีกการทำงานอย่างนี้จะมีผู้ตรวจงานในแต่ละโซน ซึ่งจากรยานำเอกสารมาให้ลงเวลา ทั้งในตอนเช้างานและเลิกงานปรากฏว่าในพื้นที่ที่เขาทำงานอยู่นั้นทุกอย่างเรียบร้อยและไม่เคยมีการร้องเรียนจากประชาชนเลย เพราะเขาทำ

งานด้วยฝีมือที่ดี สะอาดเรียบร้อย และขยันขันแข็งสม่ำเสมอตลอดมา

คณะกรรมการบางคนไปสัมภาษณ์ชาวบ้านร้านค้าในแถบนั้น ก็ได้ความว่าทุกคนพากันชื่นชมที่เห็นเขาขยัน กวาดถนนบ่อยๆ และเรียบร้อยเป็นประจำทุกวัน วันละหลายครั้ง นายสมเกียรติผู้นี้ มีภรรยาซึ่งมีอาชีพกวาดถนนเช่นกัน แต่เช้างานใน

๑. นายสมเกียรติ ชวดซัง “ยอดคนกวาดถนนดีเด่น”

๒. น.ส. จารัส ชูผึ้ง “คนกวาดถนนช่วยใจเขตคลองเตย”

กะบาย คือ จากบายโหม่งถึงสามทุ่ม และบิดาของเขาก็เคยมีอาชีพกวาดถนน มาด้วยเช่นกัน แต่ปัจจุบันบิดาของเขามีอายุ ๕๗ ปีแล้ว จึงย้ายไปทำงาน ในหน้าที่ผู้คุมพัสดุของเขต ส่วนนายสมเกียรติอายุเพิ่ง ๓๕ ปี มีบุตร ๒ คน กำลังเรียนทั้งคู่ ซึ่งเขาก็พยายามส่งเสียบุตรของเขาให้ตั้งใจศึกษาได้ดี

ถึงแม้เงินเดือนที่บรรดาคนกวาดถนนเช่นเขาและเพื่อนๆ จะได้รับเพียงเดือนละราวสี่พันกว่าบาท มีค่าทำงานล่วงเวลาอีกเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเอง แต่กระนั้นชีวิตครอบครัวของนายสมเกียรติ ชวดซัง ก็ยังสามารถมีความสุขได้ดีสมตามอัตภาพกับภรรยาและบุตรชายทั้งสองคนของเขาได้ดี ซึ่งทุกๆ วันหลังจากเลิกงานแล้ว นายสมเกียรติจะพาบุตรชายของเขาไปเล่นกีฬาออกกำลังกาย ทั้งนี้เพื่อช่วยปลูกฝังจิตใจให้บุตรชายของเขาแข็งแรง และมีใจเป็นนักกีฬา เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งมอมเมาในเขตสลัมได้ดียิ่งขึ้นด้วย

รางวัลแห่งความดีในการปฏิบัติหน้าที่คนกวาดถนนทำให้นายสมเกียรติชวดซัง ได้รับการคัดเลือกจากบรรดานักกวาดถนนทั้งหลายในเขตเขา ให้ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมคนกวาดถนนดีเด่นเขตคลองเตย ประจำปี ๒๕๓๗ จากสมาคมสร้างสรรค์ไทย ได้นำความภาคภูมิใจมาสู่ตัวเขาและครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง

ซึ่ง “วารสารไทย” เราขอร่วมแสดงความยินดี และเป็นกำลังใจต่อท่านผู้นี้ตลอดจนบรรดาคนกวาดถนนทั้งหลายด้วย ขอให้ทำงานกันต่อไปด้วยดีสืบไป และใคร่ขอวิงวอนให้ผู้ที่ชอบทำอะไรทุกอย่างลงไปบนถนน ได้

โปรดยังมีมือและยังคิดกันไว้บ้างสักนิด เพราะถึงแม้จะมีคนเก่งๆ มากมายอย่างไร “กวาดเท่าใดก็คงไม่หมด ถ้ายังไม่งดการทิ้งขยะกันเสียบ้าง”

เรียน ท่านผู้อ่านวารสารไทย

คณะอนุกรรมการจัดทำวารสารไทย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้จัดพิมพ์วารสารไทยมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เพื่อเผยแพร่ความรู้และความคิดที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เป็นการสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เราได้เปิดคอลัมน์ “คุยกับวารสารไทย” สำหรับท่านผู้อ่านโดยเฉพาะ เพื่อเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในทุกด้านทั้งที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวกับวารสารไทยโดยตรง หรืออาจตั้งคำถามก็ได้ แต่ขอให้เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือชาติบ้านเมือง เป็นเรื่องสร้างสรรค์ มิใช่ทำลาย คอลัมน์นี้เป็นเวทีของท่าน ขอได้โปรดเสนอความคิดเห็นส่งมาในใบตอบฉบับนี้ และกรุณายาลิมปิดดวงตราไปรษณียากรด้วย

ขอขอบคุณ

ใบตอบรับ วารสารไทย	ได้รับ วารสารไทย ฉบับที่.....เรียบร้อยแล้ว	วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕.....
ชื่อผู้รับ :		
ที่อยู่/สถานที่ทำงาน :		
คำถาม/ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นต่างๆ :		
.....		

กรุณาส่ง

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยจปร. (เดิม) ถนนราชดำเนิน

ตรงข้ามกระทรวงศึกษาธิการ

ทำเนียบรัฐบาล

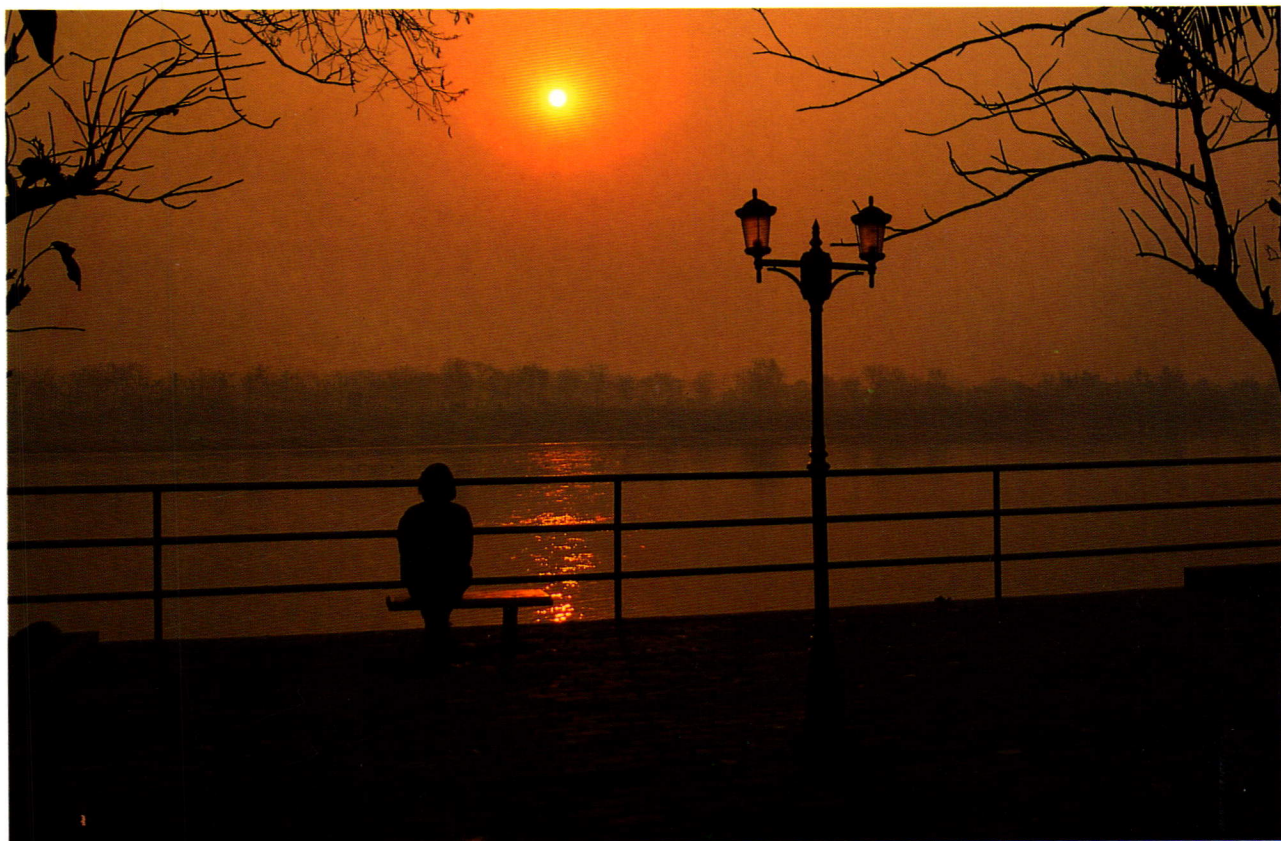
กทม. ๑๐๓๐๐

ปิดดวงตราไปรษณียากร

๑ บาท

(แนวก๊บ)

(แนวก๊บ)

คั่นฉ่องธรรมชาติ

นั่งพินิจพิศดูน้ำนิ่ง
ทุกทุกสิ่งสะท้อนเงาให้เราเห็น
ดูจคั่นฉ่องธรรมชาติฉลาดเร้น
อาจคิดเป็นสิ่งที่สะท้อนสอนจิตใจ
พบปัญหาประจำวันอันยุ่งยาก
ไม่ลำบากหากลองมองน้ำใส
ดูให้ลึกเพื่อสำรวจตรวจหทัย
อาจแก้ไขเรื่องร้อนผ่อนทุกข์เอ๋ย

ระบุปะนีย์ นาคกรรพ

ภาพพุทธประวัติ

ภาพที่ ๒๐ : พระประยูรญาติเจริญรอยตามพระยุคลบาท

พระประยูรญาติหนุ่มๆเป็นอันมาก เจริญรอยตามพระยุคลบาท
ของพระพุทธเจ้า เสด็จออกมณาวช

บรรยาย : พิชุร มลิวัลย์

เขียนภาพ : สนั่น รัตนะ

พระประยูรญาติทรงผนวชตามเสด็จ ครั้งหนึ่งพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่อนุปิยัมพวันแห่งแคว้นมัลละ เวลานั้น กษัตริย์ศากยราช
ผู้เป็นพระประยูรญาติ ๖ พระองค์ คือ พระภัททิยะ พระอนุรุทธะ พระอานนท์ พระกัณฐะ พระกิมพิละ และพระเทวทัต ทรงเลื่อมใส
ในพระพุทธจริยา ประสงค์จะทรงผนวชตามเสด็จพระพุทธองค์ จึงพร้อมกันชวนนายช่างกลบกล้อ อูบาลี พวกกันไปเฝ้าพระพุทธองค์ ณ ที่
ประทับ ทูลขออุปสมบท พระพุทธองค์ก็ประทานอุปสมบทให้ตามประสงค์ โดยให้นายช่างกลบกล้ออุปสมบทก่อน กษัตริย์ศากยราชทั้ง ๖ องค์
นั้นอุปสมบทในภายหลัง พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมโปรดตามควรแก่อัธยาศัย ต่อมาท่านเหล่านั้น นอกจากพระเทวทัตและพระอานนท์
ได้ปฏิบัติวิปัสสนาจนได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ส่วนพระอานนท์ได้สำเร็จเป็นพระโสดาบัน พระเทวทัตนั้นได้บรรลุสมาบัติ มีอิทธิฤทธิ์ตาม
วิสัยปุถุชน